

איכה

איכה • ישבה בדד העיר היינו מלכות, ע"ד הידוע • בפי גדול הוי' כו' בעיר בחי' אותיות ומקבלת מכל הע"ס ומיוחדת עמהן, ובגלות ואני בתוך הגולה, ישבה בדד ע"ד מ"ש במצורע בדד ישב כו' וליכא היחוד, וזהו כי איננו כו'. היתה כאלמנה, וגם ליכא עליות הנשמות להתכלל בתוך המל', ע"ד חדשים לבקרים, רבתי בגוים, שולטת על ע"ש. שרתי במדינות, היינו בי"ע. היתה למס. גם בדד שבהיפוך ותלכנה שתיהן, שתי ההי"ן, ע' באוה"מ ברות (הגי' לענ"ד י"ל ע"ד שהקללות יהפכו לברכות, א"כ י"ל ג"כ איכה לעליות. וכן מצינו ג"כ לרז"ל פ"ג דאבות מ"ב בפי' ישב בדד וידום כו'. והענין כמ"ש ע"פ ימצאהו בארץ מדבר כו' ישאהו על אברתו ה' בדד ינחנו כו' דקאי על הגלות ואני בתוך הגולה, והיינו בארץ מדבר כו'. והנה כתי' צמאה לך נפשי בארץ צי' דוקא כי זהו בחי' תשובה, ועי"ז ישאהו על אברתו למעלה מבחי' רמ"ח אברים דמלכא, כי במקום שבע"ת עומדים כו', היא בחי' רעדכ"ר שלמעלה מבחי' הרצון המתלבש ברמ"ח אברים רמ"ח מצות עשה. ועל זה נאמר ה' בדד ינחנו, פי' הוי' מורה אבחי' השתל', יו"ד צמצום כו', אבל בחי' כי הוא לבדו הוא בחי' בדד למעלה מבחי' מרום וקדוש (ע' בסידור ע"פ הללוהו במרומים כו'), וע' בביאור יונתי חקת תקס"ד מענין ג"ר דעתיק • שהוא אינו מתלבש כלל, ועד"ז י"ל בדד כו', וזהו בחי' בע"ת כו' ולהגיע לבחי' זו הוא ע"י תשובה. וזהו בחי' בדד כפשוטו שע"ז ויצעקו, ועי"ז יתעלו לבחי' בדד ינחנו, וזהו התמי' איך העיר רבתי עם בחי' אותיות ואין מלך בלא עם לשון עוממות. יש ודבר נפרד כו' (וגם י"ל רבתי בדיעות כו', ריבוי הדיעות ע"ד כי א"ל דעות שמלמטה למעלה אומר יש מאין כו', משא"כ מלמעלה למטה. וזהו רבתי עם עוממות מאין ליש כו'). ועי' ביאור ע"פ ויקהל • משה דתקס"ז, מענין דעת המתפשט כו', יגיעו לבחי' בדד ינחנו שלמע' משם הוי' כו'. והיינו ג"כ פי' היתה כאלמנה ע"ד ב"ן יתעלה למע' ממ"ה וא"כ לאו איהי מאנא לגבי' כו'. רבתי בגוים כו' מל' מקור בי"ע אלף אלפים גדוד אחד כו', היתה למס בהתעלותה למע' בא"ס היא בבחי' ביטול כנודע בזהר בלק ע"פ המלאך הגואל מלאך שליח ביטול גבוה ממלך, וכן נגד שמא להיות מלכות כל עולמים אבד שמא, משא"כ עד שלא נברה"ע שהי' שמו כלול בהוא זהו למס ה"ז גבוה יותר מבחי' המשכת השם למטה כו', ועמ"ש בפי' וכל • אשר תתן לי עשר אעשרנו לך כו'. בדד גימט' עשר י"ל עשר ספירות הגנוזות.

י' הערות בשולי הגליון לאיכה הם מביק אדמ"ר שליט"א.

ע"ד הידוע: ראה תו"א וז"ל נ"ב, ובכ"מ.

תקס"ד מענין ג"ר דעתיק: בכיכל אחד כתוב תקמ"ה. ונ"ל יותר כמושי"כ בכמה כתי' ונדפס בפנים — תקס"ז. — בענין ג"ר דעתיק, ראה לקו"ת ויקרא י, ג דברים כא, ב. שה"ש י, ב. שם מו, ב. ובכ"מ.

ע"פ ויקהל: ראה ג"כ ד"ה ויקהל הנדפס בתורה אור.

בפי' וכל: ראה תו"א ויצא כב, ד.

ועי' בע"ח * בספיקות הצחצחות ג"כ הסימן בדד, בלק"א מהה"מ נ"ע דכ"א פי' בדד ב' דלתי"ן. ועמ"ש במ"א * דוד ב' דלתי"ן וי"ו וי"ל עליות המל' דאצי' במל' דא"ס, עכ"ה).

ב) בכה תבכה על בחי' לילה, כי כד קבילת דכר נק' לילה בה"א (וי"ל ע"ד נפשי אויתך בלילה, דאף בבחי' לילה מ"מ אויתך. עי' ע"פ הגידה לי. וענין קבילת דכר ע' בלקו"ת בד"ה לריח שמניך הראשון וע"ש ענין עד דלא קבילת שאז נק' נער וליל ולכן בכה תבכה. גם י"ל בכה כו' היפך רננא ברמשא*). ודמעתה על לחי' דמעות הם דינים (נגד נאזו לחיך בתורים קישוטי כלה). אין לה מנחם מכל אוהבי, שהם ו"ק (גם י"ל דבחי' כל הוא אוהבי' כנודע בענין כי כל בשמים ובארץ, וע"פ מכל * מלמדי כו', ובגלות שנתרחקה מבחינה זו אין לה תנחומין כלל, בסוד מים רבים לא יוכלו לכבות כו'). כל רעי', חו"ב תרין ריעין. בגדו בה (ע"ד ונהר יחרב ויבש כו' בבית ראשון כו'). (ולשבח י"ל בכה תבכה, כי לע"ל בבכי יבואו. עמ"ש ע"פ ויבכו * דגבי עשו ויעקב, שהבכי' מעוצם הגילוי, והיינו אפילו בלילה כי לעת ערב יהי' אור בחי' לילה הזה גלוי, ולילה כיום יאיר כחשיכא כאורה, וזהו ודמעתה על כו' בחי' תורים. אין לה מנחם, ע"ד מאין יבא עזרי, שבחי' אין הוא מנחם לה בסוד אני ראשון ואני אחרון, לכן כל רעי' בגדו בה, שעלי' שלה למע' מחו"ב עד שהן יבגדו בה נגד מדרגתה, ולכן היו לה כו', ואת והב בסופה. עמ"ש במ"א בפ"י מאת * ה' היתה זאת בחי' נוק' אבל היא נפלות בעינינו, שעליות המל' בכתר שנק' פלא שמופלא גם מבחי' חכ' הנק' עין, ווי"ש מקדם לעין כו' וכן י"ל ג"כ בגדו כו' ע"ד מים חיים יצאו מירושלים חציים אל הים הקדמוני כו', נמצא הן בגדו ע"ד הנהרות המכזבים כו', ומקבלים המים החיים ממנה כו').

ג) גלתה יהודה מעוני, משני המדר' שבה, הא' בחי' עוני בחי' דלית*, הב' בחי' עושר הנק' עבודה רבה וזהו בחי' ה"א והיינו משום שישבה בגוים בין הע"ש ועכ"ז לא מצאה מנוח ביניהם כי הנפש חלק אלוהה ממעל. כל רודפי' שהן בחי' תא הרצים * השיגוה בין המצרים (וי"ל ע"ד על צוארינו נרדפנו והצואר מיצר הגרון המפסיק בין מוח ללב). וי"ל מעוני בחי' אתכפיא כמ"ש במ"א בפ"י לחם עוני*, וכל המקיים את התורה מעוני סופה כו', ועי'

ועי' בע"ח : ראה שם שער עתיק פ"ד.
ועמ"ש במ"א : אולי הכונה להביאור ד"ה מחר חודש הנדפס באור התורה (יו, א).
רננא ברמשא : זחיא רכס, ב. נתבאר בתו"א מקץ לו, א. בשערי אורה שם. ובכ"מ.
ע"פ מכל : ראה לקו"ת עקב טו, ב.
ע"פ ויבכו : אולי הכונה למ"ש בתו"א וישלח כו, א.
בפ"י מאת : ראה לקו"ת שמע"צ פה, ג והוא באו"א קצת.
בחי' דלית . . . ה"א : ראה בזה אוה"ת ס"ם לך. ד"ה היושבת בגנים השי"ת (קונטרס עד) ובמקומות שנשמנו שם.
תא הרצים : ראה קהלת יעקב בערכו, בשני כתיי נמצא : ת"א הרצים. וצ"ע.
בפ"י לחם עוני : ראה לקו"ת במדבר ה, ד.

בפי' והדל * לא ימעט מעשר כר' (ולשבח י"ל גלתה ל' גילוי, שהגילוי דבחי' יהודה דלע"ל יהי' יהודה למעלה מיוסף, והו' נמשך לו מעוצם האתכפיא שבגלות ומרוב עבודה, והיינו לפי שישבה בגוים, כי צדקה עשה הקב"ה שפירון כו' ועי"ו ויצעקו בצר להם, וכמ"כ נמשך מלמע' מן המיצר העליין דלית מח' תפיסא ב'י', והו' כל רודפי' בחי' אמרו אליו כל תשא עון * שהוא הרודף כמ"ש טוב וחסד ירדפוני ויותר משהעגל רוצה כו'. והשיגוה דוקא בבחי' בין המצרים כי אילה זו רחמה צר וע"כ חביבה כו', ומה שרחמה צר היינו הפי' ע"י שמתבונן איך שכל העולמות רק טפה א' כו' ולכן נמשך עי"ו מבחי' מן המיצר כו' דלית מח' תפיסא ב'י', והיינו בין המצרים ב' בחי' מצרים כו').

(ד) דרכי ציון אבילות (ע' ע"פ ודרך חיים תוכחת מוסר חנוכה *) הם ל"ב נתיבות הנמשכות מחכמה עילאה ע"י היסוד למל' (ע"י בענין כי על כל כבוד חופה ובפי' מכה"כ קרח תקס"ב) הם אבילות שבגלות אין נמשכים למל' כמו אבל שאסור בתשמיש (תכפרט אבל הסתלקות אור אבא, ועי' בבאה"ז ויחי גורן האטד). והו' מבלי באי מועד, שאין נמשכים למל' הנק' מועד (כי הוא מקור הזמן מלך מלך וימלוך, עמ"ש הוזהר ויחי רל"ט א', ועי' עוד בפי' מועד בענין להקריב לי במועדו). א"נ מבלי באי מועד עולי רגלים יראה כל זכורך גורם להיות דרכי ציון הנ"ל דוכרא אבילות כו' ח"ו, א"נ דרכי ציון ב' נקבים הנמשכים מיסוד כו' (עמ"ש בזהר ויגש ההיא ודאי). כי שערי' גוין שערי' בינה שיש במל' מסטרא דיובלא (ע"י סידור בזמור לתודה פי' באו שערי' כו'). שוממין, כענין המשים שלום בבית בטל (וי"ל כי נודע בשערים בעלה לכל חד וחד לפום שיעורא דילי' אבל בגלות כל שערי', כל גימט' גוין שערי'), שוממין ג"כ ל' שממית בידים תתפש, כהני' נאנחים (י"ל כי הכהן משרת למל' כנו' בזהר ר"פ יתרון בענין מלך וכהן וא"כ בגלות המל' ממילא כהני' נאנחים), בתולותי' בחי' ז' נערות, נוגות, כי בזמן שיש היחוד הן נבללות ג"כ במל' ומקבלים הארה (ע"י בפנים ועמ"ש אצלינו * בביאר ע"פ ועלמות אין מספר בפי' בתולות אחרי' כו' מובאות כו'). משא"כ עתה נוגות והיא מר לה שאינה רוצה לטעום אפילו מהשפעה הקבועה המגיע אלי' (ולכאורה י"ל מענין אשכולות מרורות שי"ל שהמל' טועמת מר בגלות ע"י בזהר גבי כורסי' * דשביבין דינור והו' העבודה להפוך ממרירו למיתקא), (ולשבח י"ל פי' שערי' שוממין ע"ד א"ת שמות אלא שמות כו' בחי' חד חרוב כו', ודרכי ציון כו', כי יהי' מנוחה למעלה מבחי' דרך כו', והיא מר לה שמקבלת שמן המור או שגימט' מר שהוא ב"פ ק"כ צירופי אלקים, ע"י לק"ת * ס"פ בשלח, נמתקו מלהיות מר לה).

בפי' והדל : מצות מחצית השקל — בסהמ"צ להצ"צ.

כל תשא עון : ראה לקו"ת דרושים לשי"ש בסופם.

חנוכה : הפי' שמדובר בו ע"ד חנוכה, או שנאמר בחנוכה.

בפנים ועמ"ש אצננו : אולי הכוונה לדרושי לקו"ת שה"ש ע"פ זה, עיי"ש מג. א.

גבי כורסי' : זחיב ריא, ב. זחיג טז, ב. קל, א.

ע' לק"ת : להארז"ל.

ה) ה'יו צרי' לראש הקלי' התחתוני' נעשה לראש. אויבי' שלו. נעשה שלוח ביניהם, והיינו על רוב פשעי' יכול על מגן * שהוא אלקי' רק מפני שלא (עי' זח"ג דע"ד סע"א) אקדימ' קוסטא לבנהא כו'. עוללי' * מט"ט וסנדל. הלכו כו' (וי"ל כי בקליפות אין נוהג בחי' נעוץ סופן כו'. עי' סידור ע"פ מעודד ענוים משפיל רשעים. רק אפעי"כ כל המיצר כו' נעשה ראש אף שהוא תחתון. וענין אויבי' שלו הגם שנק' מדין פירוד כו'. אך לא נתמלאה צור כו' לכן נמשך להם מבחי' שלוח. וענין שלוח ממקום גבוה כענין מו"ס דשכיך ושקוט * ועי' אגה"ק ע"פ ועבודת הצדקה השקט. גם שליו שומן * חכ'. ועי' זחר ר"פ שמיני ע"פ והוא ישקוט וכו', הוגה היפך בחי' הגי' * שומר הנשים. עוללי', וזהו * דלע"ל ונערים ממשחה נגינתם שיתעלו כו'.

ו) ויצא מבח ציון, מבחי' יסוד דנוק' הנק' בת ציון. כל הדרה, היינו יסוד דדוכרא (שנק' הדר כמו יוסף יפ"ת). הי' שרי' באילים (י"ל עדמ"ש בפ' כאיל * תערוג כו' לקבל תענוג עליון הנמשך מערוגת הבושם, הרי איל מלומד בתענוג וזהו כנ"י. ובגלות בביטול היחוד לא די שאבדו התענוג המורגל כי אם גם לא מצאה מרעה מזון המוכרח כו'). וילכו בלא כח לפי שלא המשיכו אמן יהא שמי' רבא בכל כחם כו' (עדמ"ש ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון).

ז) זכרה היינו לשון השפעה על דרך שפי' בזהר ר"פ במדבר ה' זכרנו, והיינו ג"כ ושם כו' לא תזכירו. והשפיעה לימי עני' ומרודה שהם הקליפות. ומה השפיעה להם כל מחמדי' שקבלה מימי קדם המדות עליונות ומחמת זה ח"ו בנפול כו', וכ"ז כי אין עוור לה, שכל המדות עליונות הסכימו למדה"ד. ראה צרים שחקו על משבתי' והשבתת היחוד. א"נ שזכרה עתה בימי עני' כו', כל מה שהי' לה בשלותה שקיבלה מימי קדם שהם מתיקוני דא"א מראה צרים. משא"כ בימי שלוחה שקיבלה מימי קדם אודריקת לעילא * כו' במקום המשומר כו' (וי"ל זכרה כי ע"ד אשר אתם זונים אחריהם כשנעשה בחי' נוק' לגבי תענוגים גשמיים הנשפעים מע"ש א"כ עשתה אותן

יכול על מגן : לשון המדרש רבה כאן. ומשי"כ שהוא אלקים — אולי מרמו למה ששם אלקים נקרא מגן. ופי' : יכול שהחמירו עליהם במדת הדין (ועיין עדין בפ' מהרז"ו) — ובוה יומתק מה שמסיים בכתוב כי הוי' הוגה על רוב פשעי'.

עוללי' . . . הלכו כו' : לכאורה כ"ז צ"ל בסוף הפסקא.

דשכיך ושקוט : ראה זח"ג קבת, ב.

שליו שומן : ראה לקו"ת בהעלותך לב, א.

והוא ישקוט וכו' : לכאורה כאן הוא סיום מאמר המוסגר, וע"כ צ"ל : וכו'.

בחי' הגי' : ראה תורה אור בסופו.

עוללי', וזהו : הלשון צע"ק. ואולי נשמטו כאן איזה תיבות. — ומשי"כ דלע"ל ונערים

כו', ראה לקו"ת צו ט, ג.

בפי' כאיל . . . מערוגת הבושם : ראה זח"ג טו, ב.

אודריקת לעילא : ראה פרדס שער הטעמים בתחלתו. זח"א כד, א. ת"ז תי' כא

(סא, ב).

לזכרים. ועי'זו נמשך להם כל מחמודי', היינו בנפול עמה בתאוות גשמיים שעי' גורמים כן למע' כו'.

ח) חטא חטאה ירושלים, על דלא אקדימת קיסטא כו'. ע"כ לנדה היתה סוד ה' תתאה. כל מכבדי', ע"ד בהיכלו כולו אומר כבוד, המשכת המקיפים או ל"ב נתיבות חכ'. הזילוח, מטעם הנ"ל, סוד ה' כו' ולא נמשך לה כבוד עליה הנ"ל. בשגם כי ראו כו'. גם היא המל' דאצי' אע"פ דעלה גא' וכבודי לאחר לא אתן, עכ"ז, ותשב אחר, היינו שמקבלת רק מאחוריים דז"א.

ט) טומאתה בשוליי, ע"ד נחש כרוך בעקבו. וגם י"ל דשוליי נק' רק מל' דבריאה, ולא זכרה אחריתה מה שיוכל להיות כשלא תקדים קיסטא כו'. ועי'זו ותרד פלאים, סוד רגלי' דצלם ג"ב. כי הגדיל איוב, שנעשה בו קומת ע"ס בסוד אמלאה החרבה.

יוד' ידו פרש צר, הס"מ בהיכלות עליונות גם נגד היכל קה"ק הנק' כל מחמדי' (כי היא בחי' מטה כמ"ש בכוונות השכיבנו כו'), ושתקה מחמת שראתה שניתן רשות לע"ש ליכנוס כנגד רקיע דא"י כו', ועי' בסידור האריו"ל עפמ"ש מפני היד שנשתלחה כו'.

יא) כל עמה, היינו הנשמות אשר בקרבה בסוד העיבור וגם ב"ע. מבקשים לחם, היינו סוד ההשפעה הנשפעת מלמעלה (שבהיותם בעיבור אוכל ממה שאמו אוכלת. עי' אגה"ק ד"ה איהו וחיהי מזה, משא"כ עתה בגלות שאין נמשך לה מלמע' כ"כ). נתנו כל מחמדיהם, שהי' רוצים להשפיע למטה משום יותר ממה שהעגל רוצה כו' (או מטעם שעי'זו נמשך בהם תוס' אור כי נעוץ סופן כו'. עי' בסידור אחר עלינו ד"ה ביאור למ"ש בלק"א פנ"ג). ועכשיו עזבו זה וחזרו להתקשר כ"א בעילתו כדי להשיב אוכל לשאוב שפע לקיום עצמם עכ"פ. וזהו הייתי וזללה, שהי'ז כמו בחי' לגרמי' הב הב, שלכך עפר מדבר פסול לכיסוי להיותו בלתי מצמיח, כי מדת הקדושה להשפיע כו' ועמ"ש במ"א בפ"י ומשביע לכל חי רצון, ענין השביעה שהיא היפך התשוקה, היינו עי' המשכת מ"ד נמתקו גבורות דנוק' ונעשו כטבע החסדים להשפיע, וכמ"ש בזהר ר"פ תזריע בפ"י תזריע וילדה זכר מיומא דאתעברת כו', משא"כ בגלות בהעדר היחוד הייתי וזללה מבחי' גבורות, עיני כל אליך ישברו כו', ועדיך לא קבילת בחי' אכלם כו'. א"נ י"ל עפמ"ש במ"א בפ"י מאמר הזהר פ' אחרי כאיל תערוג כו' שיש צעקה על העדר התענוג וזהו תערוג כו', ויש על העדר המזון כמו שור גועה * על בלילו, וכן למעלה בחי' לחם הוא ההשפעה שבסוד שרש שא"א לחיות בלי זה וכמו כי חקי' לישראל לשון הטריפני לחם חוקי, ויש בחי' גילוי תוס' אור תענוג לנשמות, כמו קובי"ה אתי לאשתעשע עם הצדיקים בג"ע. ובגלות הי' רעב כ"כ מיעוט השפע ביותר עד שגם לחם

רקיע דא"י : ראה זחיב רט, א. וחי"א סא, א. ובכ"מ.
שור גועה : ע"ד לשון הכתוב איוב ה. ה.
כי חק : ראה לקרי"ת נצבים נה, ד.

לא השיגו, ולכן נתנו כל מחמדיהם מה שנמשך בסוד תוס' (ולמטה כמו אבנים טובות ומרגליות שהם רק לתענוג), כדי להשיג אוכל כו'. או י"ל לברש ובית מקיפים, ואין מהם יניקת חיזונים כ"כ, משא"כ מאור פנימי לחם שנמשך פסולת כו', ולכך הי' רעב ללחם, וע"כ נתנו מחמדיהם לבושים ושאר דברים באוכל כו'. ומה גם כי החכמה שהיא בחי' התורה מזון ולחם תחי' בעלי' המצות המקיפים כמ"ש במ"א*.

(יב) לוא עליכם כל עוברי דרך. הנה עוברי דרך פי' בבי' אופנים, הא' דקאי על עוברי בעמק הבכא בגיהנום, ונק' עוברי דרך על שהעבירו הדרך דרכי ה', וכענין עוברי רצונו שהעבירו על הרצון כו', ואומר שצער השכינה גדול מצערם, והטעם כי הם מעיין דמעות ישתהו מהעדר השגתם בגעה"ת וכ"ש וק"ו הצער של שכינה מהעדר גילוי מהו"ע ממש, כמ"ש רחל מבכה כו' כמ"ש במ"א. או עוברי דרך צדיקים המתעלים מגעה"ת לגעה"ע דרך העמוד שאליהם אין מגיע הצער מהגלות כי אראלים צעקו חוצה, ומ"ש במסותרים תבכה נפשי עי' בלקוטי הש"ס להאריז"ל במס' חגיגה דהיינו בפנימי' נו"ה אבל למעלה הוא עוז וחדוה במקומו. וע"כ הביטו וראו כו'. ועמ"ש ע"פ כי ישרים* דרכי ה' שבוזהר וישלח דקע"ה ע"ב שהוא המשכות אא"ס מהקו כו' ולכן נק' דרכי' דרכי נועם. ע' זהר ס"פ מקץ תענוג עליון, לכן עוברי דרך הנ"ל אין מגיע להם שום צער מהגלות. וזהו לוא בוא"ו ואל"ף, ע"ד כי הוא* עשנו ולוא אנחנו בוא"ו ואל"ף, וכן ולא נתכנו עלילות שהם ז"א וא"א שמשם השגתם והיא למעלה מבחי' שכינה מל' המתלבשת בבי"ע. ולזאת השתתפו בצער השכינה הביטו וראו כו'.

(יג) ממרום, היינו מגבוי עליונה (ול"נ כי סיבת החורבן הוא משום דקוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא למהו"ע דשם אין אתדל"ת מגעת, כמ"ש במ"א ע"פ וראה כו'. וזהו ממרום שלח אש, ע"י עליותו לבחי' מרום וקדרש זה הי' הסיבה שנשלח אש כו'), שלח אש היינו דין חזק, בעצמותי, הם המלאכים המליצים ומעצמים* על עוונותיהם של ישראל (גם י"ל שנק' עצמות כי הם בחי' עצי שטים עומדים בחי' יראה, והיינו כמו העצמות שהן בחי' עומדים. עמ"ש ר"פ נשא*. עוד י"ל כי עצמותי פי' ברע"מ פי' שופטים גרמין בניין על מוחא דאיהו מיא שהיא בחי' מוחין דאבא ומחמת העונות אשר אמר"ל עוונותיו חקוקים על עצמותיו, לכן שלח אש בעצמותי הם היפך טעם שהיא בחי' מים). וירדנה, שירדה האש והדין למטה, משא"כ בשאר צרות צדיקים או הזכיות מעכבים שלא יומשך הדין למטה, (וע"ד מ"ש במיכה סי' א' כי ירד רע כו'). א"נ וירדנה קאי על שיבויר העצמות כדפירשי' כי רק

כמ"ש במ"א : ראה לקו"ת בהעלותך לה, ג

ע"פ כי ישרים : בביאורי הוהר שם.

כי הוא : ראה תוי"א בראשית יא, ד. שם שמות סת, ב.

ומעצמים : כנראה מלשון עוצם עיניו.

ר"פ נשא : כנראה הכוונה ללקו"ת עיי"ש כ, ד.

העוונות הם חקוקים על העצמות, אבל מ"מ העצמות קיימים, כמ"ש בביאור לרע"מ הנ"ל, ובגלות כתיב איכה ג' ד' שבר עצמותי, פרש רשת לרגלי, היא הקליפה, לרגלי גויה, שמחמת רשת זו לא תוכל לעלות. (עמ"ש במ"א בפ"י והארץ הדום רגלי אם תשיב * משבת רגליך, שלהיות עליות הרגלים היא ע"י מצות ותורה שבע"פ שהן בחי' שרפרף ומגבי' נש"י הנק' רגל בנים אתם ברא כרעא דאבוה, משא"כ להיפך מחמת עוונות כתיב עון עקבי יסבני נחש כרוך על עקבו), ואי לזאת השיבני אחר, כי בעוד רגלי' יורדות, א"א לה לעלות הרמתה להתייחד כו', נתנני שוממה, ע"ד שממית בידים תתפש כו', ולא נתמלאה צור כו', וממילא כל היום בחי' יסוד ז"א הנק' כל היא דה, כי הצדיק אבד, כי ברכות לראש צדיק מחמת שמשפיע למטה למל'.

איכה ישבה. בסנהדרין דף ק"ד ע"א מפני מה לקו ישראל באיכה מפני שעברו על שלשים ושש כריתות שבתורה. ענין כריתות (בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי) נכרתה הנפש משרשה כו', וע"ז אמר כי אבי ואמי עזבוני כו', ע"ש. ההנה גם כל הל"ת פוגמים ביה שבתפש רק כעת שנכרת משרשו כו', ולכן ע"ז גרמו ח"ו למעלה שנתרחקה ה' תתאה ונפרדה למטה, כמ"ש ובפשעכם שולחה אמהם. וענין שלשים ושש כריתות יש להעיר ענין ל"ו כריתות מענין הוא עשנו ולא אנחנו הכתיב באל"ף והקרי בוא"ו, וכן ע"פ בכל צרתם לו צר וע"פ ולו נתכנו עלילות. וע' זהר ס"פ וירא דק"ב ע"ב שע"י לו בוא"ו מתחברים לבחי' הכתר שהוא לא באל"ף, וא"כ ע"י הפגם בבחי' זו מפריד בין לו בוא"ו שהוא ז"א לבחי' לא באל"ף שהוא ע"ק, אלא שהפגם רק באחיזת נשמתו, וכמ"ש בזהר וארא דכ"ו ע"ב ע"פ שחת לו לא בניו מומם. או י"ל ע"י הפגם בבחי' לו מסתלק הוא"ו לבחי' אל"ף ונמשך מזה אוי, כמ"ש בוז"ג פ' אחרי דף ע"ד סע"ב ודע"ה ע"א. ועמ"ש בפ' שלח ע"פ כי דבר ה' בזה הכרת תכרת כו', ומבואר שם בד"ה ביום השמע"צ לענין חייבי כריתות דמ"מ אף שאבי ואמי עזבוני, מ"מ וה' יאספני, וכמ"ש בד"ה שובה ישראל עד שהוא אור א"ס ביה עצמו שלמעלה מהח"ב הנק' אר"א, כמ"כ בציון נאמר השיבנו כו' חדש ימינו כקדם *.

בעמ"מ שעד ט"ז פל"ג קמ"ב ד' דוד המדבר שאמרו בשנאת ה' אותנו כו' גרמו לט"ב שנאמר איכה ישבה בדד העיר ר"ת איבה, וענין איכה זו שנאמרה בר"ת י"ל שגרמו ג"כ שבשנאת חנם שהי' בבית שני נחרב בהמ"ק כו', ע"י ואהבת לרעך כמוך גורם כמ"כ למעלה שנש"י נק' אחים

במ"א בפ"י והארץ . . . אם תשיב : ראה לקרית לגי פרשיות ד"ה השמים כסאי.
ימינו כקדם : כנראה מדייק חיבת כקדם. ראה לעיל ע"פ זכרה ירושלים, ולקמן רד"ה
זכור הוי'. לקרית דברים יח. ד. נא. ג. שם שה"ש יח. ד.

וריעים למקום, ועי"ז על כל פשעים תכסה אהבה, אכן ע"י שנאת חנם נאמר ה' ה' כאויב, ומ"מ ארו"ל אויב אין כתיב כאן אלא כאויב. וברבות פ' שלח ע"פ ותשא כל העדה ויתנו את קולם זש"ה נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתיה כו', ירמי' י"ב. יעו"ש ס"פ שלח הקב"ה אומר אהבתי אתכם והם אומרים כו'.

בזח"ב תרומה קמ"ג ב' בזמנא דהאי ימינא אתהדרא לאחורא. היינו שהחסדים נסתלקו בבחי' העלם, עיין מק"מ כד"א השיב אחור ימינו, כדין כוס של ברכה אתיהיב בִּשְׂמאלא כו', כדין איכה אי כה, וזהו היפך ממ"ש כה תברכו, וחסידיך יברוכה, ואמרתם כה לחי, שעיי"ז ואתה שלום וביתך שלום כו', משא"כ מבחי' שמאלו נמשכים הדינין ח"ו. והנה ענין כה תברכו בכמה תנאים בלה"ק בעמידה הכל כרי שימושך הברכה מבחי' ורב חסד רק בסטרא דקדושה. עיין בסידור ע"פ וחסידיך יברוכה יברכו כה. גם כה מבחי' קו המדה להיות כן דוקא שזהו כשר וזהו פסול, וע"ד כל הנביאים נתגבאו בכה. וגם כ"ה אתון דיחודא דשמע ישראל, וכ"ז ע"י הימין, משא"כ מבחי' שמאל דוחה שמוזה נמשך שממית בידים תתפש עיי"ז אי כה כו', בענין פי' אי עיין במ"כ ריש איכה שהוא כמו אוי ויש להעיר ממ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ד סע"ב גבי אוי, אלא דהכא חסר הוי"ו, מ"מ הענין שבחי' היר"ד שהוא המשפיע למדת מל' הנק' כה, נסתלק ועלה למעלה לבחי' אריך, וכדפי' בזהר פ' בשלח דנ"ה סע"ב בענין ואנגיד לי' לקבלי' כו' ובפי' הרמ"ז שם. גם י"ל פי' אי כה בקדושה עשר ולא אחד עשר, והיינו שבחי' עתיק אינו מן המנין ע"ס כי הוא חד ולא בחושבן, משא"כ לעו"ז הם * י"א כתרין, כמ"ש בפע"ח גבי לבונה דקטורת, והנה בעת החורבן ע"כ נסתלקו הע"ס מלהאיר בבי"ע, כי מבואר בד"ה אברהם לא ידענו, שע"ס דאצי' הם ממוצעים בין המאציל א"ס ב"ה לבחי' נבראים בי"ע כו', וכשהע"ס דאצי' מאירין לבי"ע אזי ודאי לא יכול שום צר ואויב לשלוט בירושלים, כי בבחי' זו נאמר יאר ה' פניו אליך, וישראל קבלו התורה דמחכמה נפקת והמצות שהם בבחי' המדות, אלא חורבן ביהמ"ק לא יכול להיות רק ע"י שנסתלק אור הע"ס לבחי' עצמותו ומהותו ית' ואזי אין העולמות תופסין מקום כלל, וכמבואר כ"ז בד"ה כי עמך מקור חיים, ובד"ה וארא אל אברהם, ובבה"ז פ' בלק על המאמר שחורה אני ונאווה בזהר דקצ"א ע"א שם, ולכן נאמר ע"ז אי שהוא בחי' שהע"ס המרומזי באות יו"ד נסתלקו לבחי' האל"ף בחי' לפני אחד מה אתה סופר לבחי' חד ולא בחושבן כו'. ע"ד צור ילדך תשי יו"ד זעירא מורה על וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כגופא כו', וזהו שנשאר היו"ד זעירא משא"כ ועתה יגדל נא כח אד' יגדל יו"ד רבתי, כ"כ בתורת חיים ספ"ו דסנהדרין גבי קלני מראשי כו', ומוזה נמשך שעו"כ מרקדין בהיכלו הוא שותק, ומרומז ג"כ בתיבת אי שניתן שליטה ח"ו לבחי' ושפחה כי תירש כו', שהיא ק"נ אשר שם יש י"א כתרין דמסאבותא, וע"ז מקונן אי כה. וזהו אחד עשר יום מחורב דרך

כה לחי : ראה לקו"ת נצבים מז, ב.
לעו"ז הם י"א : ראה תו"א תולדות ד"ה ראה רית, ובאוה"ת שם.

הר שער, כמ"ש ע"ז בספר פנים יפות, ועיין ברבות בפ' כי תשא, ויש איכה לשבח מה שאמר משה איכה אשא לבדי, וי"ל התחברות י"א יריעות עזים • לאהל על המשכן שהוא כ"ה אתון דיחודא.

ישבה בדד. בסנהדרין שם, אמר רבא אמר ר' יוחנן אמר הקב"ה אני אמרתי וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג) שיושבין יחידים ואין מתייראים לא מן הנכרים ולא מן חיות רעות, עכשיו יהי' בדד מושבם. וברבות תצוה פלי"ח עין יעקב אין עין אלא נבואה שנאמר ויעצם את עיניכם את הנביאים, ישעי' כ"ט. ולפ"ז עין יעקב י"ל שיהי' הנבואה מבחי' תפארת שהוא מדתו של יעקב והוא אספקלריא המאירה • המבריה מן הקצה אל הקצה, וע"ד עין בעין נראה את ה'. וזהו בדד, ע"ד המבואר בד"ה כנשר יעיר בפי' ה' בדד ינחנו, בחי' הוי' הוא בחי' צמצום והתפשטות והמשכה שהוא בחי' סדר המשכה והשתלשלות העולמות, משא"כ בדד הוא בחי' לבדו כמו קודם שנברא העולם. ופי' הוי' בדד ינחנו היינו כמ"ש יעקב • הוי' הוי' לי לאלקים היינו התכללות וביטול באור א"ס כ"ה ממש שלמעלה מבחי' שם הוי' עד שבחי' הוי' בבחי' הוי' אלקים תחשב, וזהו הוי' בדד ינחנו, שכמו שעכשיו שההמשכה משם הוי' הרי נמשך זה ע"י שם אלקים שזהו ענין כי הוי' הוא האלקים, כמו"כ כשהי' שם הוי' בבחי' אלקים לגבי עצמות אור א"ס א"כ ההמשכה והגילוי מעצמות אור א"ס יהי' ע"י שם האלקים דאז דהיינו שם הוי' ולכן נאמר הוי' בדד ינחנו, וזהו בדד עין יעקב, היינו מה שאמר יעקב והי' הוי' לי לאלקים כנ"ל, גם פי' בדד ינחנו ע"ד עתידין צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, פי' מובדל שיהיו המלאכים ממשיכים מהם בחי' קדוש, א"כ יהיו בבחי' בדד מובדל מוגדר השתלשלות העולמות. ובוהר פקודי דרנ"ח ע"א כדן וישכון ישראל בטח בדד בהוא עין יעקב, ופי' המק"מ עין יעקב היא המל' שהיא עין זעיר הנקרא יעקב, והיינו כמ"ש ע"פ יצרנהו כאישון עינו שעיקר הראי' בשחור שבעין והוא ענין מל' בירור שם ב"ן, וכמ"ש שחורה אני ונאוו כו', וע"י בירור שם ב"ן תתעלה למעלה משם מ"ה להיות בדד ינחנו כו', וברבות פ' בלק ע"פ הן עם לבדד ישכון וכשהוא משמחן משמחן לבדן כו', בת"ז תיקון ט"ו יעקב בנין דלא הו' ב"י פסולת אתמר כו', וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב כו', ועמ"ש ע"פ המאמר וישב קפ"א 'בענין הנה ישכיל עבדי כו' מאד מסטרא דיעקב דמשם יובן ענין בדד עין יעקב. ועוד יש להעיר ממש בענין ואתחנן ואראה את הארץ שהתגלות בבחי' ראי' דוקא, וכמ"ש ע"פ חכלילי עינים ובביאור ע"פ צאינה וראינה כו' בעטרה כו', וזהו בדד עין יעקב. והנה עכשיו להיפך ישבה בדד וארז"ל כמ"ש במצורע כל ימי אשר הנגע בו כו' בדד ישב מחוץ למחנה מושבו, תזריע י"ג מ"ה, וטעון שילוח חוץ לג' מתנות, כדאי' בפסחים פרק אלו דברים דס"ז ע"א. ועיין מ"ש בבה"ז פ' זקת בענין עשיית הפרה מחוץ למחנה שהוא חוץ מעולם

יריעות עזים : ענינם ראה ביאורו ס"פ פקודי.
אספקלריא המאירה : ראה תו"א לג, א. לקו"ת שה"ש כת, ב.
כמ"ש יעקב : ראה תו"א כב, ג.

התיקון. וברבות מצורע ס"פ י"ח, ב"ו נותן טירודא הקב"ה נותן טירודא שנאמר ב"ד ישב כו'. ועיין ברבות נשא פ' ז', ובוהר ח"א פ' נח דס"ד ב', ה' למבול ישב כו', ישב בלחודוי דלא אתא עם דינא, כתיב הכא ישב וכתוב התם ב"ד ישב בלחודוי. וכ"ה בפ' פקודי דרכ"ז ע"ב באריכות. ובפ' נשא קמ"ג ב' בפ"י מחוץ למחנה מושבו לבר מכל משריץ דלעילא ותתא מסאבין אינון. וא"כ עד"ז ענין ישבה ב"ד שירדה למטה. ועיין בע"ח שער מיעוט הירח פ"ב. במאוי"א אות ב' ס"ה כ' ב"ד נק' המלכות בהיותה נקודה זעירא יו"ד קטנה גימ' בב"ד ע"כ. והיינו שגם בחינה זו נק' ב"ד ע' בע"ח שם בענין חורבן בית ראשון, וא"כ הפ"י ב"ד מבחי' שם הוי' ודוגמת הוי' למבול ישב בלחודוי כך ישבה היא בלחודוי. אך בחורבן בית שני ירדה יותר והיינו כענין מחוץ למחנה כו'. ושייכות דמיון ירושלים ח"ו למצורע משום שנאמר כנגע נראה לי בבית וארז"ל דקאי על ביהמ"ק. גם כמ"ש במד"ר ס"פ תזריע נגע צרעת זו אדום. א"נ כי מצורע הוא המוציא שם רע, שם הוא בחינת מלכות, ושם רע הוא מלכות דקליפה בחינת שפחה כו', ומחמת חורבן בית המקדש, לא נתמלאה צור כו'. ועיין מ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין בגדי בד דכה"ג, וגם בחי' לעומת זה ענין בד דקליפה שוהו בחי' קין שהביא מפרי האדמה דהיינו זרע פשתן כדפרש"י, וכתב הרמ"ז פ' תצוה דקפ"א ע"ב שכל כוונת קין היתה לקרב הקליפה ולדחות הקדושה היפך סגולת הקרבן שהוא להקריב את המל' וקין כיוון לדחותה ולקרב חלילה הנכרית הנק' קץ הימים כו', וי"ל זהו בד דקליפה שתהי' המל' לבדה ולא יהי' קירוב ויחוד, וזהו כמו שיש לבן * דקליפה בק"ג עתיק דקליפה, ויש לבן עליון כתר דקדושה, כמ"ש ב"ד"ה עד הגל, וזהו ענין ב' בחי' בד, בקדושה זהו בחי' שלמעלה מבחי' יחוד דו"ג * כמו ואין אלקים עמדי, כמ"ש במד"ר ס"פ ואתחנן כל מה שכראית בראתי זוגות שמים וארץ כו', אבל כבודי יחיד ומיוחד, וכמ"ש ע"פ יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו כו' זהו ענין ב"ד ינחנו, וע' בתו"א פ' נח סד"ה מים רבים, ולעומת זה בקליפה בחי' שאין שם יחוד וחיבור כלל שארי בפרודא, וזהו ענין ב' בחי' בד, ועמ"ש ע"פ סדין עשתה ותמכור. ועד"ז יש לפרש גם כאן עפמ"ש ברבות בפתיחתא דאיכה סד"ה ר' יצחק פתח ולא אותי קראת יעקב נ"א ד' ראו מה גרמו לי כו' ולישב ב"ד ע"ש במ"כ וז"ל מאחר שהיא ישבה ב"ד מן הקב"ה כביכול הקב"ה גם הוא ישב ב"ד בלעדה וממנה, עכ"ל. וכמ"ש במא"א אות א' סעי' ג' בערך אבד נק' היסוד בזמן הגלות כי אז אבד לנוקבי' ואבד מלקבל ברכאן עילאין וסימנך הצדיק אבד כו', וכמ"ש בזח"ג ואתחנן דרס"ו ע"ב ע"פ ובאו האובדים בארץ אשור כו' ע"ש, וגם בסעיף כ"ה כ' אביון נק' היסוד בזמן הגלות כו', וזהו ע"ד ישב ב"ד בלחודוי כו'.

ברבות בראשית פי"ט. והמה כאדם עברו כו' בשלוחין בגרושין וקוננתי עליו איכה, בגירושין שנאמר ויגרש את האדם כו' אף בניו כו', ע"ש. והוא כמ"כ במדרש איכה בפתיחתא, והיינו כמ"ש בע"ח שער מיעוט

שיש לבן : ראה אוה"ת ס"פ ויצא ור"פ וישלח.

שלמעלה מבחי' יחוד דו"ג : ראה סהמ"צ להצ"צ מצות פר"ר בסופה.

הירח פ"ב דירידת המל' בחטא אדה"ר ובחורבן הבית הכל בחי' א'*, אלא דכ' שם כן אחורבן בית שני. ועיין מענין ויגרש את בוח"א דרל"ז ע"א.

ברבות באיכה בפתיחתא דנ"ב ס"פ תחת אשר לא עבדת, אילו זכיתם הייתם קורים איכה אשא לבדי כו', דברים א' י"ב, ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קורים איכה ישבה בדד. ועי' מזה ג"כ ברבות ע"פ איכה ישבה משל למטרונה כו' משה ראה אותה בשלותה אמר איכה אשא לבדי, והיינו ע"ד מ"ש ברבות בשה"ש ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה, דהיינו איכה ירעה ויפרנס את ישראל בצאתן ממצרים כו', ע"ש, נמצא יש איכה תרעה הנאמר על יציאת מצרים שהוא בעלייתן במעלה עליונה ששם הי' הפלא למעלה גדולה שערך שולחן לפנייהם במדבר, וכמ"ש ברבות בשלח פכ"ה ע"פ תערוך לפני שולחן נגד צוררי וע"פ הוא מרומים ישכון כו' לחמו נתן בישעי' סי' ל"ג, וידוע דהמן לחם מן השמים שרשו מטלא דנטויף מעתיקא, ואפ"ל כמ"ש לעיל דהאל"ף רומז לבחי' יחידו של עולם בחי' עתיק, וכ"כ במדרש, והיו"ד רומז לע"ס, וכ"כ במדרש דרומז לעשרת הדברות, כה הוא בחי' מל' כנסי' כמ"ש כה יהי' זרעך, ע"כ כמו שיש לפרש בזה ל' פליאה על ירידתה פלאים דהיינו כנ"ל ע"י שנסתלקו הע"ס לבחי' יחידו של עולם ולא האירו במל', ועי"ז ותרד פלאים וישבה בדד כנ"ל, כמ"כ יש לפרש להפך שהאל"ף יחידו של עולם מאיר בע"ס דאצ"י הארה רבה ועצומה וכ"ז נמשך לבחי' כה, וכענין הידוע. בפ"י יחיד חי העולמים מלך, שבחי' יחידו של עולם מאיר ע"י חי העולמים לבחי' מלך, וגם כענין מלך יחיד כו', וכענין איה מקום כבודו, שבחי' מל' הנק' כבודו עולה לבחי' איה ג"ר כח"ב, וכמ"ש במ"א * בענין המלך הקדוש דעשי"ת שאו הוא עליית כנסת ישראל.

ברבות באיכה ע"פ בכה תבכה, ירמי' אמר איכה ישבה בדד הקדים ישעי' וריפאן ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה, ישעי' מ"ט, דהיינו התחברות מי שהוא עלמא דאתי ועלמא דאתכסייא באלה שהוא עלמא דאתגלייא, ועי"ז אלה פקודי * המשכן יחוד זו"ג הפך מבחי' ישבה בדד, והיינו כי בחורבן בהמ"ק סליק ד"א שהוא בחי' אלה לעילא לבחי' מי כנוצר בפ' ויקרא דף כ' ע"ב סליק לעילא ולא אשתכח בגוה, ואח"כ לעיל ושב יעקב מבחי' ההוא לאתרי' להתחבר עם כנ"י, ע"ש בסוף העמוד. והו ענין מי ילד לי את בחי' אלה שהם חסדים המגולים שמוה בחי' אלה פקודי כו', ועמ"ש ע"פ מי יתנך כאח לי וע"פ מי יתן * מציון ישועות ישראל.

בחי' א' : ראה לקמן עני"ב ואילך בארוכה. [הכונה לר"ה איכה ישבה — עת"ר. — המו"ל].

וכענין הידוע : ראה תו"א לב, ג מ. ג.

וכמ"ש במ"א : ראה לקו"ת דברים נא, ב, ע, א.

ועי"ז אלה פקודי : ראה לקו"ת ע"פ זה.

ע"פ מי יתנך . . . מי יתן : ראה לקו"ת שה"ש מד, ד. פ"י תהלים להצ"צ (יהל אור)

בזח"ג עקב דער"ב ב', בתר דחאבו ישראל ואתחרב בהמ"ק אתמר בשכינתא אימא קדישא איכה ישבה בדד כו' לַבַּפּ' בַּלֵּק קִצְיוֹ א' איכה תרעה איכה תרביץ תרין זמנין כו' על תרין חורבנין, וכי"ה בפ' ויקרא די"ז ע"ב.

ברבות בפתיחתא נ"ג, א' ס"פ ר' אבין פתח השביעני במרורים כו' לילי יו"ט הראשון ש"פ הוא לילי ט"ב, וע"ז הי' מקונן ירמי' איכה כו', והקשה ביפ"ע האיך זה תולה בזה כו' ותירוצו עולה בסגנון א' עם מ"ש בעל העקדה ר"פ איכה ישבה, מי שהוא רגיל לחיות חיים טובים בחברת רבים ונכבדים מקרוביו ובני ביתו ורוע מזלו ישיב אותו ערום וערי' כו' אין הדעת סובל גודל המרירות כו', ע"ש, ועד"ז פי' בזח"ב ר"פ שמות ד"ב ע"ב אבל מאן כו' בתפנוקין ועידונין ואתי לי' צערא דא איהו צערא שלים כו', ולכן אחר עלייתה בלילה יו"ט הראשון ש"פ שע"ז נאמר קול דודי כו' מדלג כו', וגילוי זה בבחי' כנסי' ופסח ה' על הפתח כו', ואי לזאת כשאח"כ ירדה פלאים תגדל הבכי' והקינה, וע"ז קונן ירמי' איכה כו', וכמ"ש במדרש * ע"פ נשאתני ותשליכני, ולע"ל חוזר הכל, ואדרבה תהי' אשת חיל עטרת בעלה כו', והיינו כי בלילה א' דפסח הי' בחי' חסד עליון וימינו תחבקני, ובליל ט"ב שהי' בחי' גבורה אך הוא מפני האהבה לייסר ולהוכיח שישבו למוטב, וא"כ אינו גבורה ודין גמור רק חסד שבגבורה והוא עמוק יותר מהחסד שבחסד, שמגודל האהבה מקלקלת השורה להתלבש בגבורה ודין לטובתו, ולכן כשיכלה פועל הדין תתגלה עומק האהבה עצמה והוא הטוב הגנוז, וע"כ גדול יהי' כבוד הבית האחרון כו', ונקבה תסובב גבר ע"י גילוי אור הכתר מה שלא הי' גילוי זה גם ביצי"מ כ"א מבחי' חכמה, וזהו הפכתי אבלם לששון שבחי' האבל עצמו דט"ב יתהפך לששון ומבחי' הרוני לענה יומשך כוסי רוי' בגימט' אך גלוי א"א במל'. והנה בזכות שלשה ראשון זכו כו', פ"ק דפסחים דף ה', ואחד מהן בהמ"ק כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו, וע"י ט"ב יזכו לבחי' גדול יהי' כבוד הבית האחרון מן הראשון.

העיר רבתי עם, ברבות במקומו נ"ח ד', תני ר' שמואל עשרים וארבעה פלטיות היו בירושלים כו'. הנה מל' נקי עיר אלקינו שהוא עולם הדיבור שתי אבנים בונות שתי בתים כו', וכמ"ש בזה בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו', ובד"ה וכל בניך למודי בענין א"ת בניך אלא בוניך, בנין ירושלים, והנה מעלת רבתי עם היינו כמ"ש ברוב עם הדרת מלך, ופי' כמ"ש וכבוד הדר מלכותו, ומבואר במ"א שהוא מה שנמשך ע"י קו האמצעי תפארת מבחי' כתר מל' דא"ס, וכענין מלך השמיני הדר הוא מקור התיקון וכתוב ב"י ושם עירו פעו הוא עולם הדבור כו', וענין כ"ד זהו ע"ד ושמתי כדכד היינו כ"ד צרופי אד' כו', ועמ"ש בפ' אימתי גדול כשהוא בעיר ע"פ זה, ומ"ש מזה בד"ה אלה מסעי שלא נדפס בענין מי ברא אלה הוא אותיות אלקים, וזהו עיר אלקינו גילוי מי ברא אלה הפך ארץ מצרים מצר ים, שאין בו גילוי מי ברא אלה, ולכן בנה עירי מסכנות מלבנים

מבחי' הבה נלבנה לבנים כו' הבה * נבנה לנו עיר ומגדל כו' עיר דקליפה, ויניקתם מבחי' האותיות שבבחי' מקיף לבד לכן א"צ לביטול, לא כן בחי' עיר אלקינו שהאותיות מאיר בבחי' גילוי, ולכן שם הביטול ונק' ירושלים יראה שלום כו', ועמ"ש בענין בלעם בלא עם, כי אין מלך בלא עם, ע"ד למען הקים אותך להיות לו לעם, וזהו מעלת רבתי עם וע"י ברוב עם בבחי' כי עם קדוש אתה ממשיכים גילוי המלך הקדוש, ובלעם שרצה להרוס הקדושה ע"ד הנ"ל בענין קין כנ"ל סד"ה ישבה בדד זהו בלא עם, ועז"נ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם. ואפ"ל רבתי ביר"ד שאעפ"י שהם ריבוי הם בבחי' ביטול, ע"ד כל רבי * מא"י שלמעלה מבחי' כל רב מבבל, וזהו רבתי ביר"ד. והנה ע"י רבתי עם נמשך שהיא קרית מלך רב, והיינו כמ"ש במא"א אות מ"ם סע"י מ"ד מלך רב נק' בינה, וכן המל' בגדלותה, עכ"ל. וע"י מזה בזהר ויצא דף קנ"א ע"א וז"ל ואית מלך רב ודאי עלמא עילאה, וכמו שבבינה הם אתון רברבין. ובזהר ויגש דף ר"ו ע"ב וז"ל מלך רב דא מלכא עילאה דכולא קדש הקדשים, וע' זח"ב יתרו ס"ז ב' בענין אית מלך לעילא דאיהו ברזא דקהק"ד, וזהו המאיר ע"י רבתי עם.

הית"ה כאלמנה במא"א אות א' ספ"ה אלמנה נק' המל' בהיותה נקודה קטנה ואז נק' אד' ברבוע כו', עכ"ל, והוא מהלקות פ' וישב גבי תמר ע"פ ותסר בגדי אלמנותה, ושם פ"י נקודה היינו שהיא נקודה אחורי היסוד, וא"כ זהו"ע המאמר זח"ג פ' בלק דקצ"א ע"א ע"פ שחורה אני ונאזה כו' זעירו דנקודה חדא ומאי איהי יר"ד כד"ן אתכסיות מכל חילין כו', ונתבאר זה * מרבינו ז"ל שהמל' כשהיא צריכה לבוא מבחי' אב"א לבחי' פב"פ הנה מקודם שתבוא פב"פ נעשית נקודה תחת היסוד, ונקודה זו היא בחי' כתר מל', ואין לה התפשטות ט"ס לכן אינה יכולה להשפיע כלל לבי"ע כו', ושם מבואר שכמ"כ בחורבן בהמ"ק ע"י ג"נ לא הי' אפשר להיות בשום אופן אילו הי' מדת מל' דאצ"י שורה בהיכל ק"ק כו' כי כהמס דונג מפני אש כו' ולא הי' יכול ג"נ להחריב הבית בשום אופן אלא מפני שנסתלקה השכינה מהיכל קדה"ק, והיינו שנסתלקו ט"ס שבה שבהן ועל ידן נמשכת להאיר בבי"ע ולא נשאר בה רק נקודה א' ואזי איננה יכולה כלל להאיר למטה. וזהו ענין שחורה אני, השחרות הוא הפך התפשטות וגילוי האור למטה. ועיין מזה בע"ח שער מיעוט הירח פ"ב שביאר כן בהדיא, ואנשי כנה"ג ע"י ויצעקו בקול גדול החזירו העטרה ליושנה, וזהו גבורי כח עושי דברו כו', ע"ש. וע' מענין היתה כאלמנה בזח"ג פ' ואתחנן דף רס"ח סע"א ובפ' משפטים ככ"ב א'.

מבחי' הבה . . . הבה : ראה תר"א ס"פ נת. תר"ח ולקו"ת לג"פ שם. אוה"ת ע"פ שמות ע' ט, ואילך.

כל רבי : סדר תנאים ואמוראים בסופו. אגרת ר' שרירא גאון. הקדמת ס' התיקונין כתיי הובא ונתבאר בתחלת שער מאמרי רשב"י. ע"ח שי"ט פ"ג. — נתבאר ע"פ דא"ח בהוספות לתר"א אסתר ד"ה להבין למה לעתיד פ"ג. אור התורה ס"פ לך. ונתבאר זה : בביאורי הזהר שם.

והנה הגמ' פ"ק דכתובות ד"י ע"ב, מאי אלמנה על שם מנה כו' כתובה מנה, והקשה מהרש"א בחידושי אגדות מפסוק כי לא אלמן, שמצינו כן בלשון זכר, ותירץ איידי דקרו לה אלמנה קרי לדכר אלמן. אך תרגום יונתן כי לא אלמן, ארי לא שביקין כו'. ויש לפרש דברי הגמ' ע"פ מ"ש בפרדס בערה"כ ערך אלמנה הוא המלכות כאשר אין התית עמה, והכוונה כי מאה שערים הם בחושך בגלות, והיינו אל מנה פי' אין מאה שערים, וכן כשנשאת כתובתה מנה דהיינו חזרת האור אל מאה שערים עכ"ל. ויש להעיר מ"מ"ש בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד וביאור הענין י"ל ע"פ מ"ש רז"ל ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך א"ת מה אלא מאה אלו מאה ברכות * כו' אשר ענין ענין מאה ברכות הוא שממשיכים האור מבחינת כתר בבחי' מלכות וכמ"ש בוח"א דקכ"ג ע"א ע"פ והיו חיי שרה מאה שנה כו', כי חו"ב נק' עשרים והכתר נק' מאה (ועמ"ש מענין יחידות עשירות מאות שהם ג' בחי' נר"ן, בד"ה מה טובו בענין את בכורתי לקח כו', וע' זח"ב תרומה קכ"ז א' ובמאור"א אות מ"ם ס"ד. ואיתא בוח"ב פ' חוקת דק"פ ע"ב בענין אשר לא עלה עליה עול, דהיינו שע"ס דז"א שבהם ועל ידם נמשך המאה ברכות נסתלקה ממנה כו', והיינו ג"כ ע"ד הנ"ל כשהיא בבחי' דו פרצופים כו' שאינה מקבלת כלל היחוד עליון שהוא ענין מאה ברכות ע"י הצדיק עליון הממתיק גבורתה כו', וכמ"ש בר"ח * שבתית צדיק נרמו מאה ברכות כו', ועמ"ש מענין מאה ברכות בד"ה אתם נצבים דלקמן * בענין ונאום הגבר הוקם על ובלקוית פ' מסעי ד"ה אלה מסעי דרוש השלישי). ועו"ל כי ברכה נמשך מאות ב' בחי' חכמה כי בחכמה יבנה בית וע"י מאה ברכות ממשיכ' הברכה גם מאלף שהוא כתר, והיינו הוספו' א' במ"ה נעשה מאה. ועו"ל כי בנין המל' היא מעשר מלכיות של הע"ס כשהן כל א' כלול מיו"ד, וזהו ע"י מאה ברכות, ובתולה כתובתה מאתים י"ל ע"ד ומאתים לנוטרים את פריה, ומבני יששכר ראשיהם מאתים, כי בתולה ע"ד מ"ש בוח"ג דרנ"ה ע"ב בענין מלכא טעם בתולתא טעים שהוא בעבודה כאשר האדם הוא בבחי' אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, זהו בחי' בתולה יחוד חדש. וע' בלקוית בד"ה מה טובו פ"ד מענין בכר, ובד"ה ואתא מרכבות קודש זשם משמע דוהו ע"י תשובה ממשיך בחי' רי"ש שהוא מאתים, והצדיק ממשיך מאה ברכות, ואם כן מזה יובן אשר ענין מאה ברכות הם גורמים להמשיך שלא תהי' בבחי' אלמנה או לפחות ע"ד יתום ואלמנה יעודד, כאלמנה שהלך בעלה ז"א למדה"י היינו לאו"א היפוך ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק בכנס"י הנק' אשתו (ע' זהר ר"פ ויצא). וענין יעודד היינו שנמשך מבחי' מזלא כתר שיהי' המשכה בבחי' ספיחים ע"ש

ענין מאה ברכות : ראה ג"כ בתו"א ובלקוית לג"ס ד"ה להבין ענין הברכות. המשך חייב אדם לברך תרל"ח.

וכמ"ש ברי"ח : שער הקדושה פי"ז ד"ה ובפרט. ועיי"ג ע"ח בהקדמה ד"ה ועשה טוב. אתם נצבים דלקמן : דרוש זה נכתב ע"י הצ"צ בס' הדרושים דספר דברים. ובסופו נמצא דרוש אתם נצבים זה.

מ"ש בתו"א פ' ויגש ע"פ וילקט יוסף. וי"ל שזהו נמשך ע"י מאה ברכות (ועמ"ש ע"פ ויבן מזבח כו' הוי' נסי בבוך שמות ויקרא במ"ד ס"פ בשלח מענין יסוד שבגלות נק' יתום ושם ענין עושה משפט יתום כו'. ומה מובן ענין ציון במשפט תפדה. עי' בסידור ע"פ זה דיתום היינו יסוד בימי הגלות, וכמ"ש הצדיק אבד ומל' נק' כאלמנה). ובספרי השרשים בשרש ישע ראיתי כי אלמנה שייך לענין אלם שפירושו שתיקה, כי האלמנה יושבת ודוממת, ונלענ"ד להוסיף כי היחוד נק' בשם דיבור, כמ"ש רז"ל פ"ק דכתובות ראוה מדברת כו' מאי מדברת נבעלה כו', ע"ד האלמנה שחסירה יחוד ודיבור הנ"ל ע"כ נק' אלמנה לשון שתיקה, גם כמארז"ל רפ"ק דברכות אשמורה שלישי* אשה מספרת עם בעלה כו'. ועמ"ש ע"פ ברוך יחד כוכבי בקר כו' משא"כ האלמנה, וא"כ יש להעיר לענין זה שכנס"י בגלות נק' אלמנה לשון אלם כמ"ש כרחל לפני גוזזי' נאלמה, נאלמתי דומי' החשיתי ור"ת נדה, כי זהו ג"כ ענין ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים, כמ"ש ברבות פ' שמות פ"א על פסוק ויהי בימים הרבים ההם, וזהו ג"כ מארז"ל פ"ה דגיטין דניו ע"ב ע"פ מי כמוך באלים מי כמוך באלמים כו', שכביכול נק' אלם שאינו משפיע לה הדיבור והיחוד הנ"ל, ומ"מ רק כאלמנה ולא אלמנה ח"י, כמ"ש ע"פ אותותינו לא ראינו, לא ראינו דוקא, אבל גם עתה נמשכים האותות כו', גם אפ"ל ע"ד שפי' כוז"א בראשית ב' א' בענין מלה בסלע משתיקא בתרין, דכתי' ודברתם אל הסלע, בחי' יחוד הנ"ל וזהו ונתן מימיו, ומשתיקא בתרין, שע"י בחי' מי כמוך באלמים כו' יהי' עלי' יתירה, וכמ"ש כי את הבכור בן השנואה * יכיר לתת לו פי שנים כו' כי ב"ן יתעלה למעלה ממ"ה, וע' ברבות שמות פ"א ע"פ וימת יוסף כו' ובניו פרו אע"פ שמת יוסף כו' אלקיהם לא מת ובניו פרו כו' דקשה מאי קמ"ל, אלא ר"ל לפי שבגלות נק' אלמנה ע"ש הסתלקות ז"א סליק לעילא כו' אין ר"ל שנסתלק האור לגמרי ח"ו כי לא אלמן ישראל ויהודה מאלקיו, וכמ"ש בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו בענין ובמות אביה כו' לקחה מרדכי כו', וזהו וכי יש שינה כו'. עוד פ"י בשרש ישע אלמנה מלשון מקום פלוני אלמנוי שהוא ענין העלם, וכך ענין האלמנה היתה מתבודדת בביתה, והיינו ע"ש ואנכי הסתר אסתיר פני כו' שבחי' מל' אינה מאירה בגילוי ולכן החושך יכסה ארץ, ומ"ש רק כאלמנה ולא אלמנה ח"ו כי ההעלם רק אצלנו אבל באמת כי לא אלמן כו' כנ"ל, וע' בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד כו' ימלוך ה' לעולם, וזהו ענין שמע ישראל ה' אלקינו היינו כי לא אלמן כו' כנ"ל, ולע"ל יהי' בגילוי ה' אחד, וע' בתו"א פ' וישב ע"פ שיר המעלות בשוב ה' כו', ובד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים פי' ג"כ אלומים לשון שתיקה ואלם זהיא בחי' הביטול וזהו ענין ואתם תחרישון דבגי קריעת ים סוף שע"י שתיקה זו נמשך מבחי' כתר שהדיבור אינו יכול להגיע לשם כ"א בבחי' הכ' וזה נמשך ע"י השתיקה והביטול, וכמ"ש במדר' פ' וישב ע"פ והנה קמה אלומתי משתיקותא דאימא מי קאים לי', ועיין ילקוט סוף

אשמורה שלישי' : להעיר מזהר חדש איכה (צב, ב).

בן השנואה : ראה לקו"ת תצא לת, ב.

איוב ע"פ לא אחרש בדיו, לו אני מחריש מפני ששתקתי לו כאמרת לו קח נא את בנך כו', ע"ש, ועד"ז פי' היתה כאלמנה מה שהיא בבחי' אלם ושתיקה, ולע"ל בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו יש לפרש שישא כל האלומות שכנס"י היא בבחי' אלם ע"ד מאלמים אלומים יומשך מזה ברכה רבה, וזהו למנצח על יונת אלם. והנה בזח"ב פ' משפטי דקכ"ב ע"א פי' היתה כאלמנה ולא אלמנה ממש ע"ד מ"ש כמראה אדם, ולא מראה אדם ע"ש במק"מ ובפ' ואתחנן דרס"ח ע"א פי' ומאן דמנע אורייתא מינה גורם בחי' היתה כאלמנה, וע' זח"ב משפטים דצ"ז ע"ב במק"מ פי' ענתה בגימ' ה' צבאות, ואפ"ל שזהו ענין על שלא ברכו בתורה תחלה, עיין מזה בלקו"ת ד"ה וכל בניך למודי הוי'.

עמ"ש בבוך דברים דף ע"פ איכה ישבה, והנה לע"ל שנאמר והפכתי אבלם לששון י"ל מן תמיה איכה גימ' ל"ו הי' התמיה מי ילד לי את אליה, מי אלה כעב תעופינה, וע' במד"ר בשה"ש דל"ג ע"ב תוך ד"ה לא ידעתי נפשי, בכנס"י הכתוב מדבר כנס"י אומרת אל תשמחי אויבתי לי כו' ע"ש. גם אלה שעברו על ל"ו כריתות ומבואר במ"א מבחי' כתר נמשך כרת, ולע"ל ושמחת עולם על ראשם שיחזירו להם השני כתרים כו'.

וענין ישבה לע"ל נאמר וישבה ירושלים עוד תחיה בירושלים וצ"ל מהו שתשב ירושלים בירושלים אלא צ"ל ירושמ"ט מל' וירושמ"ע בינה וא"כ תשב ירושמ"ע ממש בירושמ"ט, ושם סי' יוד וראמה וישבה תחתי כו' ע' מ"ש בזה הרמב"ם במ"נ ר"פ וא"ו שזה מורה על עומד נח שלא ישתנה ושרשו מבחי' אני הוי' לא שניתי, ועד"ז נאמר מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה.

בדד יומשך מזה וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב ד' בדד ינחנו.

העיר עכשיו היתה נק' עיר אלקינו, גדול הוי' כו' בעיר אלקינו ולעתיד ושם העיר מיום הוי' שמה, ואז יאיר בה בחי' עתי' ע"ד מ"ש בזח"ג נשא קל"ז סע"ב ע"פ עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן לעתי' אתמר.

רבתי עם ועי"ז נק' קרית מלך רב אכן לעתיד נאמר והי' מספר בניי כחול הים אשר לא יספר, זהו גדול הרבה מבחי' רבתי עם.

היתה כאלמנה, ע' סידור ע"פ יתום ואלמנה ועודד ולעתיד וארשתיך לי לעולם ביום ההוא תקראי אישי. רבתי בגוים ולעתיד והלכו גוים לאורך ישעי' סי' ונהרו אליו כל הגוים, כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך.

שרתי במדינות ולעתיד למרבה המשרה.

היתה למס אותיות סלם ע"י שר של בבל כו' שעלו בסולם אבל לעתיד כניי תהי' הסולם.

שרתי במדינות. כ' בלקית אותיות תשרי, שאז בנין המל' להיות שרתי במדינות.

בכה תבכה. פ"ג דמ"ק כ"ו א' דרך אגב. סנהדרין דף ק"ד ע"ב. בכה תבכה, א' על מקדש ראשון וא' על מקדש שני. י"ל כי בית ראשון בינה זהו יחוד י"ה, ובית שני מל' זהו יחוד ו"ה, כמ"ש בוח"א ד"ג ע"ב, ח"ב ד"ט ע"ב. ועיין בוח"א ויגש דר"י ע"א ע"פ רחל מבכה כי איננו דבעלה לא אשתכח עמה כו', והיינו שנסתלק הוא"ו מינה לעילא ולעילא. ועיין הפ"י בד"ה וארא אל אברהם. והנה ארו"ל ע"פ ולא אבוא בעיר כו' שלא יכנס בירושלים טל מעלה, דהיינו בינה, כי הגם דא"א הם תרין ריעין זהו על זיווג להחיות העולמות, אבל זיווג והמשכת הפנימיות ע"ז נאמר ולא אבוא בעיר כו', וזה"ע כפל הבכי' בכה תבכה, על העדר הגילוי בירושלים של מעלה שהיא בינה ובירושלים של מטה שהיא מל'. ועמ"ש ע"פ ונהר יחרב ויבש באיוב סי' י"ד י"א, יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני בלקית פ' במדבר בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ושם ספ"ג. ועיין בזהר ואתחנן דרס"ו סע"ב ע"פ ובאו האובדים כו', ועל מניעת שפע זו נאמר בכה תבכה, וכמ"ש בלקית פ' נצבים בר"ה שוש אשיש פ"ד, ואם על הסתלקות עונג עוה"ב בוכים שאינו אלא זיו, ומכש"כ וק"ו שיש לבכות על גילוי אוא"ס ב"ה מקור התענוגים, ובחי' בכי' זו ממשך גילוי י"ג מדה"ר, ובר"ה שובה ישראל דרוש הראשון ספ"ג. וזהו ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה שע"י בחי' בכי' היא בחי' ומדת התעוררות הרחמנות תתפלל על הוי' על דייקא למעלה מבחי' הוי' כו', וכן שם פ"ד בענין הלך ילך ובכה כו', וע' עוד סד"ה כי תצא דרוש השני בענין ובכה את אביה ואת אמה ירח ימים, דקאי על ר"ח אלול • כו'.

קיצור. ענין בכה תבכה על מניעת האור בירושמ"ע שהיא בינה ובירושמ"ט שהיא מל', וזהו ונהר יחרב ויבש, והבכי' היא התעוררות מדת

בכה תבכה : במראה מקום הכתי' ע' 4 הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א הערה, וז"ל :
בביכל (ה) דף קסח, רע"א קודם התחלת ההוספות לדי"ה בכה תבכה (שנכנסו בפנים המאמר) נמצא בגכת"ק הציצ וז"ל : ודמעתה על לחיה, היסך ביצימ נאח לחיך בתורים, אפ"ל זהו ענין תתן אמת ליעקב יאר ה' פניו אילך זהו התורים והתכשיטים שעל הלחיים.
אין לה מנחם ר"ל בחי' אין יהי מנחם לה ע"ד אין מחסור ליראיו. בגדו בה, בגדו כמו נתל, איוב ה' טו. כבגדו בה ר"פ משפטים. ואף כי היין בוגד חבוק ב, ה. כד בגדו הושע ה' ו. גם י"ל בגדו בה נתלבשו בלבושים זרים, ובגדו בוגדים בגדו ישעי' כד, יו.
ולע"ל בא גו, היינו אליהו, רעיה בתולות אחריה רעותיה, למען אחי ורעיי, זה דודי וזה רעי, עכ"ל.

וראה בפנים הקונטרס ע"פ בכה תבכה.
ר"ח אלול : כנראה צ"ל חודש אלול. — עיי"ש בלקית, ועצ"ק.

הרחמים, וכענין בע"ת שממלאים הנהר ממקורו בזח"ג פ' ויקרא די"ו ע"ב, וע"ד ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה.

ב) במא"א אות ב' סכ"ב בכי' הוא על חסרון אורות אימא וגימט' ל"ז מילוי ס"ג והיא ברחל שהיתה גוהגת לקבל אורות אלו. וכן ב"פ דמעה גימט' רחל עכ"ל. והענין דאי' ע"פ ויהיו חיי שרה שעיקר שנותי' של שרה הי' ל"ז שנה משנולד יצחק, כמ"ש בבעל הטורים שם. והענין כי שרה היא מל' שהיא הדיבור עליון והדיבור מקבל מהבל הלב*, ובחי' הבל הנ"ל זהו גימט' ל"ז, והוא מילוי ס"ג, כי שם ס"ג הוא בבינה ויסוד אימא מסתיים בחזה דו"א משם נמשך הבל הלב, והו"ע השפעות השכל וההתבוננות שנמשך בלב, כאמרם הלב מבין, וממנו נמשך ההבל להיות מקור להדיבור להיותו כתר דנוק'. וזהו ג"כ ענין מאה ברכות היינו שם ס"ג עם המילוי ל"ז. וכ"כ במא"א אות ב' סל"ה ברכה כו'. וע"פ מש"ש הי"ג משמע דברכה זו הוא חיבור ע"ב ס"ג כו'. ושם כנגדם במל' מאה אדנים לקבל מאה ברכות. ועיין בבה"ז ע"פ ויהיו חיי שרה. ולכן בחורבן בהמ"ק בכה תבכה על הסתלקות מילוי ס"ג שהו"ע מאה ברכות, ומהו נמשך בכי' שהוא גימט' הנ"ל, ומהו נמשך שליטת בחי' הבל ורעות רוח שהוא הפך הבל דקדושה שעליו קיום העולם, כמ"ש בזהר ר"פ ויצא דקמ"ז ע"ב בענין שבע הבלים דקהלת שעליהם קיום העולם, ויש לעו"ז הבלין בישינ ואינון סתירו דעלמא כגון זה הבל וחולי רע זה הבל ורעות רוח כו', ובמא"א אות ה"א ס"ב הבלים דקדושה שיוצאים מבחי' פה העליון שם ס"ג כו' ולעומת זה הם הבלים ורעות רוח הם ז' הבלים דס"מ דנפקין מפומי, עכ"ל. והי"ג כי עיין בע"ח שער הכללים פי"א. ולכן זהו הבכי' גימט' הבל שאין מאיר בה בחי' הבל העליון מבינה וז"א. והנה יוסף נתן* לדוד ל"ז שנה גימט' הבל, כי יוסף הוא יסוד בחי' ונהר, ודוד הוא מל', ואי' במא"א שם הבל יסוד ז"א שיוצא ממנו הבל להאיר לנוק' וכו', וע"י ונהר יחרב ויבש אין מאיר הבל זה כי אם נמשך הבל ורעות רוח בעולם, וע"ז בא הבכי'. וזהו ג"כ ענין על אלה אני בוכי', היינו על אלה מועדי* הוי' בחי' השמחה ותוספת וריבוי האור שהאיר בזו"ג, ולכן הם מועדים לשמחה בחי' וישמחו בך. גם בפסוק ראשון דק"ש יש אשמה, בזח"ג פ' פנחס דרל"ו ע"ב, ע"י תוספת האור, משא"כ במניעת והסתלקות האור על אלה אני בוכי'. וי"ל עוד כפל ענין הבכי' שמחמת הסתלקות האור נמשך וימש חושך, כי אמלאה החרבה כו', ע"ד נשך ותרבית* כו'. והנה ארו"ל אע"פ שנעלו שערי תפלה

בשוליי העמוד בגוכתי"ק: ויפול על צוארי בנימין כו' ויבך.

מהבל הלב : ראה לקו"ת שלח מד, ב.
 יוסף נתן : ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך.
 על אלה מועדי : ע"פ מדרש איכ"ר פתיחה יא.
 ע"ז נשך ותרבית : נתבאר בדי"ה אם כסף תלוה (בס' דא"ח שמות להצ"צ. לא נדפס לע"צ.) [ראה אוה"ת משפטים — המו"ל].

שערי דמעה לא נעלו, ונת' מזה בלקו'ת פ' בהעלותך על ידי שהדמעה היא בעינים גורם כן למעלה בחי' ראי' כו'. ע"ד פקח עיניך וראה שוממותינו כו'. ועיין בעה"ק ח"ג פל"ו מה שכתב בשם המדרש על פסוק עיני עיני יורדה מים משל לרופא כו' תבכה עיני על עיני כו', כך כנסיי נק' עין כמו יצרנהו כאישון עינו, ויש עוד עין הרחמים. וזהו תבכה עיני על עיני. ועמ"ש בלקו'ת סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני הוי', וא"כ מובן מזה ע"י הבכי' מעוררים למעלה עין הרחמים בחי' תבכה עיני על עיני כו'. וביאור הדבר אפ"ל דהנה כתיב במסתרים תבכה נפשי מפני גוה בירמי' סי' י"ג, י"ו, וארז"ל פ"ק דחגיגה ד"ה ע"ב מקום יש לו להקב"ה ומסתרים שמו מאי מפני גוה כו', ומי איכא בכי' כו' ל"ק הא בבתי גוואי כו'. ובמא"א אות מ"ם סעיף קב"א מסתרים נק' או"א כי הם הנסתרות חו"ב במוחא וליבא, עכ"ל. ובאות ב"ת סנ"ז בתי גוואי הם או"א בסוד הנסתרות מוחא וליבא כו'. ועיין בזהר שמות ד"ז סע"ב משמע ג"כ שם הבכי'. ועיין בפרדס ש"ח פ"ב. ועיין מזה בעמה"מ שי"א פ"ה דג"ט ע"א. ושם פ"ו ד"ס סע"ב מחמת שיש יניקה לחיצוני' מבחי' מסתרים כו'. עיין זח"ג פ' אחרי דף ע"ה א' ור"ל ע"ד אם תגביהי כנשר לינק מבחי' דכחשיכה כאורה כו'. ושער קרית ארבע פרק קי"ט דקי"ב ע"ג. ויותר אפשר לומר עפמ"ש"ל סעי' א' בענין ונהר יחרב ויבש, יחרב בב"ר שאפי' בירושמ"ע יחוד או"א נמנע השפע הפנימית כי נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע לכן א"ש במסתרים תבכה נפשי, כי כשהאור נמשך דרך או"א אזי אין יניקה לחיצוני', כמ"ש בסידור בדרוש עבדים היינו לפרעה האוחז בעורף דא"א, ויוציאנו הוי' אלקינו או"א שהלבישו לזרועות דא"א. ובלקו'ת בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני' פ"א, שלכן נק' ההמשכה ע"ש יחוד דאו"א אלא יניקת החיצונים כשלא נמשך השפע מא"א ע"י או"א כי"א מחיצוניות דא"א כו' ולכן במסתרים שהם או"א תבכה נפשי. ועו"ל ע"ד קוב"ה ז"א בגלותא סליק לעילא לעילא להיכלות דאו"א, וזהו מקום יש להקב"ה ז"א ומסתרים שמו היינו י"ה, ולכן שם הבכי' מפני גוה כו', מה שאינו משפיע לכנסיי, שע"ז נאמר הצדיק אבד. ועו"ג קרובה ישועתי לבוא שהיא ישועתי של הקב"ה ממש. ועיין מזה בעה"ק חלק התכלית פנ"ז חיבר ענין במסתרים תבכה נפשי עם ענין ויתעצב אל לבו כו', והביא המדר' בבראשית פכ"ז וכ' ורב אסי הוסיף במשל הסחורה שעשה אותה להרויח בה ולהתייחד בכבודו ולא די שלא הרויח ולא נמשך אליו האור מלמעלה אלא שהפסיד ונסתלקה האם מעל הבנים כו', והוא ס"ל כגירסת הרב ר' טודרוס דפריך ובבתי גוואי ליכא אבל אין כן גרסתינו. ועמ"ש בלקו'ת פ' בהר סד"ה ושבתה הארץ פ"ג בענין ויבא יוסף החדרה ויבך שמה כדכתי' במסתרים תבכה נפשי דהיינו בחדרי לבו, מזה מוכח ג"כ כגירסא דידן. ועמ"ש מזה באריכות ג"כ ע"פ הוד והדר לפנינו עוז וחזקה במקומו בדה"א סי' י"ו כ"ז, ושם נתבאר גם כן הפי' שז"א עולה באו"א הנק' מסתרים ובוכה שם מפני גוה. וש"ל שע"ז מעורר המשכת עינא פקיחא דע"ק דוגמת קודב"ה מצלי ובית תפלתו היא הבינה כו', שהענין ג"כ לעורר רח"ר של ע"ק כו'. ויובן זה עפמ"ש

בסש"ב פרק מ"ה ע"פ וישא את קולו ויבך, וז"ל כי רחל היא כנסי מקור כל הנשמות (ועמ"ש ע"פ רחל מבכה כו' בלקו"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני פ"ד דע"ח ג' גבי וע"י כן נאמר ורחל עקרה כו' לפי שרחל לפני גוויזי נאלמה כו'. ולזה תיקנו בתיקון חצות תיקון רחל לעורר בכי' ורחמנות כו'. ועי"ז נמשך להיות מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה כו'. ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי דרוש השני פ"א וש"ג. ועיין בת"א פ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך בענין ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ. ועיין בזהר ויצא דקנ"ד ע"ב בענין אהבת יעקב את רחל דוקא כדי להמשיך האור במקור דבי"ע דוקא. ועיין בזהר ויחי דרי"ו ע"ב, בענין שפירו דרחל ובה"ז (שם). ויעקב במדתו העליונה שהיא מדת הרחמים שבאצ"י (עיין בלקו"ת פ' במדבר בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני רפ"ד ד"ג ע"א. ועיין מענין יעקב בלקו"ת פ' צו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה, ובד"ה והי' אור הלבנה. ועיין ע"פ וזכרתי את בריתי יעקוב) הוא המעורר רחמים רבים עלי' (ר"ל שמעורר עלי' רחמים רבים שלמעלה ממדה"ר שבאצ"י, וכמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו פ"ג בענין וברחמים גדולים אקבצך, כי מדת הרחמים דיעקב הוא מדת הרחמים שבסדר השתלשלות, אבל רחמים גדולים הוא מבחי' שלמע' מגדר עלמין וכולא קמי' כלא כו', ומשם נמשך האור שלא כסדר השתלשלות להיות הגילוי למטה כמו למעלה יעו"ש. ועוד כי למלאות החסרון דבחי' ונהר יחרב בכ"ר ויבש בב"ש זהו ע"י ההמסכה ממקור החיים דוקא כמובן ממ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ג גבי והעצה היעוצה לזה כו', ובד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ספ"ב גבי וכמשל הנהר הנחרב ויבש שכשרוצים למלאותו חופרים בעומק המעיין שעיי"ז חוזר ומתמלא הנהר, כך ע"י גילוי רצון העליון ב"ה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות מתמלא ומשלים כל החסרונות והפגמים, ולכן הוצרך יעקב לעורר רחמים רבים שמבחי' כתר על רחל דהיינו ממעמקים קראתיך כו', ועי"ז יומשך האור בבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות כו') וישא את קולו למעלה למקור הרחמים העליונים הנק' אב הרחמים * (עיין בד"ה שיר המעלות ממעמקים פ"ב, בענין אב הרחמים שזהו למעלה מבחי' אב הרחמן. ועיין מענין קול בתו"א סד"ה וישב יעקב, ובסידור בד"ה הקול קול יעקב ובת"א סד"ה הבאים ישרש יעקב וסד"ה ש"ה ממעמקים הנ"ל בפ"י שמעה בקולי ובד"ה כי תשמע בקול ובה"ז פ' פנחס במאמר שם דף רנ"ד בענין קול מעורר הכוונה דהיינו לפי שז"א בעתיקא אחיד ותליא. גם ע"ד מ"ש בד"ה תקעו הנ"ל פ"ב בענין קול שופר פנימיות הלב זהו ענין וישא את קולו) ויבך לעורר ולהמשיך משם רחמים רבים על כל הנשמות ועל מקור כנסי להעלותן מירידתן * ולייחדן ביחוד העליון אור א"ס ב"ה כו'. עד"ז במסתרים תבכה גפשי להמשיך בחי' מי יתן * מציון כו'.

אב הרחמים : בתניא : אב הרחמים ונקורט. ואולי גם כאן צ"ל כן.
 להעלותן מירידתן : כן הוא בגוף כתי' הציצ. אבל בתניא שבדפוס : להעלותן מגלותן.
 בחי' מי יתן : ראה לעיל עט"ו. וש"ג.

קיצור. סעי' ב' במא"א בכי' גימט' ל"ז חסרון אור הבינה מילוי ס"ג ויהיו גימט' ל"ז זהו חיי שרה, יוסף נתן לדוד ל"ז שנה ג"ר ל' ז"ת ז', כמנין הבל, ובהסתלקות בחי' זו ונהר יחרב ויבש מתעורר הבל ורעות רוח. על אלה מועדי הוי' אני בוכי', פי' אני מבואר במא"א ע"פ וראיתי אני שיש יתרון. עיין זח"א ד"ו ע"א. שערי דמעה לא נגעלו. בכי' בעינים חכ', עיני עיני תבכה עיני על עיני במסתרים תבכה נפשי מסתרים או"א בתי גואי שם הקב"ה ז"א בוכה כו' בוכה על נוהו הצדיק אבד. גם נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע בינה. ומ"ש עוז וחזקה במקומו זהו בבתי בראי. ועוד זהו בע"ק. ואעפ"כ לא צר, מחמת כי לו צר, עיין זח"א ס"פ וירא דק"כ ע"ב. וזהו כענין קובד"ה מצלי. וישא יעקב את קולו ויבך על מה שרחל לפני גוזזי' נאלמה והיינו לבחי' אב הרחמים לובן העליון שמשם מקור בחי' רחל. עמ"ש סד"ה וישכם לבן בבקר. וכל זה מתעורר ע"י בכה תבכה והתעוררות רחמים.

ג) עו"ש בגמרא כלילה על עסקי לילה (לפי שבכו אותה לילה בכי' של חנם) שנאמר ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם כלילה ההוא. ארבע"ח אמר ר' יוחנן אותו היום ליל ט"ב הי' אמר הקב"ה אתם בכיתם בכי' של חנם ואני אקבע לכם בכי' לדורות, עכ"ל. ועמ"ש מזה ע"פ ותשא כל העדה בפי' שלח יד"א, דכמו שע"י השירה שהוא ענין הביטול בשמחה וטוב לבב ע"ד השיר על הקרבן, וכן אז ישיר משה ובניי ממשיכים אשירה להוי', היינו גילוי אור א"ס ב"ה להיות שם הוי', ועמ"ש ע"פ שיר השירים, וע"פ שוש אשיש בהוי', כך הבכ"י של חנם שהוא בחי' העצבות והקמיטו שאינם רוצים בהביטול לשם הוי' כ"א לקבל החיות ע"ד שנמשך חיצוניות החיות חנם בלא מצות. עיין זח"ב תרומה קכ"ח א'. וזהו פי' בכי' של חנם. ולכן זהו הגורם ג"כ הקמיטו והצמצום להיות הסתלקות שם הוי', ואזי הקליפות יונקים (כי ישראל אין יכולים לקבל מבחי' זו דחנם, כמ"ש ע"פ בשרירות * לבי אלך למען ספות הרוה כו' לא יאבה ה' סלוח לו) ומהם נמשך העצבון לעולם. עיין זח"ב ס"פ ויקהל דרי"ט ע"ב ע"פ בעצב תלדי בנים כו', ולכן עי"ז המשיכו הבכ"י לדורות ח"ו, עד כי יחונן ה' כי לא לעולם יקצוף. ויש לפרש לדורות ע"פ מ"ש במא"א אות ד' סעי' יו"ד דור נק' הנוקבא ודור דור הם ב' נוקבין לאה ורחל, עכ"ל. ובי"ג עיין בכוונת ר"ה בענין לדור ודור המליכו לא"ל. והנה כבר נתבאר ענין ונהר יחרב ויבש זהו מניעת ההשפעה מבחי' רחל וגם מבחי' לאה, וזהו הבכ"י לבחי' לדור ודור הג"ל עד עת קץ הימין.

קיצור. ענין בכי' של חנם היינו שרצו לקבל מבחי' חנם בלא מצות, ע"ד מ"ש ביחזקאל סי' כ' והעולה על רוחכם הי' לא תהי', ומחמת זה גרמו הבכ"י לבחי' דור ודור עד עת קץ הימין. ועמ"ש ע"פ חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו בישעי' סי' נ"ב ג'.

וְעַד דְּרוֹשׁ צָרִיךְ לְבַאֵר תַּחֲלָה עֲנִין וְנַהֵר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן
 בְּכַדֵי שִׁיבוֹן אַחֲכִי עֲנִין וְנַהֵר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ יַחֲרַב בְּבֵית רֵאשׁוֹן
 וַיִּבֶשׁ בְּבֵית שֹׁנִי, שְׁעוֹזֵן בְּכַה תְּבַכֶּה, וְעוֹזֵן וַיִּקְרָא אֶד' כו' לְבַכִּי וּלְמַסְפַּד
 כו' וְאִיךְ מוֹכֵן בְּעֲנִין לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן ב' הַמִּשְׁכּוֹת הָא' בְּבֵית רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא
 בִּינֵה הַב' בְּבֵית שֹׁנִי שֶׁהוּא מִל', יִלֵּל כִּי הַגֶּן גִּיכִי יֵשׁ בּוֹ ב' בַּחַי' גִּי'ע
 הַעֲלִיּוֹן וְגִי'ע הַתַּחְתּוֹן שֶׁהֵם בִּינֵה וּמִל', וְעֲנִין ב' הַמִּשְׁכּוֹת אֱלוֹ יוֹבֵן עִד
 מִיֵּשׁ בְּדָה לְבַכְתִּינִי רַפְד', וְלְבַכְתִּינִי ב' בַּחַי' לְבַכּוֹת הֵם ב' בַּחַי' הַמִּשְׁכּוֹת
 הַחַיּוֹת בַּחַי' אַנֹּת הוּא חֲכִים וּבַחַי' לֶךְ הוּי' הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה כו' עִישׁ, וְעִ'
 בְּתוֹרָא סְדָה וַיִּשָׁב יַעֲקֹב בְּעֲנִין ב' בַּחַי' בְּאַרְצִי, אֲשֶׁר הָא' הַמִּשְׁכָּת חֲכִיעַ, וְהַכְּלִי
 לִזְהָ הוּא יִרְאֶה עֵילָאָה, הַב' הַמִּשְׁכָּת עוֹלָם חֲסֵד יִבְנֶה, וְהוּא עִי' הַצְּדָקָה וִירֵאת
 כו', וּב' הַמִּשְׁכּוֹת אֱלוֹ זְהוּי'ע ב' הַמִּשְׁכּוֹת מְבַחֵי וְנַהֵר הַנִּיל, וְלִכֵּן יִיאַ יוֹבֵל
 שְׁמוֹ זֶהוּ בַּחֲיֵנָתוֹ הַעֲלִיּוֹנָה, וּבְזֹהֵר פ' פִּנְחָס דְּרַמְזוֹ א' פִּי' שְׁשֵׁמוֹ צְדִיק, וְכֵן
 בְּגַמ' פִּיֵּט דְּבִכּוֹרוֹת דְּנִיָּה עִיב אֲמַרוּ יוֹבֵל שְׁמוֹ וּפְרַת שְׁמוֹ, וְהִנֵּה פְרַת יִלֵּל
 לְשׁוֹן בֵּן פּוֹרֵת יוֹסֵף שֶׁהוּא בִּיסוּד כו', וְעֲנִין הַהַמְשָׁכָה לְהִיּוֹת אַנֹּת חֲכִים
 יֵשׁ לְבַאֵר הַהֶסְכֵּר עִד מִיֵּשׁ בְּדָה שִׁיר הַשִּׁירִים פִּיב עַד שְׁלֵא נִבְרָא
 הָעוֹלָם הִי' הוּא וְשְׁמוֹ בְּלִבָּה, וּמִשֶּׁם נִמְשָׁךְ עִי' הַצְּמִצּוּם לְהֵאִיר בַּחֲכָמָה
 כו', וּבְדָה וְלֹא אָבָה פִּיב, וּבַהֲבִיאֹר פִּיב וּבְדָה הִנֵּה עֲנִין מְדַלֵּג פִּיב,
 וּבְדָה וְאֵהֲבַת אֶת פִּיב, וּסְדָה שְׁשִׁים הֵמָּה דְרוֹשׁ הָרֵאשׁוֹן דְּלִיֵּט עִיג (הַעֲלִי)
 עִי בְּכַה תְּבַכֶּה בַּחַי' עֲנִי עֲנִי יוֹרְדָה לְשׁוֹן מְעִיק וְזִמָּה יוֹמֵשׁךְ וּמְעִיק מִבֵּית
 ה' יוֹצֵא לְמַעְלָה מְבַחֵי וְנַהֵר יוֹצֵא כו') וְהַמְשָׁכָה ב' מַחְכִּי וּבִינֵה בַּחֲסֵד כו',
 עִיין בְּדָה שִׁיר הַשִּׁירִים פִּיב, וּבְדָה יַחֲתוּ מְרִיבֵינוּ סְפִיא שֶׁהַמְשָׁכָה מֵאִיב
 לְזִיא צִלֵּל לִזְהָ ב' הַמִּשְׁכוֹ כו', וְעִיין זַחֲבִי בְּשִׁלַּח דְּסִיג עִיב כַּד עִי'ק
 בְּעֵא לְזִמְנָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא אֲשֶׁרֵי כּוֹלָא בַּהֲאִי עֲמִיקָא עֵילָאָה, הִינֵנו כִּי
 מֵהַכְּתֵר אִיב לְקַבֵּל הַהֶשְׁפָּעָה כִּי עִי' הוּא עֲמִיקָא עֵילָאָה יִסוּד אֲבֵא כו',
 וְכִמוֹ שְׁצִלֵּל תַּחֲלָה יוֹדֵ צְמִצּוּם ה' הַתְּפַשּׁוּת אַחֲכִי נִמְשָׁךְ הוּיִו הַמְשָׁכָה
 לְבַחֵי ה' תַּתָּאָה כו', וְזֶהוּ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר לְקַרְבֵּי אֵל הַשְּׁכֵל הָעֲנִין שְׁצִלֵּל ב'
 הַמִּשְׁכּוֹת מֵאִיב עַד שִׁיּוּמֵשׁךְ בְּמִקּוֹר דְּבִי'ע, הָא' יוֹדֵ צְמִצּוּם כו', וְעִיין בְּדָה
 אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן בְּרִישָׁא חֲשׂוֹכָא יֵשֶׁת חוֹשֶׁךְ סִתְרוּ כו' הַב' ו' הַמְשָׁכָה,
 עִיין בְּדָה יִגְלִי לֶן טַעֲמִי כִי הַיּוֹדֵ וְהִיא שְׁנִיָּהֵם בְּשִׁכֵּל הִיז בַּחַי' א', אֲבֵל
 הוּיִו הַמְשָׁכָה מֵהַשְּׁכֵל בְּמִדּוֹת כו', וְעַמִּישׁ בְּתִיא פ' בְּשִׁלַּח בְּדָה עֲנִין קִיִּם
 יִיָּה הוּא עֲלֵמָא דַּאֲתַכְסִיָּא בַּחַי' יֵם וְיָה הוּא עֲלֵמָא דַּאֲתַגְלִיָּא בַּחַי' אֲרִץ, וְהִנֵּה
 מִל' דַּאֲצִי' הַמְמוֹצֵע בֵּין אֲצִילוֹת לְבִרְיָאָה נִק' גִּיכִי יֵם וְאַרְצִי, כִּי הַמְמוֹצֵע
 צִלֵּל כְּלוּל מִב' הַבַּחֲי' מִשְׁפִּיעַ וּמִקְבֵּל כו', וְעַדִּז כְּלוּל עִיִם דַּאֲצִי' שֶׁהֵן
 מְמוֹצֵעִים בֵּין הַמַּאֲצִיל וּבֵין בִּי'ע יֵשׁ בָּהֶם ב' בַּחַי' אֱלוֹ יֵם וְאַרְצִי, וְאִכֵּ
 מוֹכֵן מֵה שְׁצִלֵּל ב' הַמִּשְׁכּוֹת עַד שִׁיּוּמֵשׁךְ בְּבִי'ע הָא' בְּבַחֵי עֲלֵמָא דַּאֲתַכְסִיָּא
 הַב' מְעֵלְמָא דַּאֲתַכְסִיָּא עֲלֵמָא דַּאֲתַגְלִיָּא, וּלְפִיזוֹ הַעֲלִי' הַעֲלִי' עַל דֶּרֶךְ בְּיוֹם
 הַהוּא יִהְיֵ כו' הִיא תַּתָּאָה תְּקַבֵּל מֵהַיּוֹדֵ עֲצִמוֹ וְכִמוֹ מְקַדֵּשׁ רֵאשׁוֹן, וּבֵיתֵר
 שֵׁאָה, כִּי אִז מִמִּם קִבְלוּ עִי' הוּיִו, וְזֶהוּ גְדוֹל יִהְיֵ כְבוֹד הַבֵּית הָאֲחֵרוֹן כו'.

עוֹד יֵשׁ לְצִיִּיר הָעֲנִין שְׁצִלֵּל ב' הַמִּשְׁכּוֹת זֶהוּ עִד מַחְשְׁבָה וְדִיבּוֹר שֵׁאִיב
 לְדַבֵּר בְּלִי מַחְשְׁבָה תַּחֲלָה עִיכ תַּחֲלָה צִלֵּל הַמְשָׁכָה א' בְּבַחֵי הַמַּחְשְׁבָה

שהוא עדין הגילוי שבינו לבין עצמו. ואח"כ מהמחשבה נמשך לדיבור
 שהיא התגלות לזולתה. ועמ"ש מזה בתוספת לק"ת בדיה להבין מ"ש
 באוצ"ה. וזה קרוב לענין ים וארץ כי כן המחשבה נק' עלמא דאתכסיא
 כו'. עוד יש לצייר ב' המשכות ע"ד הגילוי מהנפש נמשך כללות גילוי
 החיות בהראש ואח"כ מהראש מתחלק ונמשך לכל האברים כו'. והנה הדיבור
 מקבל מהמדות ע"ד ה' תתאה מקבל מהוא"ו והמחשבה מקבל מהשכל ע"ד ה'
 עילאה מקבל מהיו"ד עצמו בלי וא"ו כו'. ועד"ו יובן ענין ב' בחי' ג"ע
 היינו געה"ע והו ע"ד י"ה בינה רחובות הנהר ביו"ד נברא העולם הבא.
 וגעה"ת ע"ד ה' תתאה שמקבלת מהוא"ו כו'. וג"כ יובן זה ע"ד כי א"ל
 דיעות שיש ב' בחי' דעת. הא' דעת עליון הגילוי כמו שקמ' כולא כלא
 חשיב והב' דעת תחתון הדעת בבחי' מלכותו ית' וביטול היש כו'. והו
 עצמו ענין געה"ע שבו מאיר דעת עליון וגעה"ת שבו מאיר דעת תחתון
 כו'. והנה ענין ונהר יחרב בבית ראשון זהו ע"ד גשבע שלא יכנס בירושמ"ע
 כו'. ועי' גאמר בכה תבכה. ועי' בבכי יבואו כו'. שזהו הבכי מהשמחה.
 ועמ"ש בדיה וקבל היהודים ובסד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. ועיין במד"ר
 פ' ויגש ס"פ צ"ג שזהו כמ"ש ויתן את קולו בבכי כו' וזהו והפכתי אבלם
 לששון שהבכי של בכה תבכה יתהפך לבכי הבאה מגודל השמחה. ועיין
 בילקוט בירמי' סי' א' דנ"ט ע"ד רמז רנ"ט על מנת שיבא ארי' במזל
 ארי' ויבנה אריאל יבא ארי' זה הקבי"ה כדכתי' ב' ארי' שאג מי לא
 יירא במזל ארי' (היינו בחדש החמישי) והפכתי אבלם לששון ויבנה אריאל
 כו'. ועיין מענין ארי' במד"ר פ' יתרו פכ"ט ע"פ אנכי ה' אלקיך. ארי'
 שאג כו'. ובמא"א אלף ק"א ארי' מצד החסד שם ע"ב יש בו רי"ו אותיות
 כו'. ובי"נ הביא מהזו"ג ואתחנן דף ע"ר ע"א ווי למאן דידומן כד יתבע
 ארי' רברבא לאתחברא לנוק' כו' על ההיא שעתא כתיב ארי' שאג מי לא
 יירא כו' כד יפוג לקבלא לבת זוגו כו' עכ"ל. עו"ש במא"א בחי' ארי'
 בלעז"ו קלי' שכנגד כתר, ולכן נ"ב רישא די דהבא נק' ארי. וכמ"ש בילקוט
 שם עלה ארי' במזל ארי' והחריב אריאל כו'. עלה ארי' מסובכו במזל ארי'
 עד גלות ירושלים בחודש החמישי. והחריב אריאל הו' אריאל קרית חנה
 דוד על מנת שיבא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל כו' כנ"ל. ובת"ז תיקון
 ע' דקל"ב א' אדם דבריאה דאיהו קדמון לכל הקדומים רכיב בארי'
 כו'. ובכס"מ שם פ"י אדם דבריאה כתר רכיב בארי' חסד כו'. וא"כ עכ"פ
 המכוון ע"מ שיבא ארי' הוא התגלות הכתר, וזהו שדיבור אנכי הו' אלקיך
 נק' ארי' שאג כו'. והנה ארי' גימט' גבורה. וענין גבורה זו היינו מה
 שמצינו שהגבורה והכח הוא בא"א כמארז"ל רפי"ד * איזהו גבור הכובש
 את יצרו. ומייתי עלה פסוק טוב ארך אפים מגבור כו'. וכמ"ש במ"א בענין
 שמשון * הגבור שהי' תלוי גבורתו בהגזירות בהשערות. ומורה לא עלה
 על ראשו. והיינו לפי שהגזירות ממשיך מא"א כמ"ש ביהר בתחלת האד"ך
 אך י"ל דמשם נמשך ג"כ וכל אויביך יכרתו כתר אותיות כרת להכרית

כמארז"ל רפ"ד : כנראה צ"ל : כמארז"ל אבות רפ"ד.
 בענין שמשון : ראה לק"ת לג' פרשיות ביאור מים רבים.

זרעו של עמלק, כי משם כח הפלא שלמעלה מהטבע, כמ"ש בזהר בשלח דנ"ד א' ע"פ אז ישיר. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ זאת חקת התורה פ"ד יעו"ש. ובמ"א נת' * שלכן אבן הבדולה גוונא סומקא אתחזי בי' ומשם נמשך טלא בדולחא, והיינו ענין גבורה דעתיק המלוכב במו"ס כו'. וזהו ענין דודי צח ואדום כו'. וענין אריא ואריותא מזדווגין זהו ע"ד מ"ש סד"ה כי ההרים ימושו כו' וברית שלומי לא תמוט ההמשכה מיסוד דא"א שלמע' מסדר ההשתלשלות כו', ע"ש. ומ"ש ע"פ וארשתיך לי לעולם כ"מ שנא' לי כו', וענין שיש בכנס"י בחי' ארייתא זהו ע"ד כרע שכב כארי וכלביא. למסור נפשו באחד בק"ש שזוהו מבחי' כתר שבנפש שלמעלה מהחכמה. עיין בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת כו'. ועמ"ש בענין ריב"ז * שאמר איני יודע באיזה דרך כו' שמגודל ענוותנותו מצא מקום להסתפק על בחי' כתר שבנפש אם האיר בו כדבעי כו'. ועמ"ש בלקו"ת בש"ש בביאור ע"פ אני ישינה ולבי ער בענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם.

ולהבין קצת עוד ענין ארי' דקדושה שהוא כתר, וכן יש ארי' דקלי'. הענין ע"ד המבואר בת"א פ' וישלח בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה שיל' מדוע הארי' למטה חי' טמאה והשור בהמה טהורה, והלא בשרשם הארי' גבוה יותר, כמ"ש פני ארי' אל הימין כו'. והתירוץ כי אדרבה מה שהוא למעלה במדריגה יותר גבוה אין לו התלבשות בכלי למטה כו'. ובד"ה כי אברהם לא ידענו דקניו ע"א. כי הנה ידוע ממשל הארי' כו' ובלקו"ת בש"ש בביאור שחורה אני ונאווה פרק * וענין קבלת ארי' כתר דקליפה מבחי' קדושה זהו כמ"ש ע"פ ויהי בשלח פרעה בענין קליפה קדמה לפרי, ע"ד כמה ארך אפים לפניו כו' אם לעוברי רצונו כך כו', נמצא מקבל מא"א ששם הכח והגבורה בחי' ארי' כו', אך כשיומשך הגילוי בקדושה מבחי' זו והו"ע לעושי רצונו עאכ"ו, זהו"ע על מנת שיבא ארי' שיהי' הגילוי מבחי' זו שלמע' מסדר ההשתל' שלא הי' לה שום כלי בעוה"ז להתלבש בה כו', כ"א לעתיד שיזדכך העולם יאיר למטה בבחי' כלי וזהו"ע כד אריא ואריותא מזדווגין, כוסי רוי' כמנין ארך כו' ואו וארי' שלמטה בקליפות כבקר יאכל תבן כו', וע"י גילוי זה בבכי יבואו. והנה ע"ד הנ"ל בענין שלע"ל יהי' הגילוי מבחי' ארי' שאג גימט' גבורה יש לפרש מ"ש ולא בכסף תגאלו דפי' האריז"ל שלא יהי' ע"י החסד כי אם מבחי' אימא עילאה ע"ד כמעלת הזהב על הכסף היינו בחי' גבורה דארי' שהיא הגבורה דא"א כו', תגבורת הכח והאור ולא בחי' דין וזהו ולא בכסף כו'.

והנה הקדמונים * נתנו סימן לעשיית הנקראים ימים נוראים ע"ש ארי' שאג מי לא יירא וארי' אלול ר"ה יוהכ"פ. והיינו ג"כ הארת הכתר

ובמ"א נתבאר : ראה לקו"ת ראה לא, ג.

בענין ריב"ז : ראה לקו"ת הוספות בסו"ס ויקרא ג, ד.

פרק : בכתי' חסר ציון הפרק, וראה שם פ"ד.

הקדמונים נתנו : לשון השליה ריש מס' ר"ה, שם תושב"כ פ' שופטים (שעה, ב),

ובסידורו, ושם אשר ההיא רומו להושענא רבה,

המלך הקדוש כו'. והנה כמו מבחי' בכה תבכה נמשך בבכי יבואו, כך אחר ט"ב נמשך אלול ר"ה ויוהכ"פ שהבכי' ע"ד בבכי יבואו, כמ"ש בלקו"ת סד"ה כי תצא דרוש השני ע"פ ובכתה את אבי' כו', ובהיארור שם. גם י"ל בר"ה עצמו יש ב' בחי' בכי' הנ"ל, הא' גנוחי גניח ילולי יליל דשברים תרועה, כמ"ש בדי"ה שוש אשיש פ"ג, שהבכי' היא על ריחוק אוא"ס ב"ה מבחי' גילוי כענין רחל מבכה כו' כי איננו כו'. אך יש תשר"ת ותרי"ת מלמטלמ"ע, זהו ע"ד הנ"ל, אבל אח"כ עוד תרי"ת * זהו ע"ד בבכי יבאו כו', ועמ"ש מזה בירמי' ע"פ והפכתי אבלם לששון, שם סי' ל"א י"ג.

ד) באיכה ס"פ בכה תבכה אמר רשב"י אמר הקב"ה לישראל אתם בכיתם בכי' של תפלות סופכם להיות בוכים בכי' של ממש, והיכן בכו בכי' של תפלות וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו, פ' בהעלותך י"א ותשא כל העדה ויבכו, והיכן בכו ישראל בכי' של ממש ר' איבו ור' יהודה בר' סימון ר' איבו אמר אחד ברמה ואחד בבבל. ברמה דכתי' קול ברמה נשמע ירמי' ל"א יו"ד, בבבל דכתי' על נהרות בבל תלים קל"ז. ר' יהודה בר' סימון אמר אחד ביהודה מדינתא בכה תבכה בלילה ואחד בבבל על נהרות בבל. י"ל הבכי' שבכו ברמה או ביהודה זהו על הסתלקות ועליי' ז"א לעילא לעילא שע"ז אין גילוי ח"ע בחי"ת, וכמ"ש בזח"א ויגש דר"י ע"א בפ"י רחל מבכה כו' כי איננו כו' דבעלה לא אשתכח עמה כו' ע"ש. והיינו מניעת גילוי של יח"ע ביחורת היפך ענין והוי' בהיכל קדשו דהיינו שילוב הוי' באד' הנק' היכל קדשו כ"א שנסתלק שם הוי' ונשאר בחי' אדנות יחורת. והבכי' שנית שבכו על נהרות בבל היינו מה שמלבד הסתלקות שם הוי' עוד זאת גם המל' נתלכשה בק"ג ואזי יניקתם מנהרות בבל שהם היכלות דק"ג שיש שם ג"כ ד' נהרות חר"ב וז"ג כו', ועמ"ש מזה ע"פ על נהרות בבל כו'. והנה ענין בוכה למשפחותיו שם נזכר אשר נאכל במצרים חנם, והיינו שבכו על איסור העריות והעריות פוגמים בשם הוי' כי ער"י וערוה זהו שהפגם מגיע עד י"ה ו"ה וכמ"ש ברי"ח, ומזה גרמו בכה תבכה כו' ב' בכיות כנ"ל סעי' א'.

ה) רבות באיכה ר"פ בכה תבכה ואימת מעילת לבכי באמור אלי כל היום איה אלקיך, היינו כנ"ל סעי' א' וסעי' ג' שגרמו הסתלקות שם הוי' וזהו הגורם באמור אלי כו' איה כו' שהוא מפני דסליק לעילא כמ"ש בזח"ג ויקרא דף כ' ע"ב.

ו) רבות שם הקדים ישעי' ורפאן (עמ"ש מענין שמקדים רפואה בבה"ז פ' במדבר ועמ"ש ע"פ רפאני הוי').

ירמי' אמר בכה תבכה בלילה ישעי' אמר בכה לא תבכה חנוך יחנך כו', כי ירמי' מורה על הסתלקות בחי' יה"ז שמתרומם ומסתלקים

תשר"ת תרי"ת . . . עוד תרי"ת : אולי צ"ל : תשר"ת תש"ת . . . עוד תרי"ת. — וצ"ע.
וכמ"ש ברי"ח : ראה שם שער הקדושה פט"ה, יו, וראה ל"ת להארז"ל ס"פ אחרי.

למהו"ע ואזי ה' תתאה ירבה בדד כו', וזוה נמשך כל הרעות הקשות כו', עד שהנהגה למטה בבי"ע שבה"א בראם אינו כמו שהוא באצילות ששם ישראל חשובים כו', אבל ישעיהו מלשון וישע ה' אל הבל שבחי' ג' אותיות יה"ו נמשכים ומאירים בה' אחרונה דשם ע"ד הוי' אחד. וזוה נמשך אשר בכה לא תבכה כו'. וז"ש אח"כ ולא יכנף עוד מוריד כו'. ועמ"ש בתו"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' גבי כי הנה כתי' רם על כו'. ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים גבי השקיפה כו' וברך כו'.

א' ה'

ה'יו צריה לראש, זח"ב שמות י"ד ב', נשא קכ"ו א', פנחס דרל"ז ב', כי תצא רע"ט א' רפ"ב ב', ענין עוללי' שהם מט"ט וסנדל הלכו שבי לפני צר, יובן עפ"מ בלקו"ת במלכים ב' ע"פ והנרשה בא לקחת את שני ילדי שהם מט"ט וסנדל כו' ע"ש.

עוללי' הלכו שבי. ברבות כיון שגלו תינוקות כו'. ע' ברבות באסתר ע"פ גם ושתי קכ"א ג' בענין עמי נוגשיו מעולל מקטפין עוללותיהן ע"ד שאמר פרעה כל הבן הילוד שנק' מקטף בעוללות, והיינו כי עיקר שליטתם על אנפי זוטרי ממיעוט הלבנה. ע' זח"א בראשית י"ט ב', ואפ"ל ע"ז באה מצוה וכרמך לא תעולל, פ' קדושים י"ט יו"ד, לעני ולגר תעזוב, וישראל נק' כרם ה' צבאות ועי"ז מגין על העוללות שבהם שלא יהי' נוגשיו מעולל, והיינו מדה כנגד מדה כמו שהוא מניח העוללות כו' כמ"כ הקב"ה ממשיך ורב חסד להניח העוללות ולהגין עליהם והם הבל * שאין בו חטא כו'.

א' ו'

ויצא מן בת ציון כל הדרה, פ"ה דיומא דף נ"ג סוף ע"ב ודף נ"ד א' מאי כל הדרה, חדרה הגנוז בחדרי חדרים, דהיינו הארון שגלה לבלב. ועמ"ש ע"פ לך עמי בא בחדריך דפי' בתד"א ח"א רפ"ו בחדרי תורה. וע' מ"ש בד"ה משכני * אחר כך בענין פי' הביאני המלך חדריו, ונק' בחי' זו ג"כ הדרה ע"ד הוד * והדר לפניו עוז וחדוה במקומו.

והם הבלי : צע"ק השייכות כאן.

בד"ה משכני : לא נדפס לע"ע. ולהעיר מלקו"ת ויקרא ב', ד. שלח מד, א. ע"ד הוד : להעיר מרשימות הציצ ע"פ זה דה"א טו, כו (לא נדפס לע"ע).

ה'ין שר'י כאלים לא מצאו מרעה, פ'יו דשבת דק'יט ע"ב, מה איל ראשו של זה בצד זנבו של זה אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה. וכ' מהרש"א שריה הם הם המוכיחים לאחרים אבל זה את זה לא הוכיחו וחיישינן לגומלין, דימה אותם לאילים שראשו של זה בצד זנבו של זה הוא משל שאין משגיח בכל מעשה חברו מראש ועד סוף רק על זנבו וסופו בקצת, ואמר בפורענות לא מצאו מרעה דהיינו כי גם שרים הם אשלח עליהם מכת רעב עכ"ל.

רבות בפתיחתא דאיכה בד"ה ר' יצחק פתח תחת אשר לא עבדת דנ"ב א, אילו זכיתם הייתם קורים בתורה והתהלכתי בתוכם (שענין ההילוך הוא השראת השכינה בתוכם והמשכת אוא"ס ב"ה הסוכ"ע שמתהלך להאיר בשכינת עוזו ית' דהיינו המשכת סוכ"ע בממכ"ע. וע' במא"א אות ה' סע"י י"ד הליכה כינוי אל היחוד, ועמ"ש ע"פ ונתתי * לך מהלכים) ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קוראים ויצא מן בת ציון כל הדרה, (הדר הוא נצח ויסוד, במא"א שם סע"י ד', שבהם ועל ידם נמשך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע. גם פי' הדרה ע"ד ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, בתוי"א פ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך, ובגלות היא כרחל לפני גוזזי' גאלמה, גם פי' הדרה הם ט"ס שלה שניטלו ממנה ונתלבשו בק"ג).

דסה"א על פסוק זה ויצא מן בת כו' א"ר אחא יש לנו מנה יפה זה הקב"ה שכתוב בו ה' מנת חלקי וכוסי, תלים י"ו, והוא ענין מתנה על דרך חבלים נפלו לי בנעימים, כי זה שחלק הוי' עמו זהו מבחינה שלמעלה מהשכל והחכמה, וע' ברבות על פסוק ויקחו לי תרומה אותי אתם לוקחים, וע' לקמן ברבות ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי דע"ו ג', כל הדרה זה הקב"ה שנא' הוד והדר לבשת, תלים ק"ד א', עמ"ש ע"פ זה * בתלים שם דבחי' הוד והדר זה ה' בהתגלות קודם חטא עה"ד ולע"ל במשיח כתיב הוד והדר תשוה עליו, וכמ"ש ברבות פ' נשא פ"ד דרנ"ו ג' ע"פ ויבוא מלך הכבוד שהוא חילק מכבודו ליריאו לבושו של הקב"ה הוד והדר שנאמר הוד והדר לבשת, ונתנו למשיח שנא' הוד והדר תשוה עליו, בתלים כ"א, ולכאורה כיון שיצא כל הדרה זה הקב"ה אם כן איך אומר בהפך יש לנו מנה יפה זה הקב"ה, אלא זהו ע"ד מ"ש בד"ה וארשתוך לי בלקוית פ' במדבר בפ"י נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות הוי', אכן לבי ובשרי ירננו אל א"ל חי מהו"ע שלמעלה מבחי' חצרות הוי', ולכן אף על פי שיצא כל הדרה זהו הגילוי שבחצרות הוי' שבחי' זו נסתלקה כו', אבל מהו"ע ית' א"ל חי עו"ג אמצאך בחוץ, ועמ"ש בד"ה וישב יעקב בפ"י ובקשתם משם, ואפ"ל ענין מן שירד להם לישראל זהו מבחי' הוי' מנת חלקי וכוסי כו', עמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום, וכמו בשבת אע"פ שלא תמצאוהו בשדה עכ"ו למעלה בפנימיות כו', כמו"כ י"ל שגם עכשיו נמשך מבחי' ה' מנת

ע"פ ונחתי : בתוי"א ס"פ וישב.

ע"פ זה : בבוך תהלים. נדפס בשם יהל אור (פלסבה, תרע"ח).

חלקי מנה אחת יפה בפנימיות. וזהו בענין מן לחם אבירים * ד"א כל הדרה אלו התינוקות. ע"ד שפי' רש"י בחומש ר"פ חיי שרה בת עשרים כבת ז' ליופי, הרי שעיקר היופי כשהיא תינוקת. והוא ברבות שם ר"פ חיי שרה.

היו שרי' כאילים. מה אילים הללו בשעת שרב הופכים פניהם אלו תחת אלו כך היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו. א"ל הקב"ה תבא שעה ואני עושה לכם כן. היינו מדה כנגד מדה שגם הוא ית' הפך כביכול פניו ית' מהם הפך ממ"ש יאר ה' פניך אליך כו', ועי"ז משלו עליהם השונאים, וכמ"ש בפ' זילך והסתרתני פני מהם והיו לאכול ומצאוהו רעות רבות כו', ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא כו', וזהו נמשך ע"י שהם ג"כ הפכו פניהם ולא מיהו כו'.

וילכו בלא כח * לפני רודף, בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מוסיפים כח בגבורה של מעלה כד"א ועתה יגדל נא כח אד', ובזמן שאין עושין רצונו ש"מ כבי' מתישין כח גדול של מע' והולכים גם הם בלא כח לפני רודף. ועמ"ש מזה ע"פ ועתה יגדל נא כח אד', וע' במא"א אות כ' סעי' יו"ד. והנה ברבות פ' שלח פי' יגדל נא כח תנצח מדת הרחמים למדת הדין, א"כ מדה"ר נק' כח והיא בינה כסא לרחמים דע"ק. ונק' כח ע"ד מ"ש רז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו שנא' טוב אך אפים מגבור, וכן למע' מה שכובש את מדה"ד נק' כח, וזהו ימינך ה' נאדרי בכה. והנה ידוע ענין ויאבק * איש כו'. ובד"ה בשלח * פרעה ענין יניקתם שלא ע"פ חשבון כו', ובד"ה עבדים * היינו לפרעה כו', וצ"ל משם אורידך נאום ה', וזהו ע"י המשכת כח אד' שממשיכים מסוכ"ע בממכ"ע, משא"כ בלא כח כו' הנ"ל, ואוי ויצא מבת ציון כו' דאסתלק לעילא לעילא כו'. וז"א ויצא דקמ"ח ע"ב ד"א ויצא יעקב כו' כד"א ויצא מן בת ציון כו' וע"ש בבה"ז דהיינו התלבשות המל' בק"ג הנק' חרנה לברר בירורי' ואזי אח"כ ושבתו בשלום כו', ומבחי' חרנה יתהפך לבחי' ריגה כו', כמ"ש בת"א ר"פ ויצא. וזהו שמסיים ברבות כאן בגואל מלא כו'. וז"ג ר"פ וילך דרפ"ג ע"ב מוליך לימין משה כו' משא"כ בהסתלקות הימין אזי וילכו בלא כח כו' ע"ש. וענין בחי' ימין שבו עיקר הכח והוא יחודא עילאה כמ"ש בד"ה צאינה וראינה. ועמ"ש בד"ה ושאתם מים בענין השיב אחור ימינו. בוח"ג פנחס ר"כ סע"א במק"מ שם בשם הרח"ו השכינה נק' כח בסוד וילכו בלא

לחם אבירים : צע"ק השייכות לכאן, ואולי י"ל עפמ"ש באור התורה להצ"צ ע"פ מדי אביר יעקב (שפת, א. שצג, ב. תטו, ב) אביר תוקף תגבורת האור כו', וש"ג ג"כ לברכות י, ב ע"י"ש.

בלא כח : להעיר לכל הנ"ל מלקו"ת לג"פ ביאור ל"ה מים רבים.

ידוע ענין ויאבק : ראה תו"א ס"פ וישלח. תו"ח שם.

ובד"ה בשלח . . . ובד"ה עבדים : בתו"א . . . בסידור.

הנ"ל : כן הוא בכת"י ההעתק (גוף כתי"ק אינו תחי"). וכנראה צ"ל : כנ"ל.

כה, ועמ"ש בענין כ"ח אתון שיש בפסוק בראשית * ברא, ובפסוק ראשון
דעשרת הדברות וידבר אלקים כו'.

חטא חטאה ירושלים. ברבות במקומו עכומ"ז אינן חוטאין, אלא אע"פ
שחוטאין אין כלום, ופי' ביפ"ע ע"ד רק אתכם ידעתי מכל משפחות
האדמה ע"כ אפקוד עליכם את כל עוונותיכם (ועמ"ש בתוי"א בד"ה וכל
העם רואים), בעמוס סי' ג' ב'. ועמ"ש ע"פ זכרנו את הדגה אשר נאכל
במצרים חנם, חנם בלא מצות. ומ"ש על מארז"ל פ"ה * דוקין שבעין
דלדידהו לא הוי מומא ולדידן הוי מומא כו', ובמ"א כתבתי שלכן נק'
ישראל עברים ששייך בהם עבירה ותשובה, עבירה חטא חטאה ירושלים
דוקא שהוא ממשיך מפנימיות למקום הטנופת וזהו העבירה שמעביר הדרך
משא"כ כו', ע' בד"ה הבאים ישרש כו', ותשובה עד יעבור עמך הוי', וע'
בפ"ק דעכומ"ז דף ד' ע"א. רבות ג"ב א', בד"ה תחת אשר לא עבדת. ס"ט
ד' ס"פ תבא כל רעתם חטאו בכפלים דכתיב חטא חטאה ירושלים, ולקו
בכפלים דכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאותי, ישעי' מ' ב' (וע'
ברבות באיכה ע"פ השתרנו עלו על צוארי עשאן שרוגות בכבל ומדי יון
ואדום. ועמ"ש מזה ע"פ ובגפן שלשה שריגים) ומתנחמים בכפלים שנא'
נחמו נחמו עמי, ישעי' ר"ס מ'. כל מכבדי' הוילולה. פ"ה דיומא ג"ד ב'.
שה"ש כ' ב', סד"ה כמעט שעברתי, זח"א מט"א ור"ב א'.

מענין לנדה היתה ע' רבות מצורע פי"ט קפ"ו ב' ע"פ והדוה בנדתה.

טומאתה בשול"י. יומא פרק ה' דנ"ז רע"א השתא ברי (וודאי) טמאים
אתון דכתיב טומאתה בשול"י, א"ל ת"ח מה כתיב בהו השוכן
אתם בתוך טומאתם, ב"ק ספ"ה דנ"ה ע"א. הרואה ט' בחלום סימן יפה לו
כו' אימא טומאתה בשול"י כו' אלא הואיל ופתח בו הכתוב לטובה תחלה
כו' את האור כי טוב, ומהרש"א האריך ועזח"א מקץ ר"ד גבי אתגלגלו אתון
ט"ד.

ברבות במקומו, טומאתה בשול"י כל אותם הכהנים ששמשו בימי צדקיהו
ערלים היו כו'. ג"ב א', בד"ה תחת אשר לא עבדת, אלו זכיתם הייתם
קורי' כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, ועכשיו שלא זכיתם הרי
אתם קורים טומאתה בשול"י, ורש"י פי' לשון גנאי הוא דם נדותי' ניכר
בשול"י בגדי' כלומר חטאי' גליון הרבה עשתה בגלוי, והוא מהת"י. לא זכרה
את אחריתה כשהיו חוטאין לא נתנו לב מה תהי' אחריתן לפיכך ותרד

בפסוק בראשית : ת"ז בהקדמה (יג א).

מרו"ל פ"ה : כנראה הפי' : מרו"ל פרק הניזק"ו. ועיין הוספות לתוי"א במ' כי תשא.

פלאים, ירידתם נפלות פלאים שהכל פלאים שאירע לה מה שלא אירע לכל עיר.

בעמה"מ שי"א רפ"ח סא"א ותרד פלאים שירדה לעשי' לקליפות שבה, שי"ג פמ"ו ע"ט ד' שכל העולמות ירדו הרחק מאד ממדרגתם הראשונה כמ"ש ותרד פלאים. שט"ז פל"ז קמ"ה א', שעשי' ירדה למטה כמ"ש ותרד פלאים. בשל"ה במס' תענית שלו דר"ח ע"א.

לענין טומאתה בשול"י, בירמי' י"ג כ"ב, ברוב עונך נגלו שול"יך. ת"י אתגלאו בהתתיך, ובגמ' חולין פ' אלו טריפות דנ"ו ע"ב איגלאו בהתתייהו, פי' רש"י חרפן, א"כ לפי"ז נגלו שול"יך היינו שנתגלה חרפתך, יעו"ש פסוק כ"ו וגם אני חשפתי שול"יך על פניך ת"י ואף אנא אגלי בהתת חובך על אפך, וגם בנחום סי' ג' ה' ת"י כן, ומ"מ פי' טומאתה בשול"י היינו כי עפ"י רוב אף החוטא היינו בהצנע שאין תוכו כבדו, אבל מי שעושה ביד רמה זהו חלול השם שגדול מכל העוונות כו', וזהו טומאתה בשול"י, וכמ"ש רש"י חטאותי' גלויין, ולענין ותרד פלאים, הנה פלא בקדושה יסוד אבא, במא"א אות פ' ס"ה. ויש לעיז' שלשה המה נפלאו ממני דרך נחש עלי צור כו' כן דרך אשה מנאפת כו'.

טומאתה בשול"י, פ"ה דיומא נ"ז א' השתא ברי טמאים אתם, דכתיב טומאתה בשול"י א"ל ת"ח מה כתיב בהו השוכן אתם בתוך טומאתם אפילו בזמן שהם טמאים שכינה שרוי' ביניהם. ספ"ה דב"ק נ"ה א', הרואה ט' בחלמו סימן יפה לו כו', ואימא טומאתה בשול"י כו' אלא הואיל ופתח בו הכתוב לטובה תחלה שמבראשית עד וירא אלקים את האור לא כתיב ט'. וי"ל דאע"ג שט' מורה ג"כ על טומאתה כנ"ל, הכתיב מי יתן * טהור מטמא. וע' רבות ר"פ חוקת וע' זח"ב יתרו סט"ב וע' מהרש"א שם שהאריך ומדבריו נשמע דחורבן הבית בט"ב זהו ע"ד שהט' יש בו ג"כ רמז לטומאה כו'. אך לע"ל יה' ט"ב לששון ולשמחה זהו ע"י מי יתן טהור מטמא כו'. רבות בפתיחתא דאיכה בד"ה תחת אשר לא עבדת נ"ב א' אלו זכיתם הייתם קורים בתורה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם כו' תטהרו, ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קורים טומאתה בשול"י, והיינו כי יוהכ"פ וט"ב זהו תכלית המעלה וזהו תכלית השפלות, כמ"ש בשל"ה בענין איסור נעילת הסנדל בט"ב הוא לגריעותא שאין הסנדל ומט"ט מגין כו', הפך ממ"ש מה יפו פעמיך בנעלים מט"ט וסנדל, וביוהכ"פ הוא למעלה ושבח שהוא למע' מבחי' התלבשות במלאך כמ"ש הנני שולח מלאך כו' ואמר אם אין פניך כו', כמו"כ בט"ב בחי' טומאתה בשול"י, וביוהכ"פ הוא סליחת העוונות מי יתן טהור מטמא. וזהו"ע תטהרו גימט' תר"ץ * כתר עליון. שם ד' ס"ה ב' ג' על פסוק זה במקומו. עמה"מ שי"א רפ"ח ס"א ענין ותרד פלאים שירדה לעשי' לקליפות כו'. ומקום העשי' נגזר עליו להיות רע גובר

מי יתן : ראה בזה לקו"ת חקת נט. ד.
 תטהרו גימט' תר"ץ : הרמ"ז במקדש מלך. זח"ג סה. ב.

על הטוב, שי"ג פמ"ו עט"ד שכל העולמות ירדו הרחק מאד ממדריגתם הראשונה כמ"ש ותרד פלאים, שט"ז פל"ז קמ"ו ד'.

א' יו"ד

ידן פרש צר. יבמות ספ"ק ט"ז ב'. רבות מה"א (לא נמצא *) בפתיחתא דאיכה גא. ב. בד"ה ר' יצחק פתח בושנו כי שמענו חרפה כו' בירמי' נ"א. נכנסו עמהם עמונים ומואבים שנאמר ידו פרש צר כו' ומצאו שני כרובים כו' הא כל אפי שווין כו' באותו שעה נשבע הקב"ה שהוא מקעקע ביצתן כו'. עמ"ש מזה ע"פ ועשית שנים כרובים בפ' תרומה. איך שענין הכרובים המורים על חיבת זכר ונקבה שהוא להורות שכנס"י מקבלת מהקב"ה בעצמו דווקא שלא ע"י שום אמצעי וזהו היפך מענין צורות שעושים עכומ"ז לכוכב ומזל שיהי' הכוכב והמזל אמצעי בינם ובין הקב"ה.

ב) ספ"ק דיבמות ט"ז. ב'. ידו פרש צר על כל מחמדי' זה עמון ומואב כו'. וכ' המהרש"א מחמדי' זו התורה שנאמר בה הנהמדים מזהב כו'. פרש אותיות שרף שאמרו שהס"ת ישרף באש. ועיין בנצח ישראל פרק למד דמ"ג ג'. ובספר דברי נחומים י"ב. ובספר עיר בנימין ב"ג. במדרש איכה ג"ב א' סד"ה סו"ד. זח"א ע' קצ"א. של"ה רל"ז ב'. ממ"ח ק"ד ב' קי"א. י"ח שכינה ל"ג.

ג) בפתיחתא דאיכה בד"ה רי"צ פתח תחת אשר לא עבדת, נבא אלו זכיתם הייתם קורים ולא יחמוד איש את ארצך בפ' כי תשא ל"ד כ"ד ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קורים ידו פרש צר על כל מחמדי' היינו על כל מחמדי' הוא היפך ממ"ש ולא יחמוד כו' וע' בשה"ש רבה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים.

א) וז"ל הפסוק כי תשא ל"ד כ"ד כי אורישי גוים מפניך והרחבתי את גבולך ולא יחמוד איש את ארצך בעלותך לראות את פני ה' אלקיך שלש פעמים בשנה. פסחים פ"ק ח"ב. ירושלמי פאה פ"ג. אדר"ג פ"ב. רבות בח"מ נב"א * . בפתיחתא בד"ה רי"צ פתח תחת אשר לא עבדת, זח"ב ע' רי"ט. תד"א ח"א פכ"ג. בחי ככ"ד א'. וז"ל הגמרא פ"ק דפסחים ד"ח ע"ב אתמר אמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן נוזקין לא בהליכתן ולא בחזירתן כמאן כי האי תנא, דתניא איסי בן יהודה אומר כלפי שאמרה

(לא נמצא) : בס' בית אהרן ע"פ זה ציין שמובא הכתוב ברכות מה. א. וע"ז כותב הצי"צ שלא נמצא שם. בדפוסי בית אהרן שלאחר כך נתקן שהכתוב הובא בבראשית רבה פ' מא.

רבות בח"מ נב"א : רבות בכרך חמש מגילות וף נב, ע"א.

תורה לא יחמוד איש את ארצך מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חי' מויקתה, (מתוך שאמרה תורה כך אנו למדין שהבטיחו הכתוב שלא יזוקו ממונם וכ"ש גופם דאין דרכו להזיק דאדם אית לי' מזלא ואינו מהיר להיות ניוזק בגופו), תרנגולתך מנקר באשפה ואין חולדה מויקתה, והלא דברים ק"ו מה אלו שדרכן ליוזק אינן ניוזקין בני אדם שאין דרכן ליוזק עאכ"ו, עכ"ל. וע' מזה בשה"ש רבה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים, ואפ"ה כי ענין שליח הוא מט"ט * ותחתיו הוא עה"ד טו"ר וכיון שהוא שלוחי מצוה ומברר עה"ד טו"ר להעלותו למעלה, וזהו ענין מה יפו פעמיך בנעלים * מט"ט נק' נעל דשכינתא והנעל מעורר הבהמה בירור ב"ן כו' שמתברר ועולה למעלה, וכל המזויקים יניקתם מעה"ד טו"ר שהוא ק"ב שהוא הממוצע הממשיך השפע מהקדושה לג"ק הטמאות שהם שרש המזויקים, וכיון שע"י שלוחי מצוה ובפרט בעלותם לרגל מבררים ק"ב הממוצע כו' ע"כ לא יוכלו המזויקים להזיקו כו'. גם אפ"ל כי שלוחי מצוה שהולך בדרך לעשות מצוה מעורר בחי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, פי' דרך הוי' הוא גילוי שם הוי' שנמשך מא"ס ב"ה להיות הגילוי למטה, וזהו ענין והתהלכתי בתוכם, ובהיות גילוי ש' הוי' ע"ד והנה ה' נצב עליו שוב לא יוכלו המזויקים ליגע בו וכמ"ש ברבות ויצא ר"פ ס"ט א"ר אבהו משל לבן מלכים שהי' ישן ע"ג עריסה וראו זבובים שוכנים עליו וכיון שבא מניקתו שחו עליו מניקתו וברחו מעליו, כך בתחלה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (ר"ל שרים של מצרים בבל מדי כו', כמ"ש ברבות פ' אמור ר"פ כ"ט ונמשלו לזבובים וע"ד שממית בידיים תתפש) כיון שנתגלה עליו הקב"ה ברחו מעליו, עכ"ל. וכך ע"י שהוא שלוחי מצוה ממשיך גילוי דרך הוי' עליו ועי"ז בורחים הזבובים שהם כל המזויקים, וזהו לעשות צדקה ומשפט, שענין הצדקה הוא הגילוי שם הוי' למטה והמשפט שלא יגעו בו החיצוני, כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה, ועוד כי יניקת החצוני רק ע"י הצמצומים דשם אלקים שמבחי' מ"ח צירופי' * אחרונים דשם אלקים מקבלים יניקה ע"י דקרו לי' אלקא דאלקיא, משא"כ ע"י גילוי שם הוי' לא נמשך השפע רק במקום הביטול, ועמ"ש בת"א וישלח בד"ה ויאבק איש עמו בענין משם אורידך נאום הוי'.

קיצור. ענין שעולי לרגל אין ניוזקין בהליכתן ובחזירתן, לפי שע"י עלי' זו מבררים ב"ן מה יפו פעמיך בנעלים, וממילא אין שליטה למזויקים שיניקתם רק מעה"ד טו"ר, ק"ב, וכן בכל שלוחי מצוה, ועוד והוא העיקר, שע"י שליחות והילוך זה ממשיכים בחי' דרך הוי', ועי"ז הוי' יחתו מריביו, ועי"ן מענין שלוחי מצוה אינן ניוזקין בספר אוהב משפט כ"ח א'. בספר תאוה לעינים מ"ח ב', עמק יהושע כ"ח א'. עין יוסף וישב ס"ה ב"ג. פנים מסבירות כ"ד ב', תורת חיים ע"א א'.

שליח הוא מט"ט : ראה מדר"ל עה"פ שמות כג, ככא.
פעמיך בנעלים : ראה לקו"ת שה"ש ע"פ זה. בסוף סהמ"צ להצ"צ ד"ה זה.
מ"ח צירופי' : ראה הוספות לתורה אור ט, ד.

ועיין עוד בלקו"ת פ' פנחס סדי"ה את קרבני לחמי בענין במועדו שג' יר"ט הם הממוצעים שבהם ועל ידם נמשך מבחי' קדש העליון דשבת לימי החול. ולכן א"ש שע"י עלייתם בג' רגלים ימשיכו התארה בימי החול דמט"ט ועי"ז לא יחמוד כו'. וכן בכל שלוחי מצוה ורגלים מל' רגל בחי' מהלכים. וגם כי בנהר יעברו ברגל אשר שם עלמא דחירו.

ב) ירושלמי פ"ג דפאה אמתניתין רע"ק אומר קרקע כל שהיא חייבת בפאה, מי שאין לו קרקע פטור מן הראי', שנאמר ולא יחמוד איש את ארצו, מעשה באחד כו' עד ושלה אליהם מלאכים, כהוא בשיר השירים רבה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים דף ל"ד א"ב.

ג) אדר"ן פ"ב ע"ב בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו' למקום שלבי אוהב לשם רגלי מוליכות אותי, כיצד אלו בני אדם שמניחים כספם וזהבם ועולים לרגל לקבל פני שכינה במקדש הקב"ה משמרם בתוך מחניהם, שנאמר ולא יחמוד איש את ארצו בעלותך לראות פני ה' אלקיך עכ"ל. הנה מובן מדבריו דנותן טעם לזה מפסוק בכל המקום כו' אבא אליך וברכתך. ופי' אזכיר את שמי היינו שיומשך גילוי אור א"ס מבחי' אתה קדוש לבחי' ושמן קדוש. והו"ע היחוד העליון ועי"ז יומשך הברכה במי שממשיך גילוי זה. וע"י ברכה זו הקב"ה משמרם, כענין יברכך ה' וישמרך. ועי' ברהמ"ז פ' עקב דרע"א מענין אזכיר את שמי. ובפ' פקודי דף * בענין עיני ה' אל צדיקים איך שע"י השגחה זו לא יוכלו החיצוני ליקרב.

ד) זח"א ס"פ משפטים * ענין כי אורי"ש גוים מפניך לפי שנאמר שלש פעמים בשנה יראה את פני האדון וכ"מ שנזכר אדון עוקר דיורין ומכניס דיורין כמ"ש בספרי *.

●

א' י"ב

לוא אליכם כל עוברי דרך. בסנהדרין פרק חלק ק"ד ע"ב. פי' עשאוני כעוברי על דת. היינו כי התורה נק' ושמרו דרך הוי' כו'. והעוברי' על רצונו ית' נק' עוברי דרך ע"ד עוברי רצונו כו'. וזהו לשון עבירה. ע"ד שעובר מהדרך דקדושה למקום מדבר ושממה שאין שם דרך כו'. וק"נ נק' נפקת ברא שיצאה מהקדושה כו'. וז"ש בפתחתא דאיכה ג"ב בדי"ה תחת

129 דף : כן הוא בהעתקה שלא צויין הדף. ועי"ש דף רכה.

ס"פ משפטים : כן הוא בהעתקה שלא צויין הדף. ועי"ש דף קכה, א.

כמ"ש בספרי : ראה פסיקתא דרי"ב סוף פסקא איכה. יל"ש יהושע רמו יד. שם ישע"י

רמו שצא. וזכ"ב קכה, א. ואולי גם כאן הי' כתוב "בפס"י" וטעה המעתיק בהעתקתו.

אשר לא עבדת אלו זכיתם הייתם קורים בכל הדרך אשר הלכתם היינו מ"ש דברים א' ל"א ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' כו' בכל הדרך כו', שהגביה אותם לתת להם דרך הוי' אפילו במדבר, כמ"ש ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' כו', וכמ"ש קול קורא במדבר פנו דרך הוי', ועי"ז אתכפיא הסט"א לפניהם, ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קורים לא אליכם כל עוברי דרך כו' אם יש מכאוב כמכאובי, שלפי שעברו הדת והדרך נמשכו עליהם דיני דינים כו'. באיכה דס"ו ע"פ לא אליכם כל עוברי דרך עוברי דרכה של תורה, וע"ד מ"ש בשופטים סי' ה' פסוק ו' והולכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות. ובזח"א וישלח קע"ה ב' בארחין אחרנין דלאו אינון ארחין דאורייתא, ופי' בז"ח כי אורחין דאורייתא הם מ"ן ומ"ד דזו"נ דקדושה, כן כנגדו בטומאה כי בעשותו א' מכל מצות ה' אשר לא תעשינה נותן כח לנוק' דקל' ומתייחדי' דו"ג דקל' כו', והעוונות הם נעשים דרכים ונתיבות שהם לקבלת העונש והדין הבא מצד אותו היחוד של הקליפות כו' ולהפך בקדושה המצות נעשים שבילים ודרכים לקבלת שפע המ"ן ומ"ד דקדושה כנ"ל. והנה בעכומ"ז שייך ג"כ עוברי דרך דרכה של תורה ז' מצות. וע' בזח"א ויחי דרמ"ג ע"ב ע"פ יהי דן נחש עלי דרך, אלא שאף על פי כן אמרו רז"ל ברבות באיכה ע"פ חטא חטאה ירושלים עכומ"ז אינו חוטאים, אלא אעפ"י שחוטאין אינו כלום. ופי' ביפ"ע ע"ד מ"ש בעמוס סי' ג' ב' רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה ע"כ אפקוד עליכם עוונותיכם, ודוגמת מ"ש וסביביו נשערה מאד הקב"ה מדקדק עם סביביו, וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' בלק בדי"ה מה טובו גבי והתשובה הג', א"כ כ"ש עד"ז הפרש בין עכומ"ז כו' ע"ד שממית בידים תתפש כו', כי הם מקבלי' רק מההשפעה החיצוני' משא"כ בישראל, וכמ"ש עוד ברבות פ' שמיני פי"ג משל לרופא שנכנס לבקר ב' חולים כו', כך עכומ"ז שאינן לחיי עוה"ב כו', ומזה יובן ענין לוא אליכם כל עוברי דרך שאע"פ שהם ג"כ עוברי דרכה של תורה אין זה כלום כו'.

טוק י"ג

ממרום כו'. מענין כל היום דוה זח"א וירא קי"ז ע"א זח"ג פנחס דרמ"ג סע"א וס"פ ואתחנן ד' ע"ר ע"א יעו"ש. דוה אותיות הוד, שמבחי' הוד נעשית דוה, י"ל ע"ד והדוה בנדתה. ע' ברבות ס"פ מצורע ובזוהר פ' הג"ל נ"ד א'. י"ל הטעם * שבט"ב ויוהכ"פ אסורים בתשמיש אבל הם הפכים, כי בת"ב מפני שאז שלטא שפחה בישא ע"כ צריך למנוע התשמיש כדי שלא יומשך בה בחי' השפעה זו כמבואר בזהר ס"פ מקץ דר"ד

י"ל הטעם : להעיר מרשימות איכה (ע' מד) עדי"ז באיסור נעילת הסנדל — הובא ג"כ לעיל עה"פ טומאתה בשול"י.

ע"א דסתים מבועא כו' בגין דלא יהיב ליי דוכתא לאסגאה כו', ע"ש. וביהכ"פ הוא מצד מעלה עליונה שאזי מגדול הקדושה שזו"ג הם ע"ד יחוד אורי' הוא למעלה מבחי' שרש לזווג גשמי כו'. או מטעם הנזכר בזה"ג פ' אמור ד"ק ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא, וע' ט"ב רס"י תקנ"ד ורס"י תרי"א, וע' מענין דזה במא"א ד' ח'.

פרש רשת. במ"ע סי' רנ"ב רשת תיבון ד' פעמים קליפה, והם ג"ק עם ק"נ שמהם שרש ד' גליות, וע' בלקוטי הש"ס מהאריו"ל בד"ה לכו ומעטי א"ע, וז"ל ובחי' רגל הקוף שהוא מל' של פרצוף זה הוא היורד בקליפה, ומן הקו"ף ולמטה הם ג' אותיות שהוא רשת, וזש"ה פרש רשת לרגלי עכ"ל. ור"ל שהם יונקים ואוחזים ברגל הקוף שהוא מ' של פרצוף הנ"ל. ועמ"ש במ"א בענין מאה ברכות שעיי' נתקן רגל הקר"ף הנ"ל שלא יהי' רגלי' יורדות כו'. ואפ"ל כי ביהמ"ק נק' הדום רגליו • שלא יומשך הרגל בקליפות ולא יהי' רגלי' יורדות כו'. וע"י חורבן בהמ"ק פרש רשת לרגלי כו', ולכן ע"י קיום המצות והארץ הדום רגלי הוא תיקון לבחי' רגל הנ"ל. וזהו עד שתכלה רגל מן השוק כו'. ולהעיר מפסוק עיני תמיד אל הוי' כי הוא יוציא מרשת רגלי, תלים כ"ה ט"ו, וע' מזה רבות (זח"א ע' קכ"א) פ' לך ר"פ מ"א לבן מכוון, אחרי פכ"ג בענין כשושנה בין החוחים, שזוה"ע רשת, אך ע"י עיני תמיד כו' לבן מכוון כו' כי הוא יוציא מרשת כו', וכן הוא בשיר השירים רבה ס"פ כשושנה בין החוחים. במדבר רפ"ג, בחיי ר"פ מקץ נ"ד א', וע' במשלי א' י"ז ע"פ כי חנם מזורה הרשת כו', ובמד"ש פ"ג דאבות במשנה ומצודה פרושה על כל החיים, ובמא"א ערך מצודה באות מ' סל"ז מצודה מל' דקדושה, סלעי ומצודתי (י"ל שזוה"ע רשת שע"ג המזבח), מצודה רעה נוק' דס"מ עכ"ל. וזהו ע"ד נוסח תסופנה שפתי זרה כו' ע' זהר ויקהל דר"ג שמפתה אותו כו', וההיפך מזה מצודה דקדושה י"ל על דרך כפה עליהם הר כו'. וכענין מצוה גוררת מצוה כו', או הרשת בקדושה על דרך לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה מתוך שלא לשמה בא לשמה, נמצא זה העסק בתורה שלא לשמה הוא ברשת שעיי' עוסק כו' וסופו עוסק לשמה ולא אדעתי' דנפשי' ולא ע"מ לקבל פרס כו', ובמהרמ"א ס"פ תרומה בד"ה ועשית סירותיו פי' כי העוה"ז הוא מכבר מעשה רשת כו', אך לעבודת ה' יחשוב כו' באופן שוהיתה הרשת עד חצי המזבח שהוא בנוגע אל עיני הגוף כו', אבל הכי"ק שם כתב בפ"י ועשית מכבר מעשה רשת נחשת, כי היצה"ר פורש רשת ללכדו במצודתו ורשת של המזבח מוציא מרשת יצרו כו', ועמ"ש אדמ"ו נ"ע בביאור מאמר הזהר פ' שלח דקע"א ע"א בענין מגו סבכין דעזרה שהם בחי' גויה תרין ביעין המבשלים הזרע דוגמת הכברה כו', ובתלים ק"מ פסוק טמנו גאים פח כו' רשת כו', וארז"ל ע"ז במדרש אסתר ענין המצודה היינו שמראין לישראל טובת עוה"ז בכדי ללכדם ע"ז ע"ש דקכ"ה ע"ד ע"פ וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כו', וע' בשה"ש רבה ע"פ שובי שובי השולמית ונחזה בך

הדום רגליו : ראה בזה תוי"א בתחלתו. לקו"ת בסופו. לקו"ת לג"פ בתחלתו.

כו'. ועד"ז יובן ברשת דקדושה שהוא ג"כ ענין הצלחת הרוחני' וגשמי' הנמשכים ע"י קיום התומ"צ כו' וכן יראת העונש הנמשך ע"י העוונות כו'. ובתלים ט' ברשת זו טמנו נלכדה רגלם פי' מהרמ"א ע"ד כי בדבר אשר זדו כו'. לפי"ז י"ל פי' רשת בקדושה שהוא ע"ד בתחבולות תעשה לך מלחמה. וכענין יעקב עם עשו ויעקבני זה פעמים כו'. ועד"ז יובן ענין שעיר המשתלח ושער דר"ח* כו'. ועד"ז יובן ענין ומשלם לשונאיו אל פניו ישלם לו כו'. ועמ"ש ע"פ הזהר חקת בענין תי"ו שהוא ד' גו"ן לשון אונאה כו'. וגבי בן הד"ד כמה רשתים* פרשתי לו כו'.

ממרום שלח* אש. סנהדרין ק"ד ב' עשאוני כעוברי על דת. כמו בסדום כתיב וה' המטיר על כו' אש כו' כמו"כ ממרום שלח אש כו'. ואפ"ל כי כנס"י נק' זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה אש ה'. כי מאיש לוקחה זאת מבחינת אש י"ד. כמ"ש בלקו"ת פ' שלח בד"ה והי' לכם לציצית. אך מחמת שנמשכו מבחי' אשר אתם זונים אש זרה כו'. אזי ממרום שלח אש בעצמותי בבחי' עצם מעצמי כו'. וע' בוח"ג פ' שופטים ער"ה א' בענין עונותיו חקוקים לו על עצמותיו כו'. ומ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני הראשון בענין בני אמי נחרו בי כו'. וע' לקמן ס"ד וי"ו.

(ב) **בשה"ש** רבה ד"כ א"ע ע"פ מצאוני השומרים כו' קמחא טחנתא טחינא אלולי שלח אש בעצמותי את היית יכולה לי כו'.

(ג) **בשה"ש** ל"ח ד' סד"ה אם חומה היא ענין פרש רשת לרגלי כו'.

(ד) **בפתיחתא** דאיכה בד"ה תחת אשר לא עבדת ג"ב א' אלו זכיתם הייתם קורים אש תמיד תוקד על המזבח ועכשיו שלא זכיתם הרי אתם קורים ממרום שלח אש כו'. וע' סעי' א'.

(ה) **באיכה** במקומו סו"ב באריכות ושם ענין וירדנה הסירה והעתיקה ור"ל ע"ד ויסירה מגבירה.

(ו) **סט"ד** סד"ה תבוא כל רעתם חטאו באש ולקו באש ומתנחמים באש. חטאו באש דכתיב הבנים מלקטים עצים והאבות מבערים את

שעיר המשתלח ושעיר דר"ח : ראה זח"א קלה. ב. זח"ב לג. א. ובכ"מ. הוספות לתו"א ס"פ כי תשא. סהמ"צ להצ"צ מצות עגלה ערופה.

כמה רשתים : ילקוט שמעוני מלכים א' כ רמז רך.

ממרום שלח : מדרכו של הצ"צ בדא"ח בכ"מ שהי' כתב הענינים בקצרה או גם רושם מקום שם הובא הפסוק, וכותבם גם בארוכה. ובטח באו מתחילה הרשימות הקצרות ואח"כ הארוכות. ולכן ג"ל שקטע זה נכתב קודם לדי"ה ממרום שלפניו, אף שבביבל הועתק בסדר שנדפס כאן.

האש, ירמי' ז' י"ח, ולקו באש דכתיב ממרום שלח אש ומתנחמים באש דכתיב ואני אהי' לה חומת אש, בזכרי' סי' ב'.

ז) זח"א עמוד קנ"ב, כל היום דוה, ודא הוד דאתמר ב"י כי נגע בכף ירך יעקב כו', ובפ' חיי קי"ז א' יומא חד גלותא דכנס"י ולא יתיר דכתיב נתנני שוממה כל היום דוה, ובפ' פנחס דרמ"ג סע"א כנ"ל עמוד קנ"ד, ואתחנן ד' ר"ע ע"א כנ"ל בפ' חיי ת"ז עט"א ק"ז א'.

ח) בלקוטי הש"ס מהאריז"ל דס"ז ע"ד בד"ה לכי ומעטי א"ע, ואמנם בחי' האחרונה של זה הפרצוף כו' ובחי' רגל הקוף שהוא בחי' מלכות של פרצוף זה הוא היורד בקליפה ומן הקוף ולמטה הם ג' אותיות שהוא רשת, וזש"ה פרש רשת לרגלי עכ"ל. וכת"י עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי, וענין והיתה הרשת עד חצי המזבח כמדומה נזכר מזה במ"א וי"ל שזה הי' תיקון שלא יהי' פרש רשת כו'.

ב' א'

איכה יעיב באפו ד' את בת ציון השליך משמים ארץ תפארת ישראל.

א) פ"ק דחגיגה דף ה' ע"ב השליך משמים ארץ אמר מאיגרא רם לבירא עמיקתא.

ב) במד"ר באיכה דף ע' עמוד א' העיר מפסוק וכעב עברה ישועתי בני אדם שהם נדיבים וראויים לבא לי הישועה על ידיהן אתה מסיטן ומעבירן כעבים שנאמר איכה יעיב ד' באפו כו'.

ג) ער"ש איכה יעיב, א"ר חמא בר חנינא איך חייב ד' ברוגזי' את בת ציון אית אתרא דצווחין לחייבא עייבא וצ"ל לפ"ז אמאי נאמר חייב, ואפ"ל מה שחייב נמשך ע"י עבים ומחיצה המפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, בענין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, אך קשה דבפרסד בעה"כ ערך עב כתב וז"ל עב הוא החסד וכן עולה בגימט' חסד עב וע"ז רמו הנה אנכי בא אליך בעב הענן והוא כח מאצילות שם בן עב ועליו נאמר הנה ד' רוכב על עב קל נמצא שע"ב הוא החסד בהיותו בע"ב גשרים עכ"ל, א"כ כיון ע"ב שהוא החסד א"א לומר שעל ידו יחייב את בת ציון, אמנם במא"א אות עיין סעיף א' כתב וז"ל עבים מצד הגבורות עב ים הם הגבורות השייכים למל' הנק' ים עכ"ל, ואפ"ל קצת סמך לזה ממ"ש בגמרא פ"ק דתענית דף ח' ע"ב ובמסכת ב"מ פרק הפועלים דף פ"ה ע"א קשה יומא דמיטרא כיומא דדינא, שי"ל דהיינו משום העבים והעננים, מיהו רש"י שם פי' דהיינו מצד המטר עצמו, והנה הי"ג במא"א שם הביא ראייה להמא"א ממ"ש בזהר בראשית דף ל"ב ע"ב השם עבים רכובו ר' ייסא סבא פליג עבים עב ים עב דאיהו חשך שמלא על ים.

והנה בלקית מהאריז"ל בסופו ע"פ עבים סתר לו כ' ז"ל הנה עבים
(ג' דצ"ל עננים) הם החסדים ולכן ענני כבוד היו בזכות אהרן הכהן
איש החסד אבל עבים הם הגבורות וזהו עבים סתר לו ולא יראה כו' עכ"ל.
נמצא עבים הם בחי' גבורות ע"כ אתי שפיר איכה יעיב חייב כו', וקשה
איך החליטו דענן הוא חסד הרי רוח סערה וענן גדול הם מג' קליפות
הטמאות, וכמדומה שאדמ"ו נ"ע אמר שיש ענן מצד הקדושה בחי' ההעלם
כדי שעי"ז יבא הגילוי כמו המשל שמעלים על הנמשל, אבל עי"ז יוכל להיות
איזה גילוי, אבל יש ענן המסתיר לגמרי וזהו מצד הקליפה.

איכה יעיב. חגיגה פ"ק ה' ב', ע"ה נה"ד קמ"א ב', רבות בח"מ ע' א"ב.
זח"א * עמוד קנ"א, תק"ה, תקי"ג קי"ו, ח"ב קנ"א ר"ה ש"י ש"א.
ח"ג ק"ח תקס"ט, ככ"ט קל"ג, ילקוט ח"א סט"א ח"ב מ"ד ס"ט ג' ע"ז
א', של"ה לא"א ל"ד ב' קנ"ט א' סק"ו א' ר"ד ב' ר"ה א' רצ"ד ב' שע"ו
א', שפח"א. ח"ל מעיין ששי כ"ג ב'. ע"מ צח"ב. קי"ג. (י"ח) חורבן מ"א מ"ד
בחי כ"ז א' רכ"ח ג'.

(א) בחי' פ' לך ע"פ והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם, פי' ברית
עולם הוא בחי' יסוד, שהוא הנק' וצדיק יסוד עולם ועליו יאמר
ברית מלח עולם כו' (ומזה יובן המאמר בעלי * מלח הוא כו'), וברית עולם
זה הוא בין הרגלים הנקראים נצח והוד, ועי"ז באה מאמר המאיר עיני
הלב אמרו ולא זכר הדום רגליו ביום אפו, הדם שבין רגליו וכו', שר"ל שע"י
דם המילה המסיר הערלה נתגלה בחי' וצדיק יסוד עולם ולא זכר בחי'
זו ביום אפו, ואפ"ל פי' ולא זכר שסילקו מהיות בחי' זכר ומשפיע לבחי'
מדת מלכותו ית' וסליק לי' לגב"י כו', כמ"ש בזהר בשלח דנ"ה סע"ב ע"פ
בשוב ה' ציון, ת"ח בשעתא דאתחריב ירושלים לתתא וכנס"י אתתרכת, סליק
מלכא קדישא לציון ואנגיד לי' לקבלי' כו', ע"ש. ובפי' הרמ"ז לשם שנכלל
בת"ת ואינו משפיע כו', וע"ד אבר מת כו', והוא כמ"ש בזח"ג פ' אחרי
דע"ד סע"ב כד אתפרש מלכא מטרוניתא כו' נטיל ו' עילאה להאי רישא
דיסוד דהוא י' ונגיד לי' לקבלי', וזהו"ע וי וענין הוי וענין אוי כו' יעו"ש.
וזהו לא זכר שסלק ממנו בחי' הזכרות וכענין תשש כחו כנקה, וכמארז"ל
בזמן שאין ישראל עושין רצש"מ כביכול מתישין כת של מעלה וזהו"ע
המוזכרים את ה' אל דמי לכם כמ"ש ע"פ זה.

(ב) בבחי' פ' נצבים ע"פ וישליכם אל ארץ אחרת, לי' של וישליכם רבתי.
וידוע כי היא הגדולה שבכל האותיות, ומה שהיתה רבתי יתכן
שירמוז אל המעלה הגדולה הנשאת המושלכת בזמן הגלות הוא שאמר ירמי'

זו"א . . . : כך נמצא בהעתק הכת"י, אבל ציונים אלו אינם נכונים. ובבית אהרן ע"פ
זה : זח"א כו', א. זח"ב סו, ב. פת, א. קסו, א. קעה, א. זח"ג נט, ב. עב, א. עז, א. צג, ב.
הזמאר בעלי : קהלת רבה ט, ת.

השליך משמים ארץ תפארת ישראל, וכן כתיב עוד ותפארתו ביד צר, והוא שכתוב ותשלך אמת ארצה והוא איקונין של יעקב כו' כי נשאתני ותשליכני כו', וכיון שהשליך אותה מעלה * לא זכר הדום רגליו שהיא עטרת המקבלת מתפארת בסוד עטרת תפארת תמגנך כו' עכ"ל, ועמ"ש בהגהות לדי"ה השמים * כסאי שבת"א ר"פ בראשית שם בענין והארץ הדום רגלי מענין פירוש הדום רגליו, ובסוף הספר בפ' נצבים וישליכם למ"ד רבתי רומז למע' הגדולה, היינו תפארת, ובמ"א מצינו לאחיתופל שלמד ארבע מאות הלכות לדוד במגדל הפורח באויר והוא הלמ"ד, פרק אין דורשין, מגדל הפורח הוא תפארת ישראל אותו מגדל עז פורח באויר בעוונותינו עתה בגלותנו ותמונתו באוצר הכבוד דו ר"ל דו פרצופים תפארת ועטרת, ובעוונותינו נתקיים וישליכם אל ארץ אחרת, ולא בארץ העליונה, באוצר הכבוד, וזהו מאמר השליך משמים ארץ תפארת ישראל ונפלה העטרת ראשנו, עכ"ל.

ג) בגמרא פ"ק דחגיגה דף ה' ע"ב השליך משמים ארץ, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, נראה ע"ד שמים לרום, והנה רוממות הוא בבינה כנודע מענין ותשובתו הרמתה, ובינה נק' שכינתא עילאה, שכשהי' המל' דאצ"י בהיכל קה"ק מתייחדת עם צדיק יסוד עולם מאיר עליהם מבחי' רוממות דבינה, כנודע מענין בעטרה * שעטרה לו אמו כו', וע' בזהר ר"פ וארא ע"פ עד תאוות גבעות עולם, וע' בפרדס ערך ירום, וערך רום, דפי' רום שמים הוא חכ', ובמ"א נתבאר כמו שמים הם מקיפים לארץ כך למעלה ענין שמים הוא המקיף עליון, וזהו שמים לרום, בלקרית פ' נצבים סד"ה כי המצוה הזאת בענין לא בשמים היא, והנה המקיפים הם מבינה, וזהו"ע שמים לרום, וע"ז רומז ג"כ הלמ"ד לפמ"ש בע"ח שכ"ב פ"ז שהלמ"ד יש בו בחי' ת"ת דתבונה שנעשה כתר לז"א ונה"י דתבונה, גם הקו שלמעלה הוא עצמות התבונה שלמעלה מהכתר דז"א כו', ע"ש. נמצא בחי' ארץ שהיא מל' היתה מקבלת מבחי' שמים לרום, וע"ז מורה הל' כמובן שם בע"ח ולכן ל' ג"כ לשון לימוד כענין למדני לעשות רצונך, וכענין לימודי הוי", או הלמ"ד הוא בחי' רוכב שמים, ע' בע"ח שם. ובמ"א אות שי"ן סעי' מ"ט, והנה באור תורה מהמגיד נ"ע פ' בהעלותך ע"פ שלשים ומאה משקלה כ' וז"ל הרי הם ק"ל, הקר"ף הוא שבת, והלמ"ד הוא שבת עליון והם ב' נוקבין לחבר עם כ"י או עם כ"י עליון או עם כ"י תחתון, זהו שרצו הנשיאים לתקן עכ"ל, והיינו שכינתא עילאה בינה ושכינתא תתאה מל', וזהו"ע רוכב על כרוב קל שלו בחי' שלשים ומאה הנ"ל, ובמ"א מ' סעי' י"ט, גם מגדל בבינה והוא פורח באויר ז"א כו' עכ"ל, וזהו"ע איגרא רמא, כי התגלות עתיק הוא בבינה, וע' בת"א פ' תצוה בדי"ה ועשית ציץ

אותה מעלה : כן הוא בבחי' ובהעתק הכתי' ואולי צ"ל : מעתה או מלמעלה וכיו"ב. ויש לברר בדמוסים הראשונים של הבחי'. בהגהות לדי"ה השמים : בלקוטי תורה לגי פרשיות. מענין בעטרה : ראה זח"א רנו, ב. זח"ג עו, ב. ובכ"מ.

בפי' קדש למ"ד מלמטה והוי' מלמעלה, דפי' הלמ"ד הם ג' אורות מקיפי' דכח"ב ובזח"ב יתרו דצ"א ע"א שהל"ת מתחילין בל' היינו לא יהי' לך כו', ובמג"ד אות ל' פי' ג"כ שהיא בינה שכינתא עילאה, ובביאור שני ע"פ צדקת פרוזנו בישראל' נת' פי' ישראל שר א"ל א"ל הוא נהירו דחכמתא ויש בו אל"ף למ"ד, הלמ"ד כי שרש ז"א כשהוא בעיבור באימא הוא תלת דכלילן בתלת, וזהו ענין הלמ"ד בחי' נה"י שכל א' כלול מיו"ד, והאל"ף הוא המוחין דאבא הגמשכי' בו כו', וזהו"ע תפארת ישראל, כי ישראל ז"א שמקבל מוחין דאו"א הנק' אל"ף למ"ד כו', למ"ד כ"ו כ' כתר הו' קו"ת, וזהו איגרא רמא גג כתר גאה גאה, רמ"א למ"ד רבתי עד תבונה בינה. לבירא והבור ריק עמיקתא עומק רע כו', וזהו ארץ אחרת שמקבלת מבחי' אחר, אך המכוון ובקשתם משם, ע"ד במדבר הזה יתמו * אמצאך בחוק, צמאה לך נפשי בארץ צי' כו' כבן שדחפו אביו כו', וכמ"ש אחר וישליכם כו' והי' כי יבואו עליך כו' ושבת עד כו' והטבך והרבך מאבתיך, שזהו"ע ג"ר קני קניזי קדמוני, וא"כ גבוה מהלמ"ד הנ"ל ע"ד קדש למ"ד מלמטה עדין לגבי ש' הוי' שלמעלה כו', והיינו במקום שבע"ת עומדים כו' קול ברמה נשמע כו'.

ח"א בראשית דכ"ו ע"א, ויתחזר עליהו שופרא דאתמר בי' השליך משמים ארץ תפארת ישראל. בפ' ויחי דף רי"ט סוף ע"א מפרש השליך משמים שהוא ז"א משם השליך ארץ שהוא מלכות, וזהו בני אמי שהוא ו' קצות דז"א נחרו בי, וזהו ותצב אחותו מרחוק שרחקוהו כו', וצ"ל לפי"ז ע"ד מ"ש ברבות פ' בראשית פ' ה' למה נק' שמים שמים מעשיהם של בריות ע"ד ושם דרך, ולכן כשישראל למטה קלקלו מעשיהם או נמשך משמים המשפט להיות השליך ארץ כו', ועמ"ש בלק"ת בד"ה האזינו השמים בפי' העדותי בכם את השמים ואת הארץ שהם עדים כו', ויחי דרל"ח סע"א ע"פ אוסרי לגפן מאי גפן דא כנס"י דכתיב הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת, משמים דהא מאתר דא אתרמי דכתיב השליך משמים ארץ כו', ועמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים בפי' השקיפה כו' מן השמים וברך את עמך כו', שם דרמ"ב סע"ב עד די כורסוין רמו כו' כד אתחריב בי מקדשא תרין כורסוין נפלו כו' בגין דאתרחקת תתאה מעילאה כורסייא דיעקב אתרחקא מכורסייא דדוד וכורסיא דדוד נפלת הה"ד השליך משמים ארץ כו', וכולהו לא נפלו אלא מעלבונה דאורייתא, מבואר דהפגם הגיע גם בשמים הנק' כורסיא דיעקב, והו"ע השמים כסאי והארץ הדום רגלי, שהם ב' כורסוין הנ"ל. וכן פי' בהדיא בזהר פקודי דרמ"א ע"א דבחי' השמים כסאי זהו בחי' יעקב והארץ הדום רגלי זהו בחי' דוד, ויש לבאר ע"ד שנתבאר בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי בענין איזה בית אשר תבנו לי כי הכסא והשרפרף אין דרך להעמידו רק בבית, והוא המקיף עליון דחי' יחידה הנמשך ע"י בכל מאדך, ועמ"ש בלקו"ת בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון ולבוש ובית, ולכן מחמת חורבן ביהמ"ק נסתלק בחי' המקיף דבית הנ"ל אזי ב' בחי' היינו הכסא והשרפרף רמו כו', ומ"ש וכולהו לא נפלו אלא

מעלבונה דאורייתא, היינו כמ"ש בד"ה עולת תמיד, כי אורייתא מחכ' נפקת וה"ס יחוד אר"א שזהו מקור ושרש ליחוד ז"נ הנק' שמים וארץ ונק' יעקב ודוד, וע' מענין יעקב ודוד בזח"ג קדושים * דפ"ו סע"א ע"פ ועבדי אשר בחרתי בו, והנה אר"א מלובש בחכמה דוקא וע"י חו"ב נמשך אח"כ בז"נ, ולכן לא ויתר על ביטול תורה, וזהו מלעבונה דאורייתא.

ורש"י פירש איכה יעיב יאפיל כד"א והשמים התקדרו בעבים, משמים ארץ לאחר שהגביהם עד לשמים השליכם לארץ בבת אחת ולא מעט מעט, מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, הדום רגליו שרפרף מרגלותיו וזה בית המקדש, עכ"ל. וענין עבים ואופל זה י"ל דהיינו מה שנתלבשה בק"ג, כי ט"ס דמל' נתלבשו בק"ג כו', וכמ"ש בזהר פ' אחרי דע"ד ב' דה"א תתאה אתתרכת כו', וכן בפ' וישב דקפ"ב סע"א כמו דהיא אשתנית כו', ובאגה"ת פ"ו סוד גלות השכינה כמ"ש ובפשעכם שולחה אמכם דהיינו שירדה השפעת בחי' ה' תתאה הנ"ל ונשתלשלה ממדריגה למדריגה למטה מטה עד שנתלבשה השפעתה בע"ס דנוגה כו', וממנה נמשך ההשפעה למטה, משא"כ בזמן שביהמ"ק קיים ה' ההשפעה נמשך לישראל רק ע"י ע"ס דקדושה כו', ועמ"ש מזה בד"ה מה טובו פ"ב, ובד"ה במדבר סיני פ"א, אבל בזמנ"י ארו"ל שכינה עמהם, ונק' מדבר כארץ מדבר וצ"י כו', וכך הוא בפרטות בנפש האדם כו', ובד"ה אלה מסעי בענין כרחל לפני גוזזי גאלמה כו', ועמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה פ"א, ועמ"ש בביאור ע"פ ואולם חי אני בסופו, ובמ"א נת' שיש ב' בחי' התלבשות, הא' שהלבוש בטל לגבי הנפש, הב' להפך כו', והנה לפמש"ש סד"ה הראני את מראיך בענין המשל שע"י הכיסוי והצפוי הדק נעשה אר"ח, אכן כשהכיסוי עב לא יראה כלום כו', וזהו איכה יעיב שירדה בת ציון להתלבש בכיסוי עב עד שאינה יכולה לעלות כו', והוא ג"ק שלמטה מק"ג כו', וכעין מ"ש שמנת עבית כשית כו', אך עכ"ז ע"י תשובה יוכלו לעלות כו', כמ"ש ובקשתם משם ומצאת כו', אמצאך בחוץ כו', ועיין מענין אפילה במארא א' ק"ט ובפרדס בעה"כ, והנה במא"א א' ד' שהמל' נק' אבן ישראל כי הוא אבן של איש העליון הנק' ישראל וכנגדה נוק' דס"מ נק' אבן אפל, כי ס"מ נק' אפל (וכן יאפיל גימ' סמאל) וזוהי אבן שלו שהוא בונה בנין רע שלו עליו עכ"ל. וזהו ג"כ ענין ארץ עיפתה כמו אפל, איוב ג' ו', וע' מזה בזהר ס"פ וילך ובר"ח שער היראה פ"ג, וזהו איכה יעיב יאפיל מה שירדה מל' דקדושה להשפיע במל' דק"ג הנק' אבן אפל כו', והנה כתיב בישע"י ג"ח יו"ד שע"י הצדקה אזי זורח בחושך אורך ואפלתך כצהריב, שמבחי' אפלה הנ"ל יצאו לאור גדול, והוא ע"ד שיומשך יתרון האור דוקא מהחושך כו', ועמ"ש בת"א סד"ה ויאבק איש בענין שהעלו אבק עד כסא הכבוד, שהואהו בירור מבחי' מל' דק"ג הנק' אבק כו', ואז נאמר מי אלה כעב תעופנה, בישע"י סי' ס' פסוק ח', וארו"ל ברבות פ' בלק ע"פ כתועפות ראם לו, דרע"ח ב', זכו

בזח"ג קדושים : נתבאר בהוספות לביאורי הזהר ס' קדושים ובאור תורה להצ"צ שמות

ע' לט ואילך.

מעלן ומרוממן כעב שנאמר מי אלה כעב תעופנה כו', ובמ"א נת' שיש ב' בחי' עב וענן, הא' בקליפה וכמ"ש במרכבת יחזקאל רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול כו', והב' בקדושה מאד נעלה, כמ"ש ע"פ ולא יכול משה כו' כי שכן עליו הענן, וזהו"ע מי אלה שיתחבר בחי' מי עלמא דאתכסיא עם אלה שהם בחי' אלה שמות בני' כו', ואזי כעב תעופנה כו' ועד"ו ארז"ל במשנה פרק חלק ע"פ וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה מה היום הזה מאפיל ומאיר כך עשרת השבטים שאפל להן כך עתיד להאיר להן, וע' לעיל סעי' * בפ' הדום רגליו, וע' בת"א בתחלתו בדיה השמים כסאי בפ' והארץ הדום רגלי, וע' במא"א אות ה' סעי' ג' בפ' הדום ובע"ח שער מיעוט הירח ספ"ב.

ב' ב'

בלע ה' ולא חמל את כל נאות יעקב כו'. זח"ב פקודי דר"מ ע"ב בזמנא דיוקים קוב"ה לבית' מה כתיב בלע המות לנצח, בלע כדאמרן בלע ה' ולא חמל ההוא כוס דשתה האי ישתה האי, ואי תימא ההוא בלע איהו לזמן ידיעא וקציב כישראל, לא הכי, כתיב לנצח מאי לנצח לדרי דרין כו' בגין דיתבלע סט"א ולא יקום לעלמין כו'. יש להעיר מענין חיל בלע ויקיאנו, איוב כ' ט"ו, ומענין לולי ה' שהי' לנו כו' אזי חיים בלעונו תלים קכ"ד ג', ומענין ויבלע מטה אהרן, וארא ז' י"ב, ומענין ותבלע אותם ואת בתיהם, קרח י"ו ל"ב, ומענין נבלע ישראל, הושע ח' ח', כבלע רשע צדיק, חבקוק א' י"ג, ורחקו מבלעיך ישעי' מ"ט מ"ט, תבלעמו ארץ, בשלח ט"ו י"ב, נאות יעקב ת"י נאות עדית, ופי' עדית הוא המיטב והמעולה, ובמדרש נאותיו של יעקב כגון ר' ישמעאל כו', ובפרק הנוקין ג"ז א' מפרש נאותיו ששים רבוא עיירות שהיו לו לינאי המלך כו', אפשר נאותיו שייך לענין ינאי שהוא לשון נוי, ענין עדית י"ל ע"ד שלחך פרדס רימונים היינו בית השלחין שהיא שדה עייפה ע"ד ואתה עיף ויגע ולא ירא כו', ויש בינונית כו', הם ע"ד בינונים ועדית צדיקים, גם ע"ד ותבואי בעדי עדיים כו', וא"כ זיבורת י"ל ענין רשעים כו' כענין זכורא ועקרבא, תרגום כדבורים כזבוריא כו', ומ"מ גם מבחי' זבורית מצמיח כמ"ש במדרש ע"פ שחורה אני ונאווה אם בשחורים שלי כך כו'.

ד) * **רבות** במקומו ד"ע ע"ד נאות יעקב, ארבעה מאות ושמונים בתי כנסיות היו בירושלים מנין מלתי משפט וכאז"א ה' לו בית ספר ובית תלמוד כו', אפ"ל חשבון ת"פ כנגד י"ב צרופי הוי' שבהם מ"ח אותיות שכנגד זה ה' מ"ח קרשים במשכן ונודע שכל בחי' כלול מיו"ד כמו היו"ד דשם הוא חכמה כלול מע"ס וכן הה"א כו' הם הכל ת"פ.

לעיל סעי' : כנראה צ"ל : לעיל סעיף א.
 ד) : ציוני ב, ג) — חסר בהעתק הכתי"י.

ה) שם דע"ב ג' בפ"י חלל ממלכה ושרי', ממלכה אלו ישראל כד"א ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, בפ' יתרו י"ט. ושרי' אלו שרים שלמעל' כו', ובמ"א מ' ס"ב ממלכת כהנים הם מלכות דאו"א נקראו * שניהם כהנים.

ו) ביר"ק זכות י"ג וז"ל כ' הרמב"ן ספ"י של טומאה הראשונה הוא תאומיאל כו' ונגדה וימלוך בלע בן בעור, וזהו בלע ה' ולא חמל כו', וזהו ולא יבאו לראות כבלע את הקדש שהיא בלעה הזכיות והצדקות כדי שלא יראו לפני המקום ב"ה ונעשה מסך מבדיל כדי שלא יראה נגדנו. וע"ז אמר דוד המלך ע"ה גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. ובאות חלום סעי' יו"ד סיים וז"ס חלום פרעה שבע פרות שבע שבליים, ולפיכך אמר ותבלענה לשון בליעה וכנגד' ה' בתחזונים בלעם בן בעור כו'.

ז) שבת סעי' י"ב הביא מהתיקונים תקון ט' בראשית ירא שבת (היינו מל' נק' שבת ש' בת, כמ"ש במ"א א' ש' ז' שבת נק' המל' בת עולה ונקשרת עם ש' חג"ת או נה"י ש' ג' קוין כו' ע"ש, וע' זח"ג פ' פנחס דרמ"ג ע"ב) דאיהי שכינתא דעלה אתמר מחללי' מות יומת (ע' זח"א בהקדמה ד"ו ע"א מאן מחללי' מאן דעאל לגו חלל דעגולא וריבויעא כו', ובמק"מ שם דריש מחללי' לשון חלל ואויר ר"ל מי שגורם אל הקל' לינק מן החלל הפנימי של היסוד דנוק' מות יומת ע"י שממשיך חיות בקליפה הנק' מות. וזהו חלל בגימט' חיים, והיינו שממשיך מעה"ח בהרע דעה"ד כו', כענין ולקח גם מעץ החיים כו', וע' בתיקונים תחלת תיקון למ"ד והאי נקודה עלה אתמר מחללי' מות יומת, מאי מחללי' מאן דעאל רשו נוכראה בחלל דילה כו', עכ"ל, וזהו כענין בא נחש על חוה) דעאלו אויבים בחלל דילה, דאיהו קדה"ק (ע' באד"ו דרצ"ו ע"ב) ואתמר בהון את מקדש ה' טמא, חלל ממלכה ושרי' ושפחה אעלת כו' וברכת שכינתא מתמן כו' עד באבוד רשעים רנה כו' עכ"ל. ועמ"ש במ"א ע"פ ולא * תחללו, שלא לגרום חלל שע"י עסק התורה ואשים דברי בפ"ך ממשיך גילוי אלקות, ולכן משחרב בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה כו' וקול התורה המשכת הו' דשם בה"א בחי' בה"א בראם כו', ונעשה יחוד ו"ה אבל ע"י ביטול תורה נעשה חלל ומסך מבדיל ואין מאיר הוא"ו בבחי' הה"א דבה"א בראם כו', ועי"ז השפעת ה"א תתאה יורד בקליפות כמ"ש באגה"ת פרק ו' והיינו שיונקים הקליפות מחלל הה"א, וע' בסידור גבי מזמור לתודה ה' דמצה וח' דחמץ, רגלי' יורדות כו' ולכן מסיים הת"ז שלע"ל יהי' ובאבוד רשעים רנה שמבחי' חרן נעשה רנה, כמ"ש בת"א ר"פ ויצא יעקב כו', ומכ"ז יובן ענין חלל ממלכה ושרי' כו' שנסתלק הו' ונעשה חלל כו', ואפ"ל בשרש ג"כ שהקו אינו מאיר כ"כ למקום החלל ומקום פנוי, וכמ"ש בענין וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו כו'.

מל' דאו"א נקראו : כן הוא במאו"א (ורשא תרכ"ז), ואולי צ"ל : מל' דאו"א, דאו"א

נקראו. ויש לברר בדפוסים הקודמים.

ע"פ זנא : ראה לקו"ת אמור (לג, ב), ויקרא (ד, ו) ובכ"מ.

ח) בעמה"מ שער עולם התהו ספלו" דכ"ב ב' ובין המצרים צריך לכוין בתפלת י"ח במלת רצה להצילנו מצרה כו', כי ביצירה עומד ס"מ עם מחנותיו כנגד מיכאל השר הגדול עם מחנותיו ושם שווים טוב ורע ושם היתה המלחמה בסוד חלל ממלכה ושרי' ונא' ואשמיד פרוי ממעל כו' עכ"ל.

ט) שער רישא דו"א ס"פ מ"א דק"נ ע"ד חלל ממלכה ושרי' שהם מט"ט וסנד"ל וכה"א שרים בידם נתלו. ע' בס' קול בוכים באלו השני פסוקים, עכ"ל. ועמ"ש על הזהר פ' בלק דקפ"ז בענין יברך את הנערים הריא דאשתמודען דאתפקדין על עלמא, והם הב' כרובים שהם ג"כ מט"ט וסנדל כו'.

יוד) וע' מענין וימלוך באדום בלע בוח"ג דקל"ה סע"א, ושם עירו דנהבה, לעלוקה שתי בנות הב, וזהו"ע שבולע הכל, כענין יתוש שמכניס ואינו מוציא שאין ממנו השפעה רק הכל לגרמי', כמ"ש בלקו"ת בד"ה אלה מסעי השלישי זהו ענין בלע כו'. ולהעיר מענין וושט שהוא העוה"ז שבולע אוכלין ומשקין כו' (והו"ע שר * האופים דפרעה), ועיין בפרדס ערך וושט, ובמא"א ו' סעי' ג', אך זהו וושט דקדושה, אבל בקליפה בחי' הלעיטני נא כו' וזהו בלע דקליפה. וע' ברע"מ פ' פנחס דרל"ב ע"א מענין וושט, ובמא"א ב' סכ"ו בלע כל בליעה והשחתה מצד נוק' דס"מ, עכ"ל. ושם סכ"ח בער נק' ס"מ כי אין לו דעת עכ"ל, וזהו"ע בלע בן בעור, גם שם סכ"ז בעל נק' דכורא דקליפה ק"ב חרובין כו' כמנין בעל עכ"ל, והוא ג"כ ענין בלע שהוא ג"כ גימט' ק"ב, ועיין מ"ש בענין הקטע * יוצא בקב שלו, ומזה נמשך ענין בלע ה' כו'.

חמל במא"א ח' ט"ו חמל מצד החסדים כו' אותיות לחם, מלח * גימט' מולא, גימט' ג' הויות שבברכת כהנים, וזהו"ע חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו.

ב' ג'

גדע בחרי אפי, פ"ה דגטין ג"ז סע"א, השיב אחור ימינו, רבות פ' דברים רפ"ז ב' בקשו לפגוע בהן כיון שראו השכינה שותקת שנא' השיב אחור ימינו נתנו מקום, רבות בפתיחתא דאיכה נ"ה א' מיד נשבע הקב"ה בימינו והחזירה לאחוריו הה"ד השיב אחור ימינו כו'. ע"ב ג"ד על פסוק זה במקומו עד קץ הימין שהיא משועבדת קץ נתתי לימיני כו' הושיעה

והו"ע שר : ראה תו"א בהוספות ב, ג, ובכ"מ.
בענין הקטע : ראה ע"ח ש' אניך פ"ג.
לחם מלח : ראה בכ"ז לקו"ת ס"פ ויקרא.

ימינך וענני, זח"א ויצא קס"ג ע"ב, ח"ב בשלח דנ"ז ע"א תרומה קמ"ג ע"ב ובמק"מ שם, ויקהל דר"ג סע"א. ח"ג אחרי דע"ד א', בלק דר"א סע"א. פנחס דרל"ז א' הכל מענין השיב אהור ימינו, וע' מענין הושיעה ימינך פ' פקודי רל"ה א', תרומה קס"ט א', שמיני ל"ז א', חוקת קפ"א ע"ב. עמה"מ ש"א פניה ט"ד ענין השיב אהור ימינו. ש"ו פס"ג ל"ה ד'. ש"י פ"ד נ"א ב'.

גדע בחרי אף כל קרן ישראל כו'. במד"ר במקומו עשר קרנות הן. עשר הם עשר ספירות, וא"כ איך כולם נק' קרן. ובוהר במדבר דק"כ בענין ובא לו לקרן משמע שהמל' נק' קרן, וצ"ל לפי"ז שהם עשר מלכיות דע"ס שמהם בנין ע"ס שבמל'. ובמא"א ק' ססע"י ל"ח קרן נק' המל' גם קרן נק' הת"ת עכ"ל. ואם קאי על המל' היינו כי המל' הוא הגילוי של כל ספי', וגדע שלא יומשך הגילוי כי קוב"ה בגלותא אסתלק לעילא כו', אך בענין קרני החיות כנגד כולן פ' רבינו ג"ע שהוא בחי' כתר בדי"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת כו', וא"כ לפי"ז עשר קרנות הם הכתרים דע"ס.

ב) ענין השיב אהור ימינו זח"א ויצא דקס"ג סע"ב ח"ב בשלח דנ"ז ע"פ ימינך ה' נאדרי בכח, בפ' תרומה דקמ"ג ע"ב בפ' ויקהל דר"ג ע"ב בפסוק ואראה והנה רוח סערה כו', בפ' פקודי דרנ"ד א' בתוך ד"ה היכל שתיתאה, בפ' אחרי ד' ע"ד א' בדי"ה ערות אביך, בפ' פנחס דף רל"ז א' גבי השיב את חמתי שהוא ההיפך מבחי' השיב אהור ימינו, ת"ז מ"ט א'.

ג) ועמ"ש בתלים * סי' סמ"ך פסוק ז' ע"פ למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני, ומ"ש בתלים סי' ע"ז ע"פ ואומר חלותי היא שנות ימין עליון סעי' ח' וס"ט, ואפ"ל להיות הושיעה ימינך זהו ע"י הת"ת, קו האמצעי העולה עד הכתר שלמעלה מבי' הקוין ימין ושמאל, כי נק' נחלה בלי מצרים, וממשיך מהכתר ואזי מחבר חו"ג להיות מטה כלפי חסד. והו' ליעקב אשר פדה את אברהם. וע' באנה"ק סי' י"ב. וע' בהגהות לד"ה בחדש השלישי לצאת בני' מארץ מצרים, והר"ע ביום השלישי יקימנו. והו' הרופא לכל תחלואיכי, שהחולי היא כמ"ש ואומר חלותי היא שנות ימין עליון, בחי' השיב אהור ימינו וצ"ל רפואה לזה, והיינו ע"י ת"ת שממנו נמשך הרפואה כו'.

ד) בשל"ה דף ל"ז סע"א בענין גדע כו', קרן ענין קרנות המזבח, ושם ענין רבועא ועיגולא, ברבועא יש קרנות כו', והנה קרן * מזרחית צפונית זהו יחוד י"ה וקרן מערבית דרומית יחוד ו"ה.

ה) בדרך ר"ו א' בפ' מטות העיר מענין כתבו לכם על קרן השור כו'. ופ"י שתיקון הקרנות של ישראל הנ"ל הוא ע"י האומות שהם מחזירים לחשובה כו'. ועמ"ש מענין על קרן השור בת"א סד"ה בכ"ה בכסלו, והנראה כי קרן מורה על החזוק, כ"כ בזה"ח ס"פ לך דצ"ו ע"א. והרשב"א בחידושי אגדות פא"ט ע"פ מאמר שור שהקריב אדה"ר קרן אחת ה"י לו במצחו האריך בענין קרן שהקרן מורה להחזיק מלכות כאמרם דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם, וע' מזה בת"א בביאור ע"פ זכור ושמור בענין רמה קרני כו'. עו"ש בהרשב"א שקרן מורה על עצמו של דבר, תרגום של בעצם היום הזה, בכרן יומא הדין כו', וא"כ קרן השור כי פני שור מהשמאל ומשם שרש יניקתם שהרי יניקתם מבחי' השיב אחור ימינו כו' ועשר קרנות הם העצמיות והחזוק המאיר בע"ס דקדושה, ואולי הם ע"ס דאצילות שהם עצמיות וחזוק של ע"ס דבי"ע כו'. א"נ הם העצמות המלוכש בע"ס דאצ"י, ולע"ל תרוממנה קרנות צדיק היינו עליות ע"ס דמל' ע"ד הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד ואו וירם קרן כו'.

ו) ואפ"ל לפי מ"ש הרשב"א דקרן היינו העצמיות הוא שם הוי' והלבושים והכלים משם אלקים, ועמ"ש ע"פ זאת הפעם עצם מעצמי שהעצמות הוא בחי' חכמה שהיא עצמיות האצ"י, וזהו עצמות מן האב. אך לע"ל והי' הוי' לי לאלקים ע"י גילוי עצמיות אור א"ס, וזהו רוממות הקרן והעצמיות.

ז) במדרש שם קרנו של אברהם שנא' כרם ה"י לידידי בקרן בן שמן (לידידי זה אברהם, כמו שדרשו על מה לידידי בביתי, מ"כ). קרנו של יצחק שנא' בסבך בקרניו, קרנו של יוסף שנא' קרני ראם קרניו, קרנו של משה דכתיב כי קרן אור פניו, קרנה של תורה דכתיב קרנים מידו לו עכ"ל. והנה גבי כי קרן עור פניו ס"פ תשא פי' רש"י לשון קרנים שהאור מבהיק ובולט כמין קרן, עכ"ל. וכן התרגום סגי זיו יקרא דאפוהי, א"כ קרן זה הו"ע זיו והארה, ונק' קרן ע"ש שמבהיק ובולט כמו קרן. ובפנים יפות שם פירש שהוא ההארה משער החמשים דבינה כו', ע"ש טעמו, ובפרדס ערך קרן וז"ל ואפשר שקרן זה מלשון אור כמו כי קרן אור פני משה עכ"ל. וע' ברש"י בחבקוק ג' ד' ע"פ ונגה כאור תהי' קרנים מידו לו, אור היינו אור שנברא ביום ראשון, קרנים לשון מאור כשהוא נוקב וזרח דרך הנקב נראה כמין קרנים בולטין, עכ"ל, ובזו"ג נשא קליב ע"ב משמע דענין כי קרן עור פני משה הוא ע"ד שנא' לע"ל וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו', והו"ע שמש הוי' כמו שמאיר למעלה מן הנרתק דשם אלקים כו'. ואפ"ל כי קרן שהוא בולט זהו"ע חותם בולט דפי' בלקוית בשה"ש ע"פ שימני כחותם שאין הכלי מסתיר עליו כענין חשף ה' את זרוע קדשו. וא"ש דקרן מורה על הכתר ועפי"ז אפ"ל קרנו של משה זהו כתר תורה שהוא כתר שבחכ', וכן לפמ"ש הפנ"י שער החמשים הנה שער החמשים דבינה זהו הכתר, אך א"כ מהו ההפרש בין קרנו של משה לקרן של תורה כו'.

איכה ב' י"ג מה כו' מי ירפא, זח"א א' סע"ב, רל"ז ב'. ח"ג קפ"ה ב' וע"ש במק"מ ובהרמ"ז.

ב' י"ט

קומי רוני בלילה לראש אשמורות וגו'. תמיד ספ"ד, רבות כי תשא פמ"ז קס"א ב' מצורע פי"ט קפ"ה ג', שה"ש בפסוק ראשו כתם פז כ"ט ג', באיכה במקומו, זח"ב בשלח ג"ד ב', יתרו פ"ו ב', נשא קכ"א ב'.

במסכת תמיד ספ"ד תנא ר' חייא כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו שנאמר קומי רוני בלילה (לעסוק בתורה) כו' נוכח פני ה' (כלומר שכינה שרוי' אצלך), רבות כי תשא פמ"ז קס"א ב' ע"פ ארבעים יום וארבעים לילה, מודה ה"י ר' יוחנן שאין רנה של תורה אלא בלילה, שנא' קומי רוני בלילה, וכה"א ותקם בעוד לילה, במשלי ל"א, מצורע פי"ט קפ"ה ג' ר' יוחנן אמר אין רנה של תורה אלא בלילה שנא' קומי רוני בלילה, ר"ל אמר ביום ובלילה, שנא' והגית בו יומם ולילה, ביהושע ס"י א', וכ"ה בשה"ש רבה בפסוק ראשו כתם פז, כ"ט ג'.

באיכה ע"פ זה רבי אומר ד' אשמורות בלילה, ר' נתן אומר שלש כו' פעמים חצות לילה אקום פעמים קדמו עיני אשמורות, בשעה שדוד אוכל סעודת עצמו כו' וישן עד ראש אשמורה התיכונה ועומד ועוסק בתורה, ובשעה שדוד אוכל סעודת מלכים כו' ועומד ועוסק בתורה מחצות לילה, * זח"ב בשלח ג"ד ב' קומי רוני דא כנס"י כו' לראש אשמורות כמ"ד על ראש המטה ואוקימנא ראש המטה דא יסוד אוף הכי לראש דא יסוד דמטרונותא מתברכא ב"י, ראש אשמורות דא הוא רישא דנצח והוד, וז"ל המ"א אות א' סע"י קס"ג אשמורות נצח והוד דז"א ויסוד ראש על גביהם ראש אשמורות עכ"ל, ולפ"ז ג' אשמורות הוי הלילה היינו ג' בחי' נה"י שהן מקור המל' הנק' לילה, והם ג"כ שלשה עדרי צאן הרובצים על הבאר, כמ"ש בזח"א ויצא קנ"ב, נשא קכ"א, והרמ"ז שם כתב שאשמורות הם נ"ה וראש אשמורות הוא עליהם דהיינו בתפארת בשרש היסוד אשר שם, וכוונת הפ' לשכינה שתרין ותתפלל לאותו מקום ששם אורות או"א, ואמר קומי שהוא התחלת ההתעוררות שלה כו' עכ"ל, ועמ"ש במשלי ע"פ ותקם בעוד לילה, והנה נה"י נר"ה הם כליות יעצות איך להשפיע וההשפעה נמשך ע"י היסוד ולכן נק' נר"ה תרין ביעין המבשלים הזרע, ועמ"ש בזח"ג פ' צו דל"ה ע"א ע"פ צור * תעודה חתום תורה בלמודי, אך המקור והשורש להשפעה נמשך מבחי' תפארת שהוא מה שעולה ברצונו התפארת שיהי' מן ההשפעה והדירה בתחתונים,

מחצות לילה : להעיר מאור התורה להציץ פ' לך ד"ה ויחלק עליהם.

ע"פ צור : להעיר מלקו"ת לג' פרשיות ד"ה להבין ענין הברכות פס"ז (מא, א).

וכמ"ש במ"א * ע"פ מאמר הזח"ג קדושים פ"ו בענין ובשנה הרביעית יהי' כל פריו קדש הילולים כו'. וזהו דרבי ס"ל ד' משמורות הוי הלילה נגד בחי' תנה"י ור"נ ס"ל ג', כי תפארת אינו בכלל כי הוא עצמו מדת יום, ועיקר ההשפעה לבחי' לילה זהו ע"י נה"י, רק תפארת נק' ראש כל האשמורות, ומ"ש בגמ' אשמורה ראשונה חמור נוער כו', היינו כי אחיזת החיצונים מנה"י, וכמ"ש בענין שלש שנים יהי' לכם ערלים, שהם נגד ג' קליפות הטמאות ג"ק דאגוזא שיניקתם מנה"י כו', ועמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא באו לפניו ברננה, ועמ"ש בתלים סי' מ"ב יו"ד בפסוק יומם כו' ובלילה שירה עמי, ובזח"א לך לך פ"ב ב' שע"י עסק התורה בלילה מהפכים חשוכא לנהורא, וע"ש דצ"ב סע"א. ומ"ש בת"א בד"ה מזוזה מימין בענין נר חנוכה משמאל להאיר את החשך כו', גם להעיר מענין במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי. וע' מזה בשל"ה בהקדמה דט"ז ע"ב שזוה"ע האשה הכושית אשר לקח משה, ועמ"ש מזה ע"פ ותדבר מרים ואהרן במשה שהוא ע"ד שנא' שחורה אני ונאזה דקאי על תו' שבע"פ. ועמ"ש מזה בת"א פ' שמות ד"ה קול דודי, ובשה"ש ע"פ שחורה אני הנ"ל, ולכן ע"דו רנה של תורה בלילה בחי' חשך ושחרות ועי"ז ממשיכים מבחי' ישת חשך סתרו, וכמ"ש סד"ה וידעת היום. ג' אשמורות נה"י וכיום חג"ת שחרית חסד חצות היום ת"ת מנחה גבורה, לכן מלאכים אומרים שירה בלילה, בחגיגה י"ב ב', וישראל ביום תפלת שחרית ומנחה כמ"ש מהרש"א שם כי חג"ת גבוהים יותר, וכענין רננא ברמשא שמחה בצפרא, ובפרדס ערך אשמורות לשון שמירה, והענין כמ"ש בזח"ב בא ליח ב', ובפ' תרומה קל"א א', בענין ליל שימורים ליל אצטריך לנטורא כו', ועמ"ש מזה בד"ה קול דודי בענין מצה שמורה שהיא בחי' יחוט יש ובטל, שבחי' זו צריכה שמירה מיניקת החיצונים שלא תבוא לידי חימוץ הגבהה והתנשאות, וזהו"ע המשמורות, וכמ"ש בפ' תרומה הנ"ל שמט"ט נק' שומר כמ"ש אמר שומר אתא בקר, וזהו ג"כ כענין מ"ש הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה כו' מפחד בלילות, ועד"ז נא' ולשמרה, וארז"ל זו מצות ל"ת שהן ג"כ בנוק', וכן ארז"ל שמור זו משנה, כי תושבע"פ הן ששים גבורים הנ"ל ששים מסכתות, ושרשן מה"ג ע"ד ל"ת ועי"ז הוא השמירה, וכמ"ש ע"פ תשמרו להקריב לי, והנה למ"ד ד' משמורות הוי הלילה היינו ד' מחנות שכינה שהם רכב אלקים מבחי' שנאן שור נשר ארי' אדם כו', והן בעבודתם ושיר שלהם גורמים שלא יקרב זר כו', ומ"ד ג' היינו עבודת המלאכים שנמשך מבחי' נה"י, וכמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקהל בדרך קצ"ה ע"ב, וז"ל מצאתי בדברי הארז"ל ששלשה משמורות אלו הם כנגד ג' תפלות של יום שהתקינו ג' אבות שסודם בחי' הפנימי, אבל של המלאכים הם בבחי' החיצוני' לחיות העולמות כו' הוא בחי' נה"י שה"ס החיצוני' עכ"ל, ועמ"ש בענין ונתתי * לך מהלכים בין העומדים, גם נת' במ"א * שכשנמשך ע"י

וכמ"ש במ"א : ראה לקו"ת קדושים כט, ג.

בענין ונחת: תו"א ס"פ וישב.

נת' במ"א : ראה לקו"ת ס"פ בשלה.

נהי' זהו שנמשך בבחי' העלם ע"י העשי' משאיכ כשנמשך ע"י חג"ת וכענין ההפרש בין מלך עומד ובין אגוסטוס יושב כו'. והנה במשנה רפ"ד דתענית התקינו כ"ד משמרות כו', וספ"ה דסוכה הי' כל המשמורות שוות כו', ועיין בהרמב"ם פ"ד מהל' כלי המקדש דין ג' משה רבינו חלק הכהנים לשמונה משמורות כו', והוא בגמרא פ"ד דתענית דכ"ז ע"א. וענין שמירה זו י"ל שהיא בחי' גבוה יותר ממשמורות דלילה, הוא ע"ד מ"ש אם ה' לא ישמר עיר כו', שהוא ע"י המשכת מקיפים עליונים וכענין הנזכר בזח"א ר"פ בראשית בענין י"ג עליון דסחרין לשושנה כו' ולנטרה לה, שהם המשכת * י"ג ת"ד לאכפיא הדינין שלא יינקו החיצוני' מהמל', הרי שמירה זו נמשך מלמעלה מעלה, וכמ"ש בברכת כהנים יברכך ה' וישמרך כו', וגם כמ"ש הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל, דפי' בזח"ג נשא קכ"ט ב' ישראל דלעילא הוא ז"א, ושומר ישראל הוא ע"ק עינא פקחא דלא נאים. וכ"ה בפ' האויזנו דרפ"ט ע"א. וע' ברבות תצוה ס"פ ל"ו, בחקותי פל"ו דר"ז ע"ג, ובפ' בלק דרע"ט ב' גבי ה' אלקיו עמו כו', שומר ישראל, ובשה"ש רבה ר"פ דודי לי ואני לו די"ח ע"א. ועמ"ש בד"ה וכתבתם על מזוזות ביתך גבי לשמור מזוזת פתחי כו' שהם נו"ה שצריכים שימור מיניקת החיצוניים, וע' בהרמ"ז פ' ואתנן ובמא"א אות שי"ן סנ"ז.

ג' י"ז

ותזנח משלום. פ"ב דשבת כ"ה ב' פ"ו דנדרים ד"ג סע"ב נשינו טובה. ובפירש"י שם, רבות באיכה ע"ה ד' ע"ו ב', תד"א ח"ב ר"פ ט"ז ד"א בחסר כל כו' שנא' ותזנח משלום כו', מובן שזהו חוסר ההשפעות הבאים מצדיק יסוד עולם הנק' כל הפך ממ"ש וה' ברך את אברהם בכל ע"ש בהרמב"ן *.

ד' כ"ב

תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך. ברבות פ' שמיני פ"א כל מקום שנאמר והי' אין צרה, והי' שארית יעקב וגו' מתיבין לי' והא כתיב והי' כאשר נלכדה ירושלים בירמי' סי' ל"ח, אמר להם אף היא אינה צרה שבו ביום נטלו ישראל איפופסין על עוונותיהם כו' ביום שחרב ביהמ"ק, הה"ד תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך. וכ"ה ברבות פ' לך לך פמ"ב דא"ר שמואל בר נחמן (ולא כמו הגירסא בפ' שמיני ר' ישמעאל בר נחמן) אופכי גדולה נטלו ישראל על עוונותיהם ביום שחרב בהמ"ק, שנאמר תם

שהם התשכת : ראה באוה"ז שם.
ע"ש בהרמב"ן : להעיר מאור התורה ע"פ זה.

עונך בת ציון וגו'. ופי' אופכי כ' המ"כ שם בשם הערוך הנחה וקורת רוח. ויש להעיר ממ"ש כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת כו' שנאה כבושה היתה כו', ואעפ"כ הרי ירדה האש שלמעלה וגם שמחה גדולה למעלה כו', ונת' הענין בד"ה לרוקע * הארץ על המים שזהו ענין מעלת הכלים דתיקון שהם רחבים ויכול לסבול ב' הפכים כו', משא"כ בכלים קטנים כמשל התינוק אינו יכול לסבול נגד רצונו כו', וא"כ השנאה היתה בפנימיות ובחיצוניות הי' גילוי האהבה, וע"ד אור הגבורה בכלי החד, משא"כ בחורבן בהמ"ק עם שבחיצוניות הי' גילוי הגבורה והדין והרוגו מ"מ בפנימיות מחמת זה נתבטלה השנאה כבושה הנ"ל ונתעורר האהבה והרחמים. וא"כ הוא אור החד בכלי הגבורה, ולכן ט"ב חל ביום שחל בו יום ראשון דפסח, וכמ"ש במ"א ע"פ והפכתי אבלם לששון שלע"ל יצא גילוי האהבה שהי' בתוך הדין, וזהו והפכתי. ויש לפרש ע"פ מ"ש סד"ה את קרבני לחמי בלק"ת פ' פנחס שענין בהמ"ק הוא שיומשך הגילוי אלקות גם בחיצוניות בעש' הגשמיות, והיינו ענין הקרבנות, משא"כ ע"י שאר מצות ות"ת דקרבנות נמשך הגילוי רק בפנימיות כו'. וא"כ ענין חורבן בהמ"ק עם שזהו דבר מר וקשה מאד מאד עכ"ז אין הענין רק הסתלקות הגילוי בבחי' חיצוני', אבל בפנימיות נמשך הגילוי גם עתה ע"י תפלה שבמקום קרבנות תקנום, ולכן כתיב והי' אשר והי"ה היינו ו"ה קודם י"ה לרמוז שיש יחוד ו"ה בפנימיות כו'. כי הנה נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה שהוא יסוד י"ה עד שיכנס בירושלים של מטה שהוא יחוד ו"ה. וזהו ענין והי' המורה על שמחה, אשר ו"ה המורה על הכניסה בירושמ"ט קודם לבחי' י"ה. וזה הי' לע"ל, אך בפנימיות יש גם עכשיו יחוד זה וזהו ענין התפלה. ועיין עוד מענין והי' כו' נטלו איפופסין רבות פ' נשא פי"ב ע"פ ויהי ביום כלות משה דף רנ"ב ב', ושם מסיים שבו ביום נולד מנחם ובו ביום נטלו ישראל אפוכי על עוונותיהם כו' דאמר רשב"ן כו' עד תם עוונך כו'. ועי' עוד במדרש איכה בפסוק תם עוונך, ורבנן אמרי טובה היתה מגילות קינות על ישראל ממ"ם שנה שנתנבא עליהם ירמי' כו' ע"ש. ושם מבו' שעד"ז הוא ג"כ ענין היסורין למה נבראו היסורין להתלות בית הה"ד תם עוונך ב"צ פקד עוונך בת אדום כו'. ועי' מענין היסורין ששרשן נמשך מעלמא דאתכסייא היינו מבחי' י"ה, כמ"ש אשרי הגבר אשר תייסרנו י"ה בסש"ב ח"א פכ"ו ובאג"ה סי' י"א וסי' כ"ב בענין אם רחץ ה' צואת בנות ציון. ואפ"ל פי' תם עונך, שהעון נהפך לזכות ונק' תם לשון ויעקב איש תם וכמו שפי' בזהר שלח קס"ג ע"פ במדבר הזה יתמו שע"י העונש שקבלו במדבר נעשו בחי' יתמו ע"ד תמתי. ועמ"ש סד"ה והי' מספר בני' בענין והי' במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני א"ל חי, שהוא ג"כ ע"ד הנ"ל. ועי' עוד בהנ"ל ברבות באסתר ע"פ ויהי בימי אחשורוש ג"כ שבו ביום נולד מנחם כו'.

קיצור. שנטלו אפוכי חסד שבגבורה הפך מענין על אפי גבורה שבחסד והפכתי אבלם, בהמ"ק הגילוי גם בחיצוניות, וזהו החורבן אכן בפנימיות נמשך הגילוי ונתעורר הרחמים. וזהו תם עונך זדונות געשו כזכות, עדין יסורין ממתקין.

ב) זח"ג נשא קנ"ג א' ברע"מ ז"ל ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום תמו עוונותיו, הה"ד תם עונך בת ציון, בגין דתמרים ב' תם דרגא דיעקב דאתמר ב' ויעקב איש תם, חובין מרים וע"ד תמרים תמן תם, ותמן מר, הכא רמזו וימתקו המים, הה"ד ויורהו ה' עץ וימתקו המים, מהכא מאן דאשתדל באורייתא דאיהו עץ, חובין דילי' דאתמר בהון וימררו את חייהם בעבודה קשה קב"ה מחיל ויתחזרון מתיקין כו' עכ"ל. ועוד שם כמלח דממתקת ית בשרא אוף יסורין ממתקין עכ"ל. ועי' מזה בגמרא רפ"ק דברכות דף ה' נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין כו'. וענין מרה הוא ק"נ, ועי' עה"ח נמתקה ק"נ שתצא מחלאתך ותתהפך ממרירו למיקא, והיינו ע"ד הנ"ל סעיף א' בענין והפכתי אבלם לששון וזהו ג"כ ענין שהיסורין ממתקין, שע"י יסורין הגוף שבחיצוניות מתגלה תאהבה בפנימיות.

קיצור. תמרים. תם עונך. מרירו למיתקא ע"ד וימתקו המים דמרה, מלח ממתקת (עי' בד"ה ולא תשכית מלח) יסורין ממתקין.

ג) ת"ז סוף הקדמה ב' די"ג ע"ב פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי דהא תם עונך בת ציון, עכ"ל. וסוף תיקון כ"ט תא"ו בה תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך, עכ"ל. ועמ"ש מענין תא"ו בזח"ג נשא קכ"ח ב' ת' רשים רשימו לע"י, והאריז"ל פי' תא"ו מורה על בחי' מל' דאי"ס משם מתחיל שרש הנאצלים. ועמ"ש בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו.

קיצור. תם עונך תמתי ת' רשים רשימו לע"י.

של"ה רג"א רד"א רז"א רעד"א רצב"ב שמט"ב שסא"ב שסב"א שסז"א שפז"א.

ד) בשל"ה במסכת תענית ר"פ ת"א רג"א שמהגלות יומשך יתרון האור. וזהו תם עונך. ודף ר"ד סע"א והגליות הם הכור והמצרף ברבות לך פמ"ב ועוד כי הם מעוררים לתשובה. ודר"ו סע"א ומתחלה נקדים ענין הנפילה היא סיבת הקימה, תם עונך כו', מזמור לאסף באו גוים בנחלתך קינה מיבעי לי' אלא כי באמת הקינה גורמת המזמור. ובפ' לך בפרק ת"א סבות גלות ד' מלכיות שמוזה בא הזדככות כי יכלה הפשע ויקייים תם עונך בת ציון ואז יזדכך העולם להיותו בכונת הבריאה. בפ' ויצא רצב"ב כי ענין ויצא יעקב רמו לגלות כו' ויצא מן בת ציון כל הדרה כו', והחורבן הוא לטובה תם עונך, ע"כ יעקב אבינו לאחר שראה מראה הסולם והבין בו כמה דברים וד' מלכיות כמ"ש ברבות אמור פכ"ט, ראה בנבואה והתבונן

הוא ק"נ : ראה ד"ה ויחל משה להציץ (נפס בס' דרך מצותיך ח"ב). קונטרס עץ החיים פ"ג.

על גאולה העתידה ואמר אכן יש ה' במקום הזה כו' שהוא ענין והתהלכתי בתוכם כו'.

בס"ד, פ' דברים, עט"ב הרי"ז.

רס"י ה'

זכור הוי'. זח"ג ר"פ בחוקותי דקי"ב סע"א. של"ה קסו. ב. קעז. א. רה. א. ווי עמודים לח. ד. לט. א.

(א) זח"ג ר"פ בחוקותי ר"ח פתח עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו' במיכה ס"ו. ה. ה עמי זכר זכאה חולקא דעמא דא דמאריהון אוכה לון הכי עמי זכר נא אע"ג דאתון סטאן מאורחי עמי אתון דלא בעינא למיעבד לכו כעובדיכו יעו"ש בפי' עמי ולאמר לציון עמי אתה ובד"ה הבאים * ישרש יעקב ובביאור ע"פ והי' * מספר בני' ספ"ג. א"ר יוסי אמר לון קוב"ה לישראל זכור נא ווי דאנן צווחין בכל יומא וגעינן ובכינן זכור הוי' מה הי' לנו כו' זכור עדתך קנית קדם זכרני הוי' ברצון עמך ולא בעי לאשגחא עלן וכ' הרמ"ז וז"ל והענין יובן בהקדים מ"ש הרב ז"ל שכל השכחה באה מבחי' אחוריים הזכירה משל אור הפנים (ע' במא"א אות ז סי"ב זכור גימט' ע"ב קס"א פנים דאו"א ומשם באה הזכירה וכל זכירה בעלמא דזכורא ושכחה בנוק' עכ"ל ובמ"א נת' * בענין הלוש שני לבושים כא' קשה לשכחה לפי שמסתלק המקיף כו' כי השכחה גבול והזכירה כעין בחי' נצח ע"כ נמשך מצד המקיף שאינו מוגבל כו' והגבול נמשך מבחי' נוקבא ועיין בלקו"ת פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות פ"ד גבי ענין אשר לא יכזבו מימיו כו' שאין שום הפסק כו' לאפוקי נהרות המכזבים כו' ע"ש דצ"ג סע"ב וע"ג ועד"ו י"ל ענין זכרון שאין שום הפסק כו' משא"כ שכחה דוגמא נהרות המכזבים ומזה יובן ג"כ ענין יום הזכרון לפי שבאחד לחודש השביעי מאיר תיקון השביעי מ"ג ת"ד שהוא ואמת ועי' בזהר פ' יתרו דפ"ג סע"א ומ"ש לא ימיש משום דעל יובל כו' וע' בתו"א פ' תצוה סד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בענין לא תשכח ובלקו"ת סד"ה ואהי' אצלו אמון פ"ג) ועוד נקדים מה שידוע שמה שאנו זוכרים חסדי הוי' ופלאיו אשר פעל בימי קדם אנו חוזרים ומעוררים אותו הכח העליון אשר עשה אותם הניסים (ע' בסידור ע"פ הללויה הללי נפשי וז"ל כי הנה עד"מ כשמזכירין לאדם (שבחיו איך שהוא חכם או חסדן גדול כו' הנה הוא מתפעל מאד כו' והיינו שמתעורר בו אותה המדה שמשבחין

ובד"ה הבאים : אולי הכונה לד"ה זה הנדפס באור התורה שמות עיי"ש ע' צ.
ובביאור ע"פ והי' : ראה לקו"ת פ' במדבר ה. ב.
ובמ"א נת' : ראה פע"ח ש"א פ"ב. ס"י האריו"ל בתחלתו בכונת הלבשה, ובכ"מ.

אותו בה כו' ונמצא מוכן שע"י אותן השבחי' יצאו המדות שכלבו מן ההעלם אל הגילוי כו' ובמ"א נת' * שכמ"כ למעלה ממשיכים עי"ז מבחי' ע"ס הגנוזות במאצילן מן ההעלם אל הגילוי ופי' וענין ע"ס הגנוזות נת' בביאור ע"פ ואני * נתתי לך שכס א' וז"ש הרמ"ז שמה שאנו זוכרים כו' אשר פעל בימי קדם כו' כי ימי קדם הם יג"מ דא"א כמ"ש בוח"ג נשא קליד ב' וכמ"ש בלקו"ת בפי' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם בדר"ה ביום השמעי"צ שמאלו תחת לראשי ספ"ב ובקיצור שם סק"ב וא"כ המכוון שעיי"ז ממשיכים מימי קדם בימי עולם) ובוזה ייטב לנו מאד בכל זמן חמן ד"מ במצות זכירת יציי"מ אנו מכניעים שרש קליפת פרעה (עמ"ש בסידור בדר"ה עבדים היינו לפרעה) ונוסף כח בחסדים להתגלות ולצאת מן הדעת כו' (וז"ש למען תזכור את יום צאתך מאמ"צ כל ימי חיך) ויתר על כן נציע שישראל בעוונם מונעים אור הפנים מהתגלות ונאחזים באחוריים כו' נזורו אחור (וזהו"ע פרעה אותיות העורף עמ"ש בסידור שמוה הי' נמשך שעבוד מצרים) ואולם בעבור זאת אמר ה' לישראל זכור גא כלומר התעורר בתשובה (ור"ל כי התשובה היא החזרת פכ"פ וההיפוך מבחי' פנו אלי עורף ולא פנים וכמ"ש בלקו"ת פ' אחרי בדר"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"א ובר"ה שובה ישראל דרוש השני פ"א ופ"ג בפי' לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש נמצא ענין זכור נא שהזכירה הוא מבחי' אור הפנים והו"ע תשובה, ועמ"ש בלקו"ת בשה"ש ד"ה הסיבי עיניך מנגדי בענין הפנים ועמ"ש בתרי"א בדר"ה זכור את יום השבת לקדשו דרוש הראשון שממשיכים בחי' זכור יום השבת דהיינו מכתר בחכ' והיינו כי חכ' נק' עדין אחור לגבי הכתר כמ"ש וחכם באחור ישכחנה כו' בדר"ה שובה ישראל הג"ל פ"ג ועד"ז פי' עמי זכור נא לעורר בחי' הפנימי' שבך ובפ' קדש שהוא חכ' נא' ולזכרון בין עיניך כו'). להעיר הכח העליון שעורך בימי בלק ובלעם שהיו רוצים להמשיך כח האחוריים באופן שאף שהיו אז נזורים לאחור מ"מ הוי' העירם שישובו להאיר אור הפנים.

ב) אכל עכשיו ווי דאנן צווחין וכו' (ע' וחי"ג ע"ד ב') פי' שאנו מעוררי' כח הזכירה בכל כוחינו כו' באומרנו זכור הוי' מה הי' לנו ר"ל מ"ה הי' אלקים כמנין לנו (וא"כ המכוון שגם בחי' מ"ה שהוא ש' הוי' במילוי אלפין נעשה בבחי' אלקים, ור"ל ע"ד רשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד ח"ו, כמ"ש במד"ר*) מ"ם היא וגם זכור לבני אדום שהתחוקה הקליפה מכח האחוריים (והכוונה זכור הוי' להמשיך אור הפנים שמשם בא הזכירה כנ"ל והוה את פניך הוי' אבקש והוה ג"כ ענין זכור עדתך קנית קדם להמשיך מבחי' ימי קדם, כמ"ש וערבה לה' כו' וכשנים קדמוניות. עוד כ' במארי"א ז' י"ב שם זכירות מצד החסדי' ולכן הם בולטים צדקתך כהררי א"ל ונקבות

ובמ"א נת' : ראה שערי אורה ד"ה בכ"ה כסלו פמ"ג ד"ה להבין ענין הלל (בסהמ"צ להצ"צ ע' קמח ואילך).

בביאור ע"פ ואני : ראה הוספות לתורה אור.

כמ"ש במד"ר : בראשית פלי"ג ג.

מצד הגבורות שוקעים משפטיך תהום רבה עכ"ל ומבואר בד"ה שימני * כחותם בענין המשכות חותם בולט שהוא ע"ד ולא יכנף עוד מוריד כו' עין בעין יראו כו' כי חשף הוי' את זרוע קדשו כו') ולא בעי לאשגחא עלנא הוא אמר לן בבועו זכור נא אין נא אלא בעותא אנן לא אשגחא ב'י פי' הרמ"ז כיון שהוי' ביקש ממנו דרך בקשה שנמשך כח הזכירה ולא שמענו הלא בעבור זה ירדנו כל כך עד שגם בהעירנו כח עליון שאפילו כח המופלא של הרצון הנעלם לא חפץ להשגיח כי בעוונותינו השליכנו אל האחוריים שמשם סוד השכחה עכ"ל. וזהו ע"ד מ"ש בקהלת ס"ב וזכור את בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ. עד אשר לא תחשך השמש וגו'. וע"ש בפירש"י ב' פי' הא' כפשוטו עד אשר לא יבואו ימי הרעה ימי הזקנה כו'. הב' ע"פ המד"ר שקאי בימי בחורותיך בעוד שבהמ"ק הי' קיים כו' עד אשר לא יבואו ימי הרעה ימים שנחרב בהן בהמ"ק כו' ע"ש וע' מזה בפתיחתא * דאיכה דנ"ג ע"ד באריכות וזה מוכן עפ"י ד' הרמ"ז כי בעוד שבהמ"ק הי' בימי בחורותיך שהוא אור הפנים יאר ה' פניו אליך ע"כ בקל הי' מועיל ע"י התעוררות הזכירה מלמטה וזכור את בוראיך להוסיף אור הפנים מלמעלה שיהי' יאר ה' פניו אליך ישא ה' פניו אליך משא"כ עד אשר לא יבואו כו' שכבר בעוונותינו השליכנו אל האחוריים ע"כ קשה לחזור ולעורר אור הפנים שזהו ענין הבקשה זכור הוי'. וע' כיוצא בזה במדרש תלים ע"פ למה ה' תעמוד ברחוק א"ר חנינא משל לשיירא כו' אין דרכו של בורגנין להפתח בלילה כך אמר הקב"ה דרשו הוי' כו' קראוהו בהיותו קרוב כו' ע"ש והובא בילקוט בישע"י סוף רמז שס"ח ע"פ נדרשתי ללא שאלו ישע"י סי' ס"ה.

ג) ר' יהודה אומר ודאי קוב"ה אשגח עלן תדיר ודכיר לן כו'. ופי' הרמ"ז לפי שר"י מדתו בחסד כנו' בזח"ג נשא דקכ"ז סע"ב וז"ל הרמ"ז לפרש דברי ר"י דע שבכ"י ויום יש כעין ניצוצי גאולה ולכן בקודם העמידה נאמר גואלינו ונסיים גאל ישראל וזה בבירורי' הנעשים בכל יום ויום שהם הם שרשי הגאולה ובסוד חדשים לבקרים (ע' באגה"ק סי' ד' בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה וז"ל וכן כל ניצוץ פרטי מהשכינה שבנפש כל א' מישראל יוצאת מהגלות והשבי' לפי שעה בחיי שעה זו תפלה ועבודה שבלב מעומקא דליבא כו') אלא שלמיעוט הזכיות הענין מתנהל לאט לאט כו' אבל אין ספק שהקב"ה משגיח עלינו תמיד כו' (והוא מבואר בגמ' ביומא פ' בא לו דס"ט ע"ב ואלו הן גוראותיו שאלמלא מוראו כו' וכ"כ בשער הבחי' פ"ה בד"ה והגדולה שבטובות ואם יבקש אדם בזמן הזה לראות מה שהוא דומה לענינים ההם יביט בעין האמת עמדתו בין האומות ע"כ מעת

בד"ה שימני : לקו"ת שה"ש מה' א ואל"ך. ועי"כ בדרושי תפלין אשר באמרי בינה, בסידור, בטהמ"צ להצ"צ. ועוד.

בפתיחתא דאיכה : להעיר מזהר חדש איכה.

חורבן בהמ"ק * כו' כמו שהבטיחנו יוצרינו ית' ואף גם זאת בהיותם בארץ כו' ואמר עזרא סי' ט' כי עבדים אנחנו ובעבודתנו לא עזבנו אלקינו כו' ונאמר לולי ה' שהי' לנו יאמר נא כו' ובסוף שה"ש רבה בפסוק ברח דודי ודומה לך לצבי מה צבי זה בשעה שהוא ישן עינו א' פתוחה ועינו א' קמוצה (וענין שינה י"ל הוא בזמן שאין בהמ"ק קיים כמ"ש ע"פ אני * ישינה ולבי ער) כך בשעה שישראל עושין רצונו של הקב"ה הוא מביט עליהם בשתי עיניו הה"ד עיני ה' אל צדיקים ובשעה שאין עושים רצונו הקב"ה מביט להם בעינו אחת שנאמר הנה עין ה' אל יראוי כו', ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול פ"ד ובהקיצור של אות ה') וידוע שב' מיני שפע הם הא' מה שצריך לקיום העולמות שזה אינו חסר אפילו רגע ועליו אמר אשגח עלן תדיר וכו' (ור"ל שאפילו בשפע החיצוני' הוא לנו מאתו ית' ע' בלק"ת פ' פנחס בד"ה קדש ישראל ע' בהרמ"ז ר"פ עקב ובפ' תרומה שלחה"פ שבמקדש ה' ע' זיווג תדירי הנ"ל וה"ס שארה המבואר בסבא דמשפטים דצ"ז ע"ב שאפ"ל שכמ"כ ברהמ"ז וברכת הנהנין באו על המשכה זו דלהחיות העולמות שתהי' בידו המלאה והרחבה כו' ועל שפע הפנימי' הוא ק"ש ותפלה כו' וע' בסידור שער בהמ"ז בבי' מאמר הזהר תרומה דקניג ע"ב פתח ר' חזקי' מה שהשכור יכול לברך בהמ"ז משא"כ בחפלה כו' מובן ג"כ כנ"ל) והשפע השני הוא המתחדש מסוד הפנימי' בכח התפלות והמצות ולעומתו אמר ודכיר לון זה במה שמתעלות גשמותינו למעלה ונעשה יחודים וחיוגים שהם סוד הזכירה כנודע אצילנו וכו' (ע' זח"ב פ' בשלח דני"ה סע"ב בפ"י בשוב ה' ציון ובפ' שמות דכ"ו וכל מאן דנטר לי' להאי ברית איהו גרים לאתערא להאי ברית לאתרי' כו' ואזכור את בריתי לאודווגא לי' באתרי' וע' שם ברהמ"ז הרי שהזיווג זהו"ע ואזכור וע' בלק"ת בד"ה ביום ההוא יתקע ושם ספ"ב בענין זכרונות אזכיר את שמי ובד"ה אתם נצבים ספ"ג גבי זהו"ע זכרונות וע' בסידור שער ר"ה ד"ה אד' שפתי תפתח פי' זכרונות העלי' מלמטה למעלה אי"כ ה"ע היסוד ע"ד שילוב אד' בהוי' וכמ"ש באגה"ק בסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח וז"ל ואף גם זאת דוקא עליות הכלים לאורות עליונים הוא מעלת השבת ויוהכ"פ כו' עכ"ל) הה"ד ואף גם זאת וכו' הכוונה להבטיח את עמו אפילו שירדו לדיוטא התחתונה כו' כי לא מאסתים מלהשגיח עליהם שפע הקיום בתוס' טובה משל העריכ (ור"ל שגם בשפע הקיום שהוא מיחוד חיצוני' דאו"א יהי' להם יתרון שהרי הוא נמשך לנו מאתו ית' שלא ע"י ריבוי ממוצעים כ"כ ומ"ש כי פרעה אותיות העורף זהו כשלא נמשך ע"י חריב משא"כ כשנמשך ע"י חריב אף מזיווג התדירי כו' וכמ"ש במדרש תלים סי' פ' ע"פ רועה ישראל האזינה וז"ל ומה הפרנסה בכ"י אף הגאולה בכ"י וזה ראי' לדברי הרמ"ז דלעיל כמ"ש דע שבכל יום

האומות ע"כ מעת חורבן ביהמ"ק : בדפוסיס שלפננו : האומות מעת הגלות. —
 וכנראה ששנו בכתבי דא"ח ושו"ת מפני יראת המלכות או ברוסיא. וראה עדין באוה"ת
 שמות ע' יא, עט, פו. צמח צדק שער המילואים ח"ג ד' כה ע"ג שנדפסו מכת"י.
 ע"פ אני : לק"ת שה"ש לג ג ואילך.

ויום כו', ומה הגאולה פלאים אף הפרנסה פלאי' א"ר שמואל בר נחמני ואף הפרנסה גדולה מן הגאולה כו' וע"ש רס"י ק"ו א"ר אליעזר ב"פ ראה מה כתיב לעושה נפלאות גדולות לבדו מה כתיב לגזור י"ס לגורי' נותן לחם לכל בשר הפרנסה הזו שקולה כנגד הים שנקרע ללמדך מה הפרנסה הזו א"א לעולם בלא היא כך א"א לעולם בלא נסין ובלא פלאין, עכ"ל. והנסיין והפלאין י"ל כאן מזיווג הפנימי ואעפ"כ הפרנסה שקולה כנגדו כו') ולא געלתי' דהיינו להפליטם ח"ו משרשם הפנימי' שהוא בתוך הספי' כו' להפר בריתי אתם הוא מניעת הזיווג העליון חלילה (ור"ל זהו הבטחה על שפע הפנימי' הנק' בריתי אתם הנק' זכירה כנ"ל וע' מזה בוהר ס"פ בחוקותי דקט"ו ע"ב הה"ד לכלותם לכלתם כתי' חסר ו' בגינה לא מאסתים ולא געלתים בגין דאיהי רחמיתא דנפשאי כו').

ד) ולפ"י? מאחר שלדברי ר"י אשגח עלן תדיר ודכיר לן א"כ מהו הבקשה זכור הוי' מה הי' לנו. וי"ל כמו שדקדק הרמ"ז מאמרו תמיד קודם ודכיר לון אלא משום כי השפע הפנימית אינו תדיר שבשעת ק"ש ותפלה נמשכים המוחין שהם ג"ר בוז"א ומזה נמשך שפע הפנימי' ואח"כ חוזרים ומסתלקים, ובקשתינו שיהיו קבועים הג"ר בוז"א וכן במל' יהיו ה' ספירות קבועים בה ע"ד תרין רעין. ועז"נ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד, כמ"ש במ"א*. ועמ"ש ע"פ ותאמר ציון עזובני הוי' ואד' שכחני. א"נ המבוקש שעכשיו כל המשכות אלו הן רק להוסיף אורות באצ"י כמ"ש ע"פ הבאים * ישרש בענין תנובה תנו בה. ע"ד מתן בסתר. והמבוקש שיהי' בחי' לידה כו' וגילוי למטה, אבל ההמשכה עכשיו רק בחי' הריון כו'.

הביטה וראה את חרפתינו, יש להעיר ממ"ש ויזכור אלקים את רחל כו' ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלקים את חרפתי ותקרא את שמו יוסף כו', הרי ע"י הזכירה נמשך שלא להיות עוד חרפה וכמ"ש ולא יבשו עמי לעולם, ועי' בתענית רפ"ק ד"ב סע"א ג' מפתחות בידו של הקב"ה כו', מפתח של חי' מנין דכתיב ויזכור אלקים את רחל כו'. ובפ"ק דר"ה די"א ע"א בר"ה נפקדה שרה וחנוה דכתיב ויזכור אלקים את רחל ואתיא זכירה זכירה מראש השנה, דכתיב שבתון זכרון תרועה כו'. והענין י"ל כמ"ש בלקו"ת פ' פנחס בד"ה צו את בניי את קרבני דרוש השני פ"ח דע"ח ע"ב בענין קרבן התמיד שבא מן הכבשים כו', הכבשים יש בהן בחי' רחמנות וקולן של רחמים, והרחמנות הוא כמ"ש כרחל * לפני גוזזי' נאלמה, וענין גוזזי' הוא כו' ללכת אחר חיות הגוף ונה"ב כו' וע"כ נא' ורחל עקרה שאינה מולדת בחי' אהוי"ר שהן בחי' הבנים לפי שרחל לפני גוזזי' נאלמה. ולזה תיקנו בתיקון חצות תיקון רחל לעורר בבכ"י ורחמנות כו'. וזהו"ע החרפה מה שהיא נאלמה. ועי' בוהר ר"פ תרומה דקכ"ו ע"ב ע"פ ותקנא רחל באחותיה דהא עלמא תתאה כל תיאבותה לאו איהו אלא בגין למהוי כגוונא

כמ"ש במ"א : ראה לקו"ת במדבר ז, ד. שם ט, ד. דברים כו, ב. שם מג, ג.
ע"פ הבאים: ראה אור התורה שם ע' צח.
כמ"ש כרחל: ראה ג"כ לעיל בפ"י כאלמנה.

דעלמא עילאה ולמירת דוכתאה כו', כי עלמא עילאה ה' גדולה לאה ששם התגלות ע"י ונק' תרין ריעין כו' והולידה ששה בנים לך הוי' הגדולה והגבורה כו' משא"כ רחל עלמא תתאה עקרה וזהו החרפה, ועי' מזה בד"ה אלה מסעי * דרוש השני בפ"א, ובפ' צו בד"ה והי' אור הלבנה פ"א ד"י ע"ב. והנה וזהו גאלמתי דומי' החשיתי מטוב ר"ת גדה כמ"ש באיכה א' ח' הטא חטאה ירושלים ע"כ לגדה היתה, וזהו החשיתי מטוב ע"ד ותזנח משלום נפשי, בחי' שלום המחבר ומיוחד סוכ"ע בממכ"ע כו', אך ע"י הזכירה שהוא ענין התחברות ויחוד הנ"ל והוא ברי"ה שנק' יום הזכרון שבו בנין עולם הדיבור שהוא רחל עדאת"ג והיינו שלא להיותב חי' גאלמה אלא ע"ד כי פי' ה' דיבר והיינו ע"י שופר של איל דוכרא הוא לזכור את רחל כו' יחוד קול ודיבור וכמ"ש בד"ה אד' * שפתי תפתח ע"יז אסף ה' את חרפתינו ותקרא את שמו יוסף שהר"ע תוס' וריבוי האור וארז"ל במד"ר ר"פ שמות יוסף ע"ש יוסף ה' שנית ידו וזהר"ע זכור הוי' כו', שהוא בחי' יוסף ה' כו'.

קיצור. ענין זכור הוי' היינו המשכת אור הפנים וגם בחי' מוצא מים אשר לא יזכו מימיו ואמת ע"י זכרון חסד הוי' מעוררים המשכת ימי קדם וזהו עמי זכר גא תשובה שהוא החזרת פב"פ.

(ב) וכמ"כ זכור הוי' היינו המשכת אור הפנים חותם בולט ולא יכנף עוד מוריך אך לא פעלנו זה מחמת שלא קיימנו זכור את בוראיך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו כו' שזוורו אחר.

(ג) ור' יהודה ס"ל דדכיר לן וכמ"ש ואף גם זאת כו' בין בשפע דקיום העולמות הן הן נוראותיו לולי הוי' מה צבי בשעה שישן עינו אחת פתחה אני ישינה ולבי ער בין בשפע הפנימי' הנק' זכרון ואזכור את בריתי ויכתב בספר זכרון לפניו. פי' לא מאסתים ולא געלתים והבקשה זכור גא שיהי' גילוי זה למטה ע"ד ולא יכנף.

(ד) ה^ביטה חרפתינו אסף את חרפתי בחי' כרחל לפני גזויה גאלמה, והיינו ברי"ה ויזכור אלקים את רחל בנין עולם הדיבור ואזי יצא יוסף מבית האסורים ר"ל המשכת תוס' האור ומזה נמשך בשמע"צ ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, ע' זהר ויגש דר"ח ע"ב וזהו פר אחד איל אחד, ובוה יש לפרש מה שרי"ה הוא יום הזכרון כי הרי יש ב' בחי' זכור הא' מ"ש זכור הוי' זכור עדתך קנית קדם דהמכות המשכת אור פני הוי' מלמעלמ"ט, והי"ס הזיווג והמשכת היסוד הנק' זכרון במל' ומקור ההמשכה מלמעלה למטה, הב' מלמטה למעלה, היינו על דרך בקשת הוי' עמי זכור גא חזרתם את כל מצות ה' דהיינו ענין תשובה שהוא החזרת הפנים של הגשמות אליו ית' וזהר"ע יעלה ויבא כו' ועי"ז נמשך שפע הזכירה מלמעלה למטה זכרינו בזכרון טוב לפניך, וזה"ע יום

בדיה אלה מסעי . . . בדיה והי' : בלק"ת במדבר פת, ג שם ויקרא ט, ב.
בדיה אד' : בסידור שער ר"ה.

הזכרון אמרו לפני זכרונות שאנו זוכרים חסדי הוי' וכמו"כ נמשך מלמעלה למטה כו'.

קיצור. עמי זכור נא זכור הוי' החזרת פב"פ גם ע"ד אשר לא יזבו מימיו ולא יכנף אך נאמר וזכור את בוראיך בימי בחורותיך, ומ"מ נאמר ואף גם זאת לא מאסתים ולא געלתים רק שהוא למעלה באצ"י אסף את חרפתינו בנין עולם הדיבור ובחי' יוסף הוי' ובר"ה יום הזכרון בחי' עמי זכור נא ובחי' זכור עדתך חרפה נק' וחרפת אלמנותיך ע' בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד ולכן צ"ל הביטה וראה שיומשך כי הנני בא ושכנתי בתוכך.

ובישע"י סי' נ"ד ד', וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד ועמ"ש בפ"י היתה * כאלמנה דהפרדס פ"י אלמנה שכיון שהת"ת נסתלק ממנה אין מאיר בה בחי' מאה שערים, ע"ד לך הוי' הגדולה כו' כי כל כו' לך חמשים כל חמישים הם מאה שערים נודע בשערים בעלה כו' וגם אלמנה ל' אלם כרחל לפני גוזזי' נאלמה ועז"נ לע"ל וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד ע"ד כי הנני בא ושכנתי בתוכך וע"ד מ"ש במד"ר שה"ש ע"פ נגילה ונשמחה בך וגילי מאד בת ציון כי הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע ע"ע משל * למטרוניתא כו', והנה בגלות ג"כ כתיב יתום ואלמנה יעודד כמ"ש בסידור ע"פ זה עיי"ש וי"ל שזהו ע"י מאה ברכות שזהו תיקון גדול לבחי' אלמנה כי עיי"ז יעודד יתום ואלמנה כו' וזהו ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך פ"י מה היינו שתהי' בבחי' ומה שם בנו * והיינו ע"י מאה ברכות עיי"ז תתקן בחי' מה הי' לנו, דהיינו שעיי"ז יומשך בחי' זכור הוי' מה הי' לנו כו' להיות וחרפת אלמנותיך לא תזכרי כו'.

ע' מד"ר באיכה ע"פ מה הי' לנו שני זורין ע"ש במ"כ וקובלים על בחי' עת אשר שלט האדם באדם דהיינו אדם בליעל שנק' ג"כ אדם ואדם גימט' מה. וזהו מה הי' לנו ושרשו מבחי' ופלגשו ושמה ראומה * ראו מה הרגשת עצמו ומה נשתלשל עמלק כו'. וזהו לולי ה' שהי' לנו בקום עלינו אדם. וזהו קצת תירוץ על שאלת מה הי' אלקיך שואל מעמך כו' כיון מה הי' לנו כו', והיינו שיהי' זכור הוי' מה הי' לנו כו'. ועז"נ הוי' לי ולא אירא מה יעשה לי אדם כו', בשם הוי' כי אמילם רק ליראה את השם וכיצד יבא האדם לבחי' תשובה זהו א"ת מ"ה אלא מאה ברכות כו'. והנה לפי' המאו"א אות א' ספ"ה אלמנה נק' המל' בהיותה נקודה קטנה והיינו ע"ד שחורה אני ונאווה זח"ג בלק קצ"א א'. והענין שיש נקודה ספ"י פרצוף *, נקודה זהו כשאין כלולה מי"ד, ספירה נק' כשכלולה מי"ד

בפי' היתה : ראה לעיל ע' 5, 17 ואילך. [לעיל אלה. אימט].
ע"ש משל : ראה לקו"ת ראה לא, ג.

ומה שם בנו : ראה תו"א יתרו עג, א. לקו"ת אמור לה, ב.
ושמה ראומה : ראה לקו"ת ויקרא כג, ד. מג, א.

נקודה ספירה פרצוף : ראה לקו"ת ויקרא לו, ד. במדבר עה, ב. שה"ש יט, ד. שרש מצות התפלה פמ"ו. ובכ"מ.

ומרצוף כשכלול ירד מירד, ואיכ עיי מאה ברכות עושים אותה בבחי' פרוצוף ואז ראויים לקבל השפע מלמעלה וזהו העוץ ואלמנה יעודד.

הביטה מרחוק. ע' מדיר שם י"ל אעפ"י שהלך למדה"י ונעשה לילה ואין דרך הבורגנין לפתוח בלילה עכ"פ הביטה מרחוק ע"ד מרחוק הוי' נראה לי שיאיר בבחי' מקיף עכ"פ להגן ולהציל ע"ד להצילך להיות צל כו', והיינו מעינא פקחא ומ"ד הביטה מקרוב הבקשה כי עיי תשובה לרחוק שנעשה קרוב יומשך ג"כ מלמעלה אל תרחק כ"א להיות קרוב ממש. ושוב ראיתי דהא כאן כתיב הביטה וראה אם כן מבקשים ב' בחי' ההשגחות מרחוק ומקרוב.

(א) וע"ד הצעת הדרוש ע"פ זכור הוי' מה הי' לנו הביטה וראה הבטה מרחוק ראוי מקרוב, ובמדיר זכור הוי' לבני אדום כו', ובהר"פ בחוקותי הוא אמר לנא עמי זכור נא מה יעץ בלק כו' ע"ד מה הוי' דורש ממך כ"א עשות משפט ואנו לא אשכחנא בי' כגון דא אנן צוחינן זכור הוי' מה הי' לנו כו', וע"ד שאמרו במדיר ע"פ זכור את בוראיך בימי בחורותיך כנ"ל ס"ב וכיוצא בזה במדרש תלים סי' י"ד ע"פ למה הי' תעמוד ברחוק וכמש"ל סעי' הג"ל.

(ב) ויש להקדים הפסוק ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' ונת' מזה בהביאור ע"פ בן • פורת יוסף פ"ג יראה לגבי משה ונחנו מה ביטול מילתא זוטרתיה היא, וכמ"ש מה שמו הוי' צבאות שמו ומה שם בנו בני בכורי ישראל שיש בכ"א שם מ"ה עיי נעשה אדם בצלמינו כו' לכן עיי ש' מה שואל מעמך היראה שהוא מילתא זוטרתיה היא לגבי ש' מ"ה. ועמ"ש בד"ה ע"כ • קראו לימים האלה פורים בפ"י מח' של ישראל קדמה לכל דבר וזהו בצלמנו כו' אך לבא לזה זהו עיי מאה ברכות כו' ע"ש וע' מזה בלקרי' בד"ה אלה מסעי דרוש הב' בענין שתכלית העבודה שיהי' ביטול היש לאין כי צחוק עשה לי אלקים וזה"ע מ"ה הוי' אלקיך שואל מעמך.

(ג) אך כמ"כ משיבים ישראל זכור הוי' מה הי' לנו כו', היינו עת אשר שלט האדם ששרשו מבחי' ראו מ"ה באדם דקדושה ומחמת שעבוד הפרנסה א"א לבוא לבחי' מ"ה דקדושה ביטול ומבקשים זכור הוי'. ולכאורה איך שייך שחכה. אמנם י"ל עפ"מ"ש במדיר ס"פ ואתחנן ע"פ שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, כל מה שבראתי בראתי וזוגות. העה"ז והעוה"ב כו' חוץ מכבודי שהוא אחד ומיוחד ואיכ העה"ז והעוה"ב שהם זוגות זהו כענין זו"ן כי ביו"ד נברא העוה"ב זהו עלמא דדכורא ובה' נברא העה"ז היינו ה"א תתאה עלמא דנוקבא. והנה ארז"ל בגלותא • סליק קוב"ה לעילא לעילא, דהיינו לבחי' עוה"ב עלמא דדכורא ולמטה אין מאיר רק הארה ושם בחי'

ע"פ בן : נדסס באור התורה בראשית ע' שז.

בד"ה ע"כ : הוספות לתו"א כב, א.

ארז"ל בגלותא : ראה וחי'א ר"י, א. זח"ג כ, ב.

עלמא דנוק'. וזהו הבקשה זכור שיאיר מבחי' עלמא דזכורא. עמש"ל בד"ה זכור הוי' מה הי' לנו סעי' א' ב' בענין פי' עלמא דזכורא ששם הזכרון, ואיך ע"י זכרון חסדיו של הקב"ה מאיר בחי' זו.

ד) אך ע"ז הטענה שכבר הודיע וזכור את בוראיך בימי בחורותיך ע"ש ססע"י ב' וע"ז אנו מבקשים הביטה וראה את חרפתינו, ופי' חרפתינו ע"ד וחרפת אלמנותיך. ולהבין ענין היתה כאלמנה, אל מנה, או לפני גוזזי' גאלמה, וענין אלמנה ע"ד לך הוי' הגדולה כו' כי כל כו', ובגלות אל מנה שאין מאיר בחי' לך ובחי' כי כל השיב אחור ימינו, וענין הבטה מרחוק כי אעפ"י שבלילה אין דרך הבורגנין להפתח מ"מ מאיר ע"ד מקיף ע"ד להצילך להיות צל על ראשך כו' וראה מקרוב והיינו ע"י התשובה לרחוק שנעשה קרוב, והיינו ע"י מ"ה הוי' אלקיך שואל מעמך אלו מאה ברכות שע"ז נמשך יתום ואלמנה יעודד פי' אלמנה שאינה מקבלת בחי' מאה שערים הנ"ל וע"י מאה ברכות יעודד האלמנה. וכן בחי' יתום שהוא צדיק * יסוד עולם בחי' יוסף הצדיק אבד וע"י מאה ברכות ממשיכים בו ברכה כו', משה מה ביטול האמיתי איך קמ"י כל"ח ממש, כנודע מענין כי א"ל דעות, והיראה ביטול היש. לכן מילתא זוטרתה היא לגבי משה, עת אשר שלט האדם באדם נמשך מבחינת שופך דם האדם באדם כמ"ש בביאור ושגנתם בענין טיטוס * שגדר את הפרוכת ויצא ממנו דם קסבר שהרג א"ע כו' דהיינו ע"י הפגם ברמ"ח מ"ע וכ"ש בשס"ה ל"ת שהם כנגד שס"ה גידים גורמים יציאת האור מבחינת אדם דקדושה שיקבל מזה אדם ז"א דקליפה ומזה נמשך בחי' ע"ת כו' *. וזהו מה הי' לנו כנ"ל, אך ע"י ועתה ישראל אין ועתה * אלא תשובה נמשך הוי' לי כו'. וענין מאה שערים לך כי כל זהו כנ"ל שעל ידי השבחים מעוררים גילוי המדות. וזהו ענין לך הוי' הגדולה והגבורה שמשבחים לפני המדות * או נמשך מבחי' דלאו מכל אליו מדות כלל להאיר מדות אלו, וזהו לך ג' שערי בינה שהן מקורי המדות. וזהו נודע בשערים בעלה ולא כמו שהלך בעלה למדינת הים ואח"כ כי כל היינו גילוי נש"ב למטה בשמים ובארץ כו', ובגלות אלמנה לכן ע"י מאה ברכות מתקנין זה שיהי' יתום ואלמנה יעודד כו'.

ש הוא צדיק : ראה מצות מחצית השקל — בסהמ"צ להצ"צ.
 בענין טיטוס : ראה לקמן [ברשימות ע' 48. נדפס גם בתורת שמואל — חרכט בד"ה בכה תבכה — המו"ל].
 ע"ת כו' : כנראה צ"ל עת כו' — והכונה על הנ"ל עת אשר שלט כו'.
 אין ועתה : בראשית רבה פכ"א, וא"ו.
 לפני המדות : כנראה צ"ל : לפניו המדות.

באיכה סי' ה' י"ט * אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור. וארדיל ברכות סוף איכה שם דפ"א ד', וכי יש ישיבה בלא כסא. ויש מלך בלא מטרונה. מזה נראה כמ"ש העה"ק * ח"ג פמ"ב וז"ס אלקים ישב על כסא קדשו שהוא היחוד. וכבר נתבאר שאין היושב נפרד גבול מן הכסא אבל יושב ומתייחד בו, כי הישיבה בו הוא היחוד בשמו. וזהו ענין כי בחר ה' בציון אוה למושב לו, ואותיות אוה מורות לנו סוד היחוד השלם בהתנוצצות האור והאצילות דרך ישרה מראש הלבן שהוא כתר דרך המלך שהוא ז"א עד בית מלכותו היא המ' ולזה חתם למושב לו. וה' לעולם ישב יתייחד בכבודו שיהי' השם שלם כו' והכסא שהיא ה' אחרונה שלמים כו' עכ"ל. (הג"ה ועיין בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק בענין כסא שהיא בחי' מלכות, שכמו שישביה על הכסא היא באחוריים כך המל' נק' אחרי הוי', משום שכדי להיות מקור להתהוות היש ודבר נפרד הוא ע"י גבורות וצמצומים, יעו"ש. וצ"ע איך יבוא זה עם מ"ש העה"ק דהישיבה היא היחוד. ואפ"ל כמו שהטפה נמשכת ממוח הדעת דרך ח"י חוליות השדרה שהוא באחוריו ואח"כ באה אל היסוד המשים שלום אז נמשך פב"פ, לכן שפיר יצויר הנמשל מענין היחוד והמשכת טפת חכמה עילאה למקור דבי"ע ושורשן בשם ישיבה על הכסא עכ"ה). כ' עה"ק שם אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור. כי בחורבן מקדש של מטה נחרב מקדש של מעלה, והשליך משמים ארץ תפארת ישראל, ונפלה בגלות. וז"ס שאמר למעלה נפלה עטרת ראשנו, סוד עטרת תפארת (הג"ה ר"ל שהיא עטרה לתפארת ע"ד אשת חיל עטרת בעלה. ע' זח"ג ר"פ תזריע מ"ב, ב' עכ"ה) בסבת החטא, כי החטא גורם הקצוץ למעלה, ומקום שבו חטאו נכנס והפריד אלוף (הג"ה עיין ברכות בראשית ר"פ עשרים ע"פ ונרגן מפריד אלוף דקאי על הנחש ועמ"ש מזה ע"פ והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד בוכרי' י"ד ט' עמש"ש סעיף ד' דהפי' שהפריד יגרם להיות הסתלקות האור למעלה ע"ד הנוכח לעיל סעיף ב' * בפ"י המגביהי לשבת, עכ"ה). וזה אומרו אוי נא לנו כי חטאנו (הג"ה עמש"ל סעיף ב' * בענין אוי, עכ"ה). על זה היה דוה לבנו כי לב השמים דוה ע"ז סוד דודה שנסתלק ממנה. (הג"ה ר"ל בחי' זה הי"ס יסוד ותפארת שנסתלקה ממנה ועי"ז נמנעו הברכות גם בז"א בסוד הצדיק אבד, כמ"ש ע"פ צאינה וראינה סעיף י"ז מהזהר פ' אחרי דע"ז ב', יעו"ש עכ"ה). ועל אלה סוד הכנפיים שבהם חטאו כד"א אלה אלקיך. (הג"ה ובפרדס ערך אלה רוח מסאבא איהו חו"א בישא כו' וגם ל"ט מלאכות שבת למדו מאלה הדברים, כי המחלל שבת מפריד אלוף ומכניס הקליפה הנק' אלה. והשומר שבת ממשיך אלה דקדושה אלה המצות, מי ברא אלה, עכ"ה). חשכו עינינו כי הם החשיכו עיניהם של ישראל בגלותם (הג"ה גם כי עין הוא גבואה, כמ"ש ברכות תצוה פליח ומחמת הסתלקות האור פסקה הנבואה, עכ"ה). ותחת שלש אלה רגוה ארץ תחת

באיכה סי' ה' י"ט : נדפס ג"כ בס' דרך אמונה (ס' החקירה) פג, א.

כמ"ש העה"ק : הובא כאן בקיצור לשון קצת.

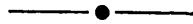
לעיל סעיף ב' : נדפס שם סא, א.

עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה (הג'ה עיין זח"א פ' חיי דקכ"ב) וז"ס על הר ציון ששמש (עמש"ל בענין בציון אוה למושב לו ועכשיו שמש הפך המושב) בסבת השועלים קטנים מחבלים כרמו של אלקינו הלכו ודשו בו סוד הכנפיים המכסים הפנים שנכנסו בין עטרת תפארת ובסבת זה גפלו בגלותם תחת רשות אחר. ואמר אתה ה' לעולם תשב ותתייחד בסוד ה' אחד כסאך לדור ודור בסוד ושמו אחד. (הג'ה עמ"ש מזה ע"פ הפסוק בזכרי' סי' י"ד ט' הוי' ה' למלך כו' בסעיף ה' ובקצרה י"ל כי הוי' אחד זה ענין שיהי' השם שלם שיומשך מבחי' י"ה בוי"ה, היינו אותו המשכה מהכתר המאיר בחו"ב הנק' משכן העדות יומשך גילוי זה גם בוי"ה. ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה בדי"ה ראה אנכי נותן. ולאחר שיומשך גילוי זה עד ה"א תתאה צריך עוד שיומשך ויאיר גילוי זה ע"י ו"ה גם בבי"ע, וזהו ענין ושמו אחד, שיהי' יחוד' בחי' ועד במדרגת יחוד' דאחד. וזהו ענין שיהי' הכסא שלם, שהכסא זהו המשכת המל' בבי"ע ושיהי' שלם שיאיר בו האלף נהירו דעתיקא היפך מבחי' ונרגן מפריד אלופ. וא"כ לפ"ז ענין ישיבה על הכסא זהו שלימות היחוד שיומשך ויתפשט האור והגילוי בבי"ע. וזהו שאמר המדרש וכי יש ישיבה בלא כסא ויש מלך בלא מטרונה, משמע שהם ב' בחי', והיינו כי המל' עצמה נק' מטרונה. וז"ס ברוך כבוד הוי' כמ"ש ע"פ ברוך כבוד סעיף א'. והתפשטות המל' בבי"ע זהו ענין הכסא. וזהו ענין ימלוך ה' לעולם. אך בבחי' הכסא מאירים ב' הבחי' דזו"ג. כמ"ש על בהמ"ק שנק' כסא ויראה את פני הוי' אלקיך כו', וכמ"ש מזה בלק"ת בדי"ה מזמור שיר חנוכת הבית. עכ"ה). וישראל סבת היחוד כו', וא"כ שיחודך תלוי בנו למה לנצח תשכחנו כו', וא"כ השיבנו ה' אליך אם ובני' כו'. יתבאר ממה שכתבנו כי כל ענין ישיבה הנזכרת כלפי מעלה הוא ייחוד השם בכבודו כו', עכ"ל.

קיצור. העה"ק פי' הישיבה על הכסא הוא המשכת שם הוי' בבחי' הנק' כבוד הוי' והוא ענין הייחוד. ויש להקשות שעל הכסא הישיבה העיקר בבחי' אהוריים. ויש ליישב, ומפני שבחורבן ביהמ"ק נסתלק האור דשם הוי' ואין השם שלם, וגם הכבוד גלה, כי החיצונים נוטלים היש לעצמן, ואין גילוי כבוד הוי'. וזהו ענין אוי. ובחי' זה דודי נסתלק למעלה וגבר בחי' אלה טורי דפרודא, ע"כ מבקש אתה ה' לעולם תשב שיהי' השם שלם שיומשך גילוי י"ה בוי"ה, ויהי' הדודים בבחי' ריעים. וכסאך לדור ודור היינו שיאיר אור גילוי זה בבי"ע ג"כ. וזהו שיהי' הכסא שלם. וזהו ענין הוי' אחד ושמו אחד, וא"כ למה לנצח כו', השיבנו ה' אליך וגשובה חדש ימינו כקדם, כמו קודם חטא עה"ד.

ה' כ"א

השיבנו ה'. עקידה שער ע"ד, של"ה רל"א ב' רמב"ב ב' הביא פסוק לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי, ע"ה נ"ו ד', ע"ה ד' קכ"ח ד' קל"ה א', רבות סוף איכה אמרה כנס"י שלך הוא השיבנו, אמר להם שלכם הוא כו', ובמדרש תלים סי' פ"ה עד מתי אתה אומר שובו בנים שובבים והם אומרים לך שוב אתה תחלה, שנא' שובה ה' עד מתי והנתם ואתה אומר לא כי אלא ישראל תחלה, לא אתה תשוב לעצמך ולא אנו נשוב לעצמנו אלא שניהם כאחת שנא' שובנו אלקי ישענו. יש להעיר ממ"ש בד"ה ושמתי כדכד בענין שיש ב' בחי' בייג מדה"ר, הא' המאירי' באלול לעורר בתשובה, הב' המתגלי' ביוהכ"פ לאחר התשובה, או להעיר ממ"ש בוח"ג ויקרא ד"ב ע"ב סליק לעילא לעילא, ועז"נ שובה ה' עד מתי כו'.

ענין ט"ו באב ויוהכ"פ מה ענין זל"ז. אך מבואר במ"א גבי קריאת המגילה כרכים המוקפים חומה מימות יהושע ב"נ קורין בט"ו, כי אז מילוי הלבנה ולפי שפני יהושע כפני לבנה כו', הרי מבואר דבט"ו הוא עיקר שלימות הלבנה, וט"ו באב בפרט יש לו בחי' יותר גבוה משאר ט"ו בחדש עפמ"ש בביאור ע"פ לסוסי שלפ"ע כל שהירידה למטה יותר בחול כך עי"ז העלי' יותר בשבת, ולכן שבתות שבימי הגלות כו' ע"ש ולכן עד"ז לפי שבת"ב עיקר ירידת המל' פני לבנה כו' ע"כ העלי' שלה בט"ו באב גבוה יותר כו', לכן דומה ליוהכ"פ שאז עיקר עליות המל' וי"ל לכן יוצאין בכלי לבן היינו בגדי בד אשר הכה"ג לבש ביוהכ"פ בחי' בדד ינחנו כו', ולעז"ז איכה ישבה בדד, ועי"ז בט"ו באב זוכה לבחי' בדד ינחנו כו'.

בח"צ ד"ב ע"ד פי' בדד ב' ההי"ן נעשו ב' דלתי"ן ע"י הסתלקות היר"ד שבה"א, וזהו וצדקה מד' נעשה ה' תהי' לנו כו', ט"ו היא בחי' י"ה היינו שלע"ל תהי' המל' כמו אימא, כמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' כו'.

ט"ב ויוהכ"פ שניהם אסורים בנעילת הסנדל, אלא שזה מצד מעלה יתירה בעליות המל' למע' מבחי' נעל כו', וזה להיפך, ולכן יוהכ"פ היפך מט"ב כו', וענין כלי לבן שאולין ע"ד אימא אוזיפת מאנהא לברתא, וזהו אחת שאלתי, פי' אימא זהו שכינתא עילאה תרין ריעין דלא מתפרשין, שהיש בטל באין יחו"ע, וכמ"ש בד"ה שיר השירים, וברתא נק' שכינתא תתאה יחו"ת כדמותנו כו', ובגדי לבן הם באימא, כי התגלות עתיק הוא בכינה וא"א לבוא במל' רק בבחי' שאלה ע"ד שאול מרחובות הנהר כו', וכן בדוד כתיב נשאל דוד וגו', ובעבודה שיומשך כח המס"ג מבחי' מזלי' להנשמה שבגוף נק' אחת שאלתי כו' אחת היא לאמה דהיינו שהכח נמשך מלמע' ולא מפאת עצמו ממש, וזהו ענין כלי לבן שאולין כו'.

בד רצון פשוט בלתי מורכב ברב' ושכל כו'. בלקוטי הש"ס להאריז"ל במס' ר"ה יו"כ כנגד לבונה זכה כו', י"ל בירור לבן דקל"י כו' כולו הפך לבן כו'.

שא עיניך. ע"ד בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה ע' בד"ה נחש הנחושת וכו', ע"ש, ועד"ז גם כאן שלא יסתכל על התאוה גשמיות שבאשה כ"א בשרש הענין יחוד עליון והמשכת אלקות וכו' נשמות חדשות וכו', והו' אשא עיני אל ההרים ועי"ז מאין יבא עזרי כו' כי אין מחסור ליראיו כו'.

ש"ק בא"ת ב"ש ב"ד, מבחי' ושק אשים כסותם דט"ב נמשך אח"כ בגדי לבן דכלי לבן כו', כמ"ש קול ברמה נשמע כו' ויש תקוה כו'.

ע' בד"ה וראא בענין גילוי אחד מעלה ומטה וגילוי יחיד ובגלות אין גילוי במל' בחי' אחד סליק כו'. והו' ה' ישבה בדד כו', ועי"ז צעק לבם תשובה, ומזה נמשך גילוי בחי' יחיד ינחנו כו', והו' נחמו נחמו עמי כי אמו תנחמנו אזי אוזיפת כו', אבל אנכי אנחמכם יהי' זה בקביעות כו', הן עם לבדד ישכון, ועי"ז דברו על לב כו', המשכת אור מקיף ואור פנימי כמו ע"י יוה"כ.

ג' שבועות * בין המצרים בזמן כמו מדבר במקום ומקדים רפואה ג' שבתות שבהן. ובכל שבת ז' שבתות * נמצא ו' פעמים ז' עי"ז מכניעים המדבר מ"ב * , ומחזון * ותחזינה עינינו כו'.

ג' שבועות : קטע זה לא מצאתי לע"ע אלא בביכל „ציון במשפט — אה"ק".
ז' שבתות : צ"ע הכוונה.

המדבר מ"ב : מסעות ושם מ"ב. עיין לקו"ת ר"ס מסעי.

ומחזון . כנראה הכונה אשר משבת חזון יהי' ותחזינה עינינו כו'.

— בביכל דרושי ר"ה מפאריטש מצאתי בענין שבת חזון, וז"ל : עיין שבת חזון, שמעתי מאבי מורי ע"ה שסיפר בשם הרב מבארדיטשוב נגב"מ בעת היותו בשבת הג"ל בק"ק בראהין א' משל ע"ז מאב שיש לו בן יקר ועשה לו מלבוש יקר להתלבש בו ומצד שלא נוהר הבן באותו בגד ועשה מעשים אשר לא יעשו קרע אותו לכמה קרעים. ועשה לו פעם שני לבוש וקרע אותו ג"כ. מה עשה האב עשה לו לבוש שלישי ולא נתן לו ללבוש אותו רק גזנו ולפרקים רחוקים ידועים מראה לו הלבוש ואומר לו ראה שאם תתנהג בדרך הישר ינתן לך לבוש זה ללבוש אותו (ומצד זה מרגילו לילך בדרך הישר עד שיודע בו שנעשה אצלו כמו טבע אז יתן לו הלבוש להלביש אותו כי אז אינו ירא ממנו פן יחזור לסורו מאחר שנעשה כמו טבעי). וז"ע שבת חזון לשון מחזה שמראין לכאור"א המקדש ולעתיד מרתוק כו' וד"ל. ויתבאר עומק ענין זה עם המבואר במ"א בענין ויגש * אליו יהודא, קורות בתינו כו'.